

Minna Varis

VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINNIN HAASTEELLISUUS

- Yhdysvaltojen asepoliittiset linjaukset

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Lokakuu 2019

TIIVISTELMÄ

Minna Varis: Vaikuttavuuden arvioinnin haasteellisuus – Yhdysvaltojen asepoliittiset linjaukset
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Hallintotiede, julkinen talousjohtaminen
Tutkielman ohjaaja: Lotta-Maria Sinervo
Lokakuu 2019

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia haasteita Yhdysvaltojen asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy. Tutkielman teoreettisessa viitekehyksessä tarkastellaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä tämän arviointia. Lisäksi teoreettisessa viitekehyksessä esitellään toimintapolitiikan käsite ja toimintapolitiikan muotoiluprosessi. Tutkielman teoreettisen viitekehyksen perusteella muodostettu synteesi toimii pohjana tutkimusaineiston analyysille. Ennen varsinaista analyysiosuutta tutkielmassa tarkastellaan lähemmin asepoliittisia linjauksia ja yhteiskunnallisia tekijöitä näiden taustalla.

Tutkielma on kvalitatiivinen tutkimus. Tutkielmassa sovelletaan pääasiallisena tutkimusmenetelmänä kirjallisuuskatsausta, joka voidaan tarkemmin määritellä kuvailevaksi yleiskatsaukseksi. Tämä näkyy tutkielmassa siten, että tutkielman empiirinen aineisto koostuu 21 tutkimusartikkelista, jotka kaikki käsittelevät asepoliittisten linjausten arviointia Yhdysvalloissa. Näiden artikkeleiden avulla on tarkoitus luoda käsitys siitä, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy. Tutkimusaineiston analyysissä käytettiin apuna teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä.

Tutkimusaineistosta nousi esiin useita erilaisia asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyviä haasteita. Nämä liittyivät arvioinnin kohteeseen, arvioinnin kriteereihin, tiedonkeruuseen ja tiedon käyttöön. Arvioinnin kohteeseen liittyviä haasteita olivat aineiston perusteella erinäiset rajausongelmat sekä yhteiskunnalliset että kulttuuriset tekijät. Arviointikriteereihin liittyviä haasteita puolestaan olivat tutkimusmenetelmiin ja arvottamiseen liittyvät ongelmat. Tiedonkeruun haasteet kuvailivat datan puutteeseen sekä tiedon saatavuuteen ja luotettavuuteen liittyviä ongelmia. Lisäksi tiedonkeruun osa-alueeseen kytkeytyivät toimintapolitiikoiden syy-seuraussuhteiden tunnistamisen vaikeudet. Tiedon käytön haasteet liittyivät aineiston mukaan tutkimustiedon hyödyntämättömyyteen ja erinäisten poliittisten intressiryhmien vaikutukseen. Lisäksi aineiston perusteella todettiin, että Yhdysvaltojen poliittinen ympäristö voi osaltaan vaikeuttaa asepoliittisten linjausten arviointia.

Jatkotutkimuksen aiheiksi tutkielmassa ehdotetaan esimerkiksi sosiaalisten tekijöiden tarkastelua aseväkivallan taustalla, tai aseväkivallan vaikutuksiin liittyvien arvottamisen ongelmien pohtimista eettiset näkökulmat huomioon ottaen.

Avainsanat: asepoliittiset linjaukset, arviointi, Yhdysvallat, yhteiskunnallinen vaikuttavuus, politiikka

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	5
2. Tutkimusasetelma	7
2.1 Aikaisempi tutkimus.....	7
2.2 Tutkielman tavoite ja tutkimuskysymys.....	8
2.3 Aineiston keruu	9
2.4 Käytetyt tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi.....	10
2.5 Tutkielman rakenne	13
2.6 Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä.....	14
2.7 Liittovaltion hallinto.....	14
2.8 Osavaltio- ja paikallishallinto	16
3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	17
3.1 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi	18
3.2 Vaikuttavuuden arvioinnin haasteista.....	21
3.3 Julkinen politiikka ja toimintapolitiikka arvioinnin kohteina.....	23
3.4 Toimintapolitiikkaprosessi.....	26
3.5 Aineiston analyysikehikko.....	30
4. Asepoliittiset linjaukset arvioinnin kohteena.....	31
4.1 Asepoliittisten linjausten tausta	31
4.2 Asepoliittisiin linjauksiin vaikuttavat yhteiskunnalliset tekijät	34
5. Aineiston analyysi.....	38
5.1 Arvioinnin kohteeseen liittyvät haasteet.....	38
5.2 Arviointikriteereihin liittyvät haasteet.....	41
5.3 Tiedonkeruuseen liittyvät haasteet	42
5.4 Tiedonkäyttöön liittyvät haasteet	44
5.5 Aineiston analyysin yhteenveto	47
6. Tutkimuksen tulokset	49
6.1 Ulkopuolisten muuttujien huomioiminen arvioinnissa	49
6.2 Tutkimusmetodien oikeaoppinen soveltaminen arvioinnissa	51
6.3 Vaikuttavuuden mittaamisen ongelma	53
6.4 Poliittiset tekijät arvioinnin taustalla.....	55
7. Päätelmät	57
7.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	62
7.2 Jatkotutkimussuosituksiset	63
Lähteet.....	65
Liitteet	71

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Aineiston hakukriteerit	9
Taulukko 2. Luokittelu aselaesta toimintapolitiikka-alueittain	33
Kuvio 1. Tutkielman eteneminen.....	13
Kuvio 2. Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä	14
Kuvio 3. Arvioinnin osa-alueet.....	19
Kuvio 4. Toimintapolitiikan muotoilu kansanterveysnäkökulmasta.. ..	29
Kuvio 5. Aineiston analyysikehikko.....	30
Kuvio 6. 1-17-vuotiaiden lasten 7 yleisintä kuolinsyytä 1991-2010 ja niistä julkaistujen tutkimusartikkeleiden määrä Yhdysvalloissa.. ..	35
Kuvio 7. Aineiston analyysin yhteenveto.....	47
Kuvio 8. Vastaukset tutkimuskysymykseen.....	57

1. Johdanto

Aseellinen väkivalta on yksi Yhdysvaltojen vakavimmista yhteiskunnallisista ongelmista. Esimerkiksi pelkästään vuonna 2016 peräti 38,658 yhdysvaltalaista menetti henkensä tuliaseiden käytön seurauksena (Crifasi 2018). Aseisista johtuvien henkilövahinkojen määrä on huomattavasti suurempi mikäli otetaan huomioon tapaukset, jotka eivät ole johtaneet uhrin kuolemaan. Yhdysvalloissa on viime vuosina tapahtunut lukuisia joukkoammuskeluja, joista yhtenä viimeisimpänä voidaan mainita Texasissa El Pason kaupungissa tapahtunut 22 ihmisen hengen vaatinut tragedia. Maassa tapahtuu kuitenkin päivittäin myös ammuskeluja, jotka eivät välttämättä yllä paikallista uutiskynnystä pidemmälle. Näin ollen maan aseväkivaltaongelmat ulottuvat paljon laajemmalle, kuin vain suurta mediahuomiota saavuttaviin joukkoampumatapauksiin. Ludwigin (2017) mukaan Yhdysvalloissa esiintyykin huomattavasti enemmän aseväkivaltaa muihin länsimaihin verrattuna. Valtava on myös maassa olevien tuliaseiden määrä, joka arvioiden mukaan esimerkiksi vuonna 2000 oli 259 miljoonaa (Parnell (2009;2008;2012).

Yhdysvalloissa yksilön oikeus kantaa tuliasetta on taattu maan perustuslain toisessa lisäyksessä. Spitzer (2015) kuvaileekin aseenkanto-oikeuden olevan ”yhtä vanha kuin Amerikka itse.” Näin ollen tuliaseet ja näihin liittyvät näkökulmat ovat pitkään olleet tiivis osa yhdysvaltalaista yhteiskuntaa ja tämän historiaa. Tuliaseita koskevan lainsäädännön tuleekin tasapainotella perustuslakiin kirjatun aseenkanto-oikeuden sekä erilaisten intressien, kuten esimerkiksi yleisen turvallisuuden välillä. Lemieuxin (2014) mukaan keskusteltaessa ratkaisusta aseväkivallasta johtuviin ongelmiin, on Yhdysvalloissa jakauduttu kahteen eri leiriin. Ensimmäisen näkemyksen mukaan perustuslain toista lisäystä tulee suojella ja maan tuliaseisiin liittyvät ongelmat johtuvat lähinnä väkivaltaisesta kulttuurista. Tämän näkemyksen mukaan ratkaisu Yhdysvaltojen väkivaltaongelmiin olisi esimerkiksi aseistettujen vartijoiden lisääminen julkiselle paikalle. Väittelyn toinen osapuoli taas katsoo tuliaseiden itsessään olevan ongelma ja maan aseväkivaltaongelmien ratkaisu vaatii asekontrollin lisäämistä sekä aseiden saatavuuden rajoittamista. (Lemieux 2014) Näin ollen asekontrollin ympärillä käytävässä keskustelussa toisiinsa törmäävät risteävät näkemykset siitä, millaiset asepoliittiset linjaukset ovat vaikuttavimpia ehkäisemään aseväkivaltaa.

Yhdysvaltoja ravistelleiden joukkoampumisten jälkeen kiristystä aselakeihin on vaadittu maassa yhä äänekkäämmin ja laajemmin erinäisten tahojen puolesta. Tästä poliittisesta liikehdinnästä huolimatta ei Yhdysvalloissa ole toteutettu liittovaltion tasolla merkittäviä uudistuksia tuliaseita koskevaan lainsäädäntöön 1990-luvun jälkeen. Washington Postissa julkaistiin 3.8.2019 artikkeli,

jonka mukaan demokraattisen puolueen presidenttiehdokkaat korostavat tämänhetkisissä vaalikampanjoissaan asekontrolliin liittyviä ongelmia tavalla, jota ei Yhdysvaltojen presidentinvaaleissa olla nähty vuosiin.

Tuliaseista johtuvasta väkivallasta aiheutuu sekä yksilön että yhteisön tasolla kauaskantoisia seurauksia. Yksilön näkökulmasta kyse on esimerkiksi tulonmenetyksistä ja sairaanhoitokuluista, jotka aiheutuvat aseellisen väkivallan uhriksi joutumisesta. Yhteiskunnan näkökulmasta kyse on taas esimerkiksi kustannuksista rikosoikeusjärjestelmälle ja poliisille. Aseellisen väkivallan aiheuttamat ongelmat ovat näin ollen hyvin kompleksisia ja eri hallinnonalojen rajat ylittäviä. Näihin ongelmiin on pyritty puuttumaan asepoliittisilla linjauksilla ja parhaita käytäntöjä toimintapolitiikkojen muotoilemiseksi etsitäänkin jatkuvasti. Tässä tehtävässä erityisen tärkeään rooliin nousee arviointi. Arvioinnin avulla voidaan selvittää, millainen toimintapolitiikka on tehokas ja vaikuttava sekä mitä toimintapolitiikka on mahdollisesti saanut aikaan.

Asepoliittisia linjauksia ja näiden vaikutuksia Yhdysvalloissa esiintyvään aseväkivaltaan on tutkittu paljon, mutta tutkimusten tulokset ovat olleet hyvin ristiriitaisia. Ludwig (2017) tosin huomauttaa, että tieteelliseen tutkimustietoon perustuva ymmärrys aseväkivallan syistä on edelleen rajallista. Zimringin (1993) mukaan asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointi on äärimmäisen tärkeää, mutta hänen mukaansa tämä näkökulma on jäänyt huomattavasti vähemmälle huomiolle aseväkivaltaan keskittyvällä tutkimuksen alalla. Näin ollen tässä tutkielmassa keskitytäänkin tähän ilmiöön, asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole suoraviivaisesti arvioida jonkin toteutetun toimintapolitiikan vaikutuksia, vaan tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy.

2. Tutkimusasetelma

2.1 Aikaisempi tutkimus

Aseellinen väkivalta on kiinnostanut tutkijoita ilmiönä jo pitkään ja aiheetta onkin tutkittu melko laajasti. Useissa tutkimuksissa pyritään esimerkiksi kartoittamaan erilaisia käytäntöjä, joilla aseellista väkivaltaa kyettäisiin hillitsemään, tai tarkastelemaan joidenkin jo toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta. Esimerkiksi Barbrey (2004) on tutkimusartikkelissaan tarkastellut erinäisten toimintapolitiikkojen tehokkuutta rikollisuuden vähentämiseksi. Barbrey (2004) artikkelin tutkimuskohteena olivat Knoxvillen kaupungin omistamat vuokra-asutokompleksit. Yhdysvalloissa kaupunkien omistamia vuokra-asuntoja riivaavat yleisesti rikollisuus ja turvattomuus sekä muut moninaiset sosiaaliset ongelmat. Barbrey (2004) tutkimusongelmana oli selvittää, olivatko poliisin toimintaohjelmat vuokra-asutokomplekseissa ilmenevän rikollisuuden vähentämiseksi tehokkaita vaiko ei.

Monet tutkijat ovat olleet kiinnostuneita myös kulttuurisista tekijöistä, jotka vaikuttavat ihmisten suhtautumiseen asekontrolliin. Barry, Webster, Crifasi, Vernick ja McGinty (2018) esimerkiksi vertailivat tutkimuksessaan aseomistajien ja ei-aseomistajien tukea 24 eri aseisiin liittyvälle toimintapolitiikalle. Tutkimuksen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä siitä, millainen ero aseomistavien ja ei-asetta omistavien henkilöiden suhtautumisessa on aseisiin liittyviin toimintapolitiikkoihin. Barryn ym. (2018) tutkimus toteutettiin vuoden 2017 tammikuun aikana, jolloin täysi-ikäisillä yhdysvaltalaisilla oli mahdollisuus vastata internetissä tutkijoiden kyselyyn. Vastajat kannattivat 23 toimintapolitiikkaan 24:stä kiristystä tai lisäsääntelyä koskien aseomistamista.

Tarkempi katsaus aiempaan tutkimukseen tehdään tässä tutkielmassa kirjallisuuskatsauksen muodossa, joka samalla muodostaa tutkielman empiirisen aineiston. Barbrey (2004) ja Barryn ym. (2018) julkaisemat artikkelit toimivat kuitenkin johdatteluna tämän tutkielman laajempaan teemaan. Monet asepoliittisia linjauksia tutkivat artikkelit ovat kiinnostuneita nimenomaan toimintapolitiikan konkreettisista vaikutuksista yhteiskunnassa. Tässä tutkielmassa kuitenkin pohditaan aiemman kirjallisuuden perusteella, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy. Tutkielman tarkoituksena on näin ollen tarkastella aseisiin liittyvien toimintapolitiikkojen arvioinnin näkökulmia hieman syvemmillä tasolla, kuin esimerkiksi pelkästään keskittyä tarkastelemaan yksittäisen toimintapolitiikan vaikutuksia.

2.2 Tutkielman tavoite ja tutkimuskysymys

Englanninkielisen *gun policy* -käsitteen määritelmä ei ole täysin yksiselitteinen, sillä se pitää sisällään monia eri asiakokonaisuuksia. Tutkielmassa käsitteen ”gun policy” suomenkielisenä vastineena käytetään termejä ”aseisiin liittyvä toimintapolitiikka” ja ”asepoliittiset linjaukset”. Nämä toimivat kattokäsitteinä, joilla tarkoitetaan erilaisia asekontrollia lisäämään pyrkiviä toimenpiteitä, kuten lakeja ja toimintaohjelmia.

Toimintapolitiikkojen tavoitteet ja vaikutukset voivat olla kompleksisia ja tästä johtuen myös näiden arviointi saattaa toisinaan olla hankalaa. Näin ollen tässä tutkielmassa pyritään selvittämään erityisesti haasteita, joita toimintapolitiikkojen vaikuttavuuden arviointiin liittyy. Tutkielman keskiössä ovat aseisiin liittyvät toimintapolitiikat ja tutkielma keskittyy Yhdysvaltoihin. Yhdysvallat valikoitui tutkielman kohdemaaksi, sillä maassa vallitsee osittain poikkeuksellinen ilmapiiri aseenkanto-oikeuksiin suhtautumisessa ja näihin liittyvässä kulttuurissa. Aseisiin liittyvät toimintapolitiikat puolestaan valitsin tutkielman tutkimuskohteeksi, sillä aseellisesta väkivallasta sekä sen rajoittamisen keinoista käydään Yhdysvalloissa jatkuvasti julkista keskustelua ja aihe on tälläkin hetkellä erittäin ajankohtainen. Lisäksi tutkimusaihe on tärkeä sen yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi – aseväkivalta on Yhdysvalloissa erittäin vakava ongelma. Asepoliittisten linjausten kautta on mahdollista tarkastella myös monia muita yhteiskunnallisia tekijöitä Yhdysvalloissa, joten myös tästä syystä asepoliittiset linjaukset ovat mielestäni mielenkiintoinen tutkimuskohde. Lisäksi ne toimivat yhtenä tutkielman keskeisenä rajauksena.

Tutkimuskysymys, johon tutkielmassa haetaan vastausta, on:

Minkälaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa voidaan aiemman tutkimuksen perusteella tunnistaa?

Tutkielmassa tarkastellaan tutkimusartikkeleiden avulla arvioinnin haasteita ja tarkoituksena on tunnistaa mahdollisia ongelmia asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa. Tarkoituksena on ottaa huomioon tietynlainen problematiikka siinä, että toimintapolitiikat toteutetaan aina tiettyinä ajanhetkenä tietynlaisissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa. Kyse on siis tietyllä tapaa metatasolla tehtävästä tulkinnasta. Mielestäni arvioinnin haasteet ovat keskeinen tekijä siinä, minkä laatuista evidenssiä arvioinnin perusteella muodostuu ja millä tavalla arviointitietoa voidaan hyödyntää käytännössä. Arvioinnin haasteita tarkastelemalla voidaan myös mahdollisesti saavuttaa tietoa asepoliittisten linjausten arvioinnin kehityskohteista. Tutkielman laajempina tavoitteena on näin ollen tarkastella sekä arvioinnin mielekkyyttä että arviointiin liittyvää problematiikkaa.

2.3 Aineiston keruu

Keräsin tutkielman empiriaosuutta varten tutkimusaineistoa neljästä Tampereen yliopiston tarjoamasta E-aineistosta. Hakusanat ja hakukriteerit esitellään taulukossa 1. Sekaannuksien välttämiseksi ja läpinäkyvyyden vuoksi olen kirjannut erinäiset käyttämäni hakusuodattimet taulukkoon sellaisessa kirjoitusmuodossa, kuin ne esiintyivät kussakin E-aineistossa.

Taulukko 1. Aineiston hakukriteerit.

<i>Tietokanta</i>	<i>Hakusanat</i>	<i>Kohdistus</i>	<i>Haussa käytetyt suodattimet</i>	<i>Hakutulokset yhteensä</i>	<i>Tutkielmaan valitut</i>
Scopus	gun policy evaluation OR firearm policy evaluation OR gun politics in US OR gun policy effectiveness	Article title, Abstract, Keywords	Source type: Journal Document type: Article Publication stage: Final	111	13
Politics collection (Proquest)	firearm policy evaluation AND gun policy effectiveness AND gun control in the u.s	Document text	Source type: Scholarly journals Document type: Article Language: English	86	2
SAGE journals Online	gun policy evaluation AND gun policy effectiveness	Gun policy evaluation in Abstract Gun policy effectiveness in Anywhere	Access type: Only content I have full access	13	2
Andor	gun policy evaluation OR firearm policy effectiveness OR gun control in us	Tiivistelmä	Älä sisällytä tuloksiin: opinnäytetyöt, kirja-arvostelut, sanomalehtiartikkelit. Artikkelin oltava: Tieteellinen ja vertaisarvioitu, kokoteksti saatavilla verkosta Tieteenalat: oikeustiede, kansanterveystiede, politiikan tutkimus, hallinto, yhteiskuntatieteet, kv-politiikka, sosiologia & sosiaalhistoria	195	4

Alustavia hakuja tehdessäni sain tulokseksi tuhansia artikkeleita, joten päädyin tekemään varsinaisiin hakuihin melko tiukkojakin rajoituksia. Tästä johtuen päätin kohdistaa hakusanojen esiintymisen vain osaan tekstejä, sillä esimerkiksi käsite ”policy” antoi hakukoneista tämän tutkielman kannalta paljon epärelevantteja hakutuloksia, jotka eivät liittyneet tutkielman aihepiiriin. Aineistonhaussa määrittelemäni rajoitukset myös mahdollistivat sen, että kykenin käymään artikkeleiden pääteemat

huolellisesti läpi. Aloitin hakuni Scopus-tietokannasta, mutta hakua tehdessäni huomasin, että tuloksena on rajauksista huolimatta vielä paljon materiaalia, joka ei ollut tämän tutkielman kannalta käyttökelpoista.

Näin ollen päätin tehdä aineistohakuja vielä kolmesta eri E-aineistosta (Politics collection, SAGE journals online ja Andor), koska halusin varmistua aineiston monipuolisuudesta ja toisaalta tarkistaa sen, tarjoavatko eri tietokannat erilaisia hakutuloksia. Näin ollen tutkielmaan valittujen artikkeleiden määrä on pieni suhteessa E-aineistosta saatuihin hakutuloksiin. Toisaalta varsinaiseen aineistoon valittujen artikkeleiden määrä on pieni myös siksi, että E-aineistot tarjosivat osittain myös samoja hakutuloksia. Hakiessani artikkeleita Andor-tietokannasta, päätin rajata hakutuloksia myös tieteenalojen perusteella. Muissa tietokannoissa en käyttänyt tätä aineiston rajauskriteerinä. Valitsemani tieteenalat perustuvat teoreettisessa viitekehyksessä käytetyssä tutkimusmateriaalissa esiin tulleisiin näkökulmiin asepoliittisista linjauksista. Vaikka hakutulosten määrä oli loppujen lopuksi melko suuri, päätin olla rajaamatta hakutuloksia ajallisilla kriteereillä. Tämä johtui siitä, että halusin tutkielmassa tarkastella asepoliittisten linjauksien arviointia mahdollisimman pitkällä aikavälillä. Toisaalta myöskään tutkimuskysymyksen kannalta ei ollut väliä, minä ajankohtana tutkimusartikkeli oli kirjoitettu.

Taulukossa 1. esitettyjen hakukriteerien lisäämisen jälkeen sain hakutulokseksi kaikkien neljän E-aineistojen antamat hakuosumat yhteenlaskettuna 405 artikkelia. Luin näiden kaikkien tiivistelmät ja tämän jälkeen lisäksi silmäilin potentiaalisilta vaikuttaneet artikkelit läpi, jonka jälkeen tein lopulliset valinnat tutkimusaineistossa käytettävistä artikkeleista. Välttääkseni aineiston rönsyilyä valitsin lopulliseen tutkimusaineistoon vain sellaisia artikkeleita, jotka vastasivat hyvin tutkimustehtävään. Näin ollen artikkeleiden lopullisina valintakriteereinä oli, että niiden tuli käsitellä asepoliittisia linjauksia tai aseväkivaltaan liittyvää toimintaohjelmaa. Lisäksi aineistoon valituissa artikkeleissa tuli käsitellä jollakin tavalla näiden arviointia. Päätin myös rajata varsinaisen tutkimusaineiston ulkopuolelle sellaiset hakutuloksiin sisältyneet artikkelit, jotka eivät käsitelleet Yhdysvaltoja. Näin ollen lopulliseen tutkielman aineistoon valitsin 405 hakutuloksesta 21 artikkelia. 21 artikkelia osoittautui tutkimuskysymyksen ratkaisemisen kannalta riittäväksi, sillä artikkeleissa alkoivat toistumaan samat teemat. Tutkimusaineiston artikkelit esitellään tämän tutkielman liitteessä 1.

2.4 Käytetyt tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi

Tämä tutkielma on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä valittiin, koska se auttaa tutkijaa ymmärtämään myös vaikeita ja laajoja kokonaisuuksia, kuten asepoliittisten linjauksien arviointiin liittyviä näkökulmia. Laadulliselle tutkimukselle on myös

tyypillistä mahdollisimman kokonaisvaltainen tiedonhankinta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2014, 164). Tämän vuoksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui kirjallisuuskatsaus, jonka avulla pystyin keräämään riittävän monipuolisen määrän tutkimusaineistoa. Tutkielmassa käytettävä tutkimusmenetelmä voidaan tarkemmin määritellä kuvailevaksi yleiskatsaukseksi. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen lisäksi Salminen (2011, 6) tunnistaa muiksi kirjallisuuskatsauksen tyypeiksi systemaattisen kirjallisuuskatsauksen sekä meta-analyysin. Salmisen (2011, 4) mukaan kirjallisuuskatsaus on metodi, jossa ”tutkitaan tutkimusta”. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi laajasti käytetty kirjallisuuskatsauksen perustyyppi, eräänlainen yleiskatsaus, jonka tekemiseen ei liity spesifejä sääntöjä. Valittua tutkimusilmiötä kuitenkin kyetään kuvailemaan monipuolisesti ja myös luokittelemaan ilmiötä sen ominaisuuksien mukaan. (Salminen 2011, 6)

Päädyin valitsemaan kirjallisuuskatsauksen tässä tutkielmassa käytettäväksi menetelmäksi, sillä tavoitteenani on tarkastella asepoliittisten linjausten arviointia mahdollisimman laaja-alaisesti. Asepoliittisista linjauksista on saatavilla paljon tutkimusta, joten katsoin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen olevan sopivin keino hyödyntää tätä jo olemassa olevaa tutkimustietoa tutkimustavoitteen saavuttamiseksi.

Salmisen (2011, 7) mukaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen voidaan nähdä erottuvan tarkemmin vielä kahteen eri tyyppiin; narratiiviseen ja integroivaan katsaukseen. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen keskeinen piirre Salmisen (2011, 8) mukaan on, että epäyhtenäistä tietoa järjestetään muotoon, joka on mahdollisimman helppolukuinen. Samalla se on Salmisen (2011, 8) mukaan olevan kirjallisuuskatsauksen eri tyypeistä metodologisesti kevyin. Lisäksi Salminen (2011, 8) kuvailee narratiivisen katsauksen kykenevän muodostamaan valitusta tutkimusilmiöstä laajan kuvan. Tässä tutkielmassa sovelletaankin erityisesti narratiivista otetta, sillä asepoliittisten linjausten arviointi Yhdysvalloissa on ilmiönä melko vaikeasti hahmottava. Asepoliittisiin linjauksiin liittyy paljon historiaa ja aihe on poliittisesti melko latautunut, ilmiön objektiivinen tarkastelu saattaa olla hieman haastavaa. Lisäksi aiheesta on saatavilla runsaasti tutkimusta. Näin ollen narratiivinen kirjallisuuskatsaus on tässä tutkielmassa keino järjestää aiheesta tehtyä tutkimusta strukturoidumpaan muotoon.

Salmisen (2011, 8) mukaan narratiivisesta kirjallisuuskatsauksesta voidaan tunnistaa vielä kolme toisistaan poikkeavaa toteuttamistapaa: toimituksellinen, kommentoiva ja yleiskatsaus. Tässä tutkielmassa sovelletaankin erityisesti yleiskatsausta. Salmisen (2011, 8) mukaan yleiskatsaus eroaa muista tyypeistä siten, että yleiskatsauksen tarkoituksena on erityisesti tiivistää aiemmin tehtyä tutkimusta. Lisäksi yleiskatsaus on näistä tyypeistä laajin. Salminen (2011, 8) myös kirjoittaa, että narratiivisen yleiskatsauksen avulla hankittua tutkimusaineistoa ei ole seulottu täysin

systemaattisesti. Hänen mukaansa narratiivisen yleiskatsauksen avulla voidaan kuitenkin päätyä synteessin kaltaisiin lopputuloksiin.

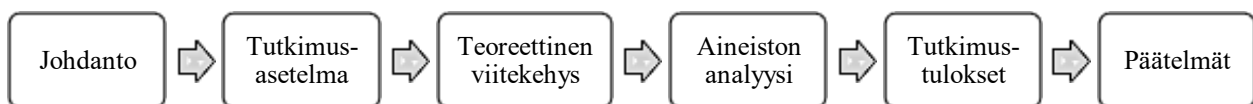
Tutkimusaineistoja voidaan analysoida monin eri tavoin. Hirsjärvi ym. (2014, 224) ovat erottaneet lukuisista erilaisista analyysitavoista kaksi suuripiirteistä jäsenystä: selittämiseen ja ymmärtämiseen pyrkivät lähestymistavat. Hirsjärven ym. (2014, 224) mukaan selittämiseen pyrittäessä käytetään erityisesti tilastollista analyysia, kun taas ymmärtämiseen pyrittäessä käytetään tavanomaisesti laadullista analyysia. Tässä tutkielmassa pyrinkin erityisesti ymmärtämään kerättyä tutkimusaineistoa. Näin ollen tämän tutkielman aineiston analyysissa sovellan sisällönanalyysia, jota voidaan pitää apuvälineenä aineiston järjestämisessä. Tuomen ja Sarajärven (2018, 122) mukaan sisällönanalyysi sopii strukturoimattomankin aineiston analyysiin ja menetelmällä tavoitellaan tiivistä kuvausta tutkittavasta ilmiöstä, kuitenkin mitään siitä pois jättämättä. Sisällönanalyysin tarkoituksena on näin ollen Tuomen ja Sarajärven (2018, 122) mukaan kuvata tutkimusaineiston sisältöä sanallisesti. Samalla Tuomi ja Sarajärvi (2018, 122) korostavat sisällönanalyysin tarkoitusta luoda aineistoon selkeyttä, jotta luotettavien johtopäätösten tekeminen on mahdollista.

Tuomi ja Sarajärvi (2018, 121) erottavat erilaisista sisällönanalyysin lähestymistavoista aineistolähtöisen, teorialähtöisen ja teoriaohjaavan lähestymistavan. Pääasiallisesti erojen näiden sisällönanalyysin lähestymistapojen välillä voidaan katsoa muodostuvan siitä, millaisista lähtökohdista aineiston analyysi toteutetaan. Tässä tutkielmassa hyödynnetäänkin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia. Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissa tutkimusaineiston analyysi ei suoraan pohjautu teoriaan, mutta analyysissa on havaittavissa aiemman informaation vaikutus. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole aikaisemman teorian testaaminen tai analyysin teoriaan perustuminen, kuten se on teorialähtöisessä sisällönanalyysissä. Teoriaohjaavaa analyysiä tehdään aineiston ehdoilla, kuten aineistolähtöisessä sisällönanalyysissäkin, mutta tästä poiketen teoriaohjaavan sisällönanalyysin teemat ovat aineiston analyysissä valmiina. Näin ollen analyysiprosessissa vaihtelevat sekä aineistolähtöisyys että aiemman informaation merkitys. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109-110) Tuomen ja Sarajärven (2018, 113) mukaan ei ole olemassa mitään sääntöä, joka määrittäisi, milloin teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä otetaan teoria mukaan ohjaamaan päättelyä. Tämä päätös voidaan Tuomen ja Sarajärven (2018, 113) mukaan tehdä aineisto- ja tutkijakohtaisesti.

Laadullisessa sisällönanalyysissa analyysikäsitteily aloitetaan pilkkomalla aineisto osiin. Tämän jälkeen tapahtuu aineiston käsitteellistäminen ja viimeisenä analyysin vaiheena seuraa aineiston uudelleenjärjestely asianmukaiseksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122) Teoriaohjaava sisällönanalyysi näkyy tässä tutkielmassa siten, että teoreettisen viitekehyksen perusteella muodostettua synteesiä käytetään aineiston analyysikehikkona (ks. kuvio 5). Perustelen

teoriaohjaavan sisällönanalyysin valintaa sillä, että artikkeleita tutkimusaineistoon valitessani olin jo pääosin kirjoittanut tutkielman teoreettisen viitekehksen. Näin ollen artikkeleiden valintaan vaikutti taustalla myös aikaisemmasta kirjallisuudesta lukemani näkökulmat ja teoria kytkeytyi aineistooni jo ennen varsinaisen analyysin aloittamista. Analyysissä siis myös hyödynnettiin tutkielman teoriataustan perusteella muodostettua synteesiä, vaikka aineiston analyysi ei täysin teorian ehdoilla edennytkään. Lopullista tutkimusaineistoa valitessani ja lukiessani pohdin, millä tavalla artikkelissa kuvataan tutkimuskysymyksen kiinnostuksenkohteita, eli asepoliittisten linjausten arvioinnin haasteita. Näin ollen esimerkiksi aineistolähtöinen analyysitapa ei olisi ollut tämän tutkielman tapauksessa mahdollinen. Analyysilähtöinen aineistotapa edellyttää nimittäin Tuomen ja Sarajärven (2018, 108) mukaan sitä, etteivät aikaisemmat havainnot tai teoria vaikuttaisi analyysin lopputulokseen.

2.5 Tutkielman rakenne

Kuvio 1. Tutkielman eteneminen.

Tutkielma etenee kuviossa 1. esitellyn järjestyksen mukaisesti. Johdannossa esitellään tutkielman aihealueen teema ja tarkastellaan lyhyesti Yhdysvaltojen yhteiskunnallinen tilannetta asepoliittisten linjausten suhteen. Tutkimusasetelmassa eli tutkielman toisessa kappaleessa esitellään tutkimuskysymys ja tutkielmassa sovellettavat tutkimusmenetelmät. Tutkimusasetelma-luvussa esitellään myös Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä.

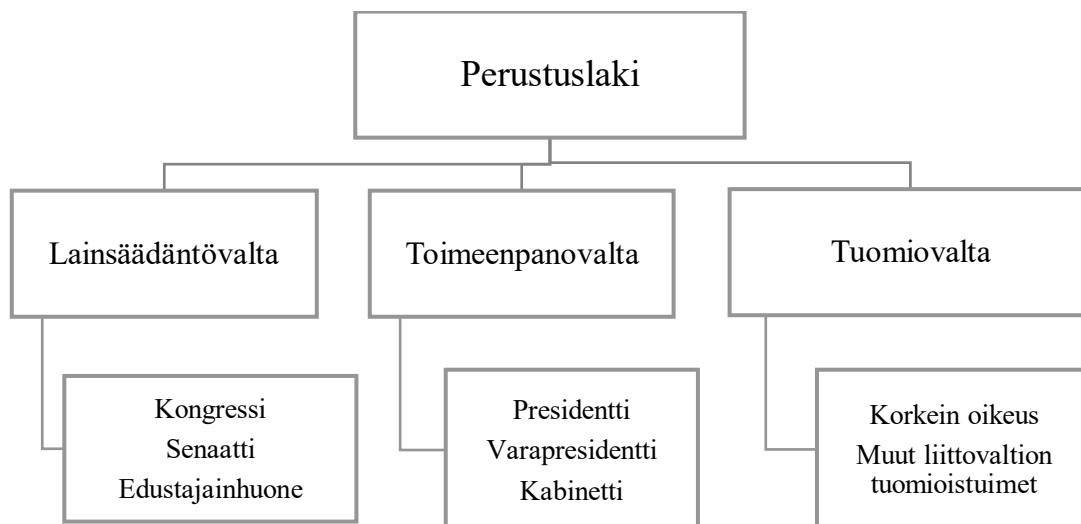
Tutkielman kolmas luku muodostaa tutkielman teoreettisen viitekehksen, jossa tarkastellaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja tämän arviointia. Lisäksi kolmannessa luvussa esitellään toimintapolitiikan ja politiikan käsite sekä toimintapolitiikkaprosessi. Ennen varsinaiseen aineiston analyysiin siirtymistä tutkielman 4. luvussa tarkastellaan lähemmin asepoliittisia linjauksia ja yhteiskunnallisia tekijöitä näiden taustalla. Luvun tarkoituksena onkin helpottaa tutkielman kontekstin ja tulosten ymmärtämistä. Tutkielman viidennen luvun puolestaan muodostaa tutkimusaineiston analyysi. Tutkielman kuudennessa luvussa esitellään tutkimuksen tulokset, jossa aineiston analyysi myös kytetään teoreettiseen viitekehkseen. Tutkielman viimeisessä eli 7. luvussa vastataan tutkimuskysymyksiin sekä tehdään päätelmiä. Lisäksi seitsemännessä luvussa arvioidaan tutkielman luotettavuutta ja tehdään jatkotutkimusehdotuksia.

2.6 Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä

Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä alkoi kehittyä siirtokuntien irtauduttua emämaa Iso-Britanniasta vuonna 1775 alkaneen vapaussodan jälkeen. Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistus annettiin 4. heinäkuuta 1776 ja maan ylimpänä lainsäädännön osana toimiva perustuslaki vahvistettiin vuonna 1787. Perustuslailla Yhdysvaltojen hallintomuodoksi luotiin liittovaltio, jonka alkuperäinen tarkoitus oli estää entisten siirtokuntien ajautuminen konflikteihin keskenään (Helo 2000). Yhdysvalloissa noudatetaan perustuslain velvoittamana vallan kolmijako-oppia, jonka perusteella hallintojärjestelmästä on erotettavissa kolme eri toimialaa: lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovalta (Radin & Boase 2000). Yhdysvaltojen liittovaltiojärjestelmän taustalla vaikuttaa Sedlerin (2015) mukaan erityisesti neljä seuraavaa osakokonaisuutta: osavaltioiden suvereenisuus ja perustuslailliset rajoitukset näiden valtaan, liittovaltion toimivaltuudet, liittovaltion ja osavaltioiden väliset suhteet sekä viimeisenä osavaltioiden väliset suhteet.

2.7 Liittovaltion hallinto

Yhdysvaltojen perustuslaki muodostaa perustan hallintojärjestelmän laajalle vallanjaolle. Lainsäädäntö-, toimeenpano-, ja tuomiovalta kontrolloivat ja valvovat kaikki toisiaan, jotta vallan väärinkäytökset voidaan mahdollisimman tehokkaasti estää. Tätä varten hallintojärjestelmän käytössä on *checks and balances* -järjestelmä, jonka avulla varmistetaan, ettei mikään hallinnonosa voi käyttää valtaa ilman rajoituksia.

Kuvio 2. Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä (Official United States Government website, 2019).

2.7.1 Lainsäädäntövalta

Lakien säätämisestä Yhdysvalloissa on vastuussa maan kongressi. Lainsäädäntövaltaa käyttävän elimen toimenkuvaan kuuluu myös presidentin tekemien nimityksien hylkääminen tai vahvistaminen sekä tämän veto-oikeuden mahdollinen kumoaminen. Kongressi on kaksikamarinen ja se koostuu senaatista sekä edustajainhuoneesta (*engl. House of Representatives*). Edustajat sekä senaattiin että edustajainhuoneeseen valitaan suorilla kansanvaaleilla. Senaattiin valitaan jokaisesta 50 osavaltiosta kaksi senaattoria ja koko senaatin koko on näin ollen 100 henkilöä. Edustajainhuone on kooltaan huomattavasti suurempi, sillä huoneeseen valitaan yhteensä 435 edustajaa. Osavaltioiden edustus edustajainhuoneessa suhteutetaan osavaltion väkilukuun, joten suuremmista osavaltioista valitaan edustajainhuoneeseen useampia henkilöitä. (USAGov 2019) Lainsäädäntövallalla on tärkeä rooli myös esimerkiksi siinä, millaiseksi muotoutuu Yhdysvaltojen asekontrolli.

2.7.2 Toimeenpanovalta

Toimeenpanovallan elin hyväksyy kongressin säätämät lait ja valvoo niiden täytäntöönpanoa. Keskeiset elimen toimijat Yhdysvalloissa ovat presidentti, varapresidentti ja kabinetti. Presidentti on Yhdysvaltojen hallitusta johtava valtionpäämies, jolla on esimerkiksi *veto*-oikeus kongressin säätämiin lakeihin ja oikeus tehdä erilaisia nimityksiä, kuten nimittää tuomareita korkeimpaan oikeuteen. Kongressi pystyy kuitenkin joissain määrin rajoittamaan presidentin valtaa, esimerkiksi veto-oikeus voidaan kumota kahden kolmanneksen enemmistäänillä. Presidentti valitaan neljän vuoden välein ja yksi henkilö ei voi pitää virkaa kahta kautta kauempaa. Varapresidentin tärkeimpänä tehtävänä voidaan pitää istuvan presidentin tukemista ja myös tämän paikkaamista tarpeen tullen. Kabinetti puolestaan on presidentille neuvoa-antava elin. (USAGov 2019; Kantola 2017, 8) Presidentti nimittää jäsenet kabinettiin ja senaatin tulee vahvistaa jokainen tämän nimitys. Kabinetin jäsenet ovat kunkin hallintoyksikön johdossa. Tällaisia virkoja ovat esimerkiksi Yhdysvaltojen ulkoministeri ja puolustusministeri. (The Administrative Office of the U.S. Courts 2016, 3)

2.7.3 Tuomiovalta

Tuomiovallan, eli korkeimman oikeuden ja muiden liittovaltion tuomioistuimien, tärkeimpänä tehtävänä on lainsäädännön tulkinta, eivätkä ne esimerkiksi puutu lakien toimeenpanoon. Korkein oikeus on Yhdysvaltojen ylin oikeusaste, joka voi myös tutkia minkä tahansa lain tai lakiehdotuksen perustusoikeudenmukaisuuden. (The Administrative Office of the U.S. Courts 2016, 4) Korkein oikeus myös käsittelee anomukset, joissa pyydetään arvioimaan uudelleen alemman tuomioistuimen päätöstä jostakin oikeustapauksesta. Korkeimman oikeuden uudelleenarvioitavaksi päättyy tosin hyvin harva kaikista sille lähetetyistä hakemuksista: esimerkiksi vuoden 1992 istuntokauden aikana korkein oikeus käsittelee vain 97 yli 7200:sta sille lähetetystä anomuksesta. (Black & Owens 2012, 2)

2.8 Osavaltio- ja paikallishallinto

Yhdysvaltojen yhteiskuntajärjestelmässä vaikuttaa vahvasti federalismi, sillä maan 50 osavaltioilla on rajoitettu itsehallinto ja näillä on esimerkiksi oikeus säätää omat lakinsa. Ristiriitatilanteissa liittovaltion lainsäädäntö kuitenkin ylittää osavaltioiden säätämät lait. Tarkasteltaessa Yhdysvaltojen hallintojärjestelmää on otettava huomioon, kuinka tärkeä rooli osavaltio- ja paikallistason politiikalla on yhdysvaltalaisessa hallintojärjestelmässä. Poliitikan tekoon osallistuu liittovaltion lisäksi 50 osavaltion edustajainhuonetta sekä näiden 49 senaattia. Näin ollen kaikkia tärkeitä yhteiskunnallisia päätöksiä ei suinkaan tehdä vain liittovaltion kongressissa Washington DC:ssä. Yhdysvaltojen kirjavassa poliittisessa kentässä oma roolinsa on myös esimerkiksi erilaisilla kunnanvaltuustoilla, kansalaisjärjestöillä sekä lobbausryhmillä. (Helo 2000)

Macinkon ja Silverin (2012) mukaan osavaltioilla on myös huomattavaa lainsäädännöllistä valtaa siinä, minkälaisia toimintapolitiikoita ne päättävät omaksua. Tärkeä vaikutus osavaltioiden säätämällä laeilla on esimerkiksi niiden alueiden taloudelliseen toimintaan. Osavaltiot säätävät lakeja esimerkiksi työmarkkinoihin, verotukseen sekä kaavoitukseen liittyen. Osavaltiot myös saavat siirtotalouden kautta liittovaltiolta varoja, joiden allokoinnista nämä ovat vastuussa. Näin ollen olennaista on, millä tavalla resurssit päätetään kohdentaa eri tarkoituksiin, jotta lopputulos tukisi osavaltioiden taloudellista tilannetta parhaalla mahdollisella tavalla. Osavaltioiden itsehallinnosta johtuen niiden välillä saattaa ilmetä suuriakin eroja toiminnan järjestämisen suhteen. (Nunn, Parsons & Shambaugh 2019, 1-2)

Myös tuliaseita säädellään Yhdysvalloissa sekä osavaltio- ja paikallistasolla että liittovaltiotasolla. Näiden kahden hallintotason tuliaseita säätelevä lainsäädäntö on osittain päällekkäistä (Jacobs 2002;2004, 35). Jacobsin (2002;2004, 32) mukaan osavaltio- ja paikallishallinnoilla on kuitenkin tuliaseiden sääntelyssä jopa tärkeämpi rooli kuin liittovaltiolla. Liittovaltion lainsäädännöllinen kanta asekontrollin suhteen on, että täysi-ikäiset yhdysvaltalaiset ovat oikeutettuja ostamaan ja pitämään hallussaan tuliaseita, mutta esimerkiksi ”vaarallisiksi luokitelluilla henkilöillä” ei tällaista oikeutta tulisi olla (Jacobs 2002;2004, 19). Jacobs (2002;2004, 33) myös huomauttaa, että eri osavaltioiden omaksumat asepoliittiset linjaukset vaihtelevat keskenään suuresti; esimerkiksi 33 osavaltiota ei velvoita asukkaitaan hankkimaan minkäänlaista lupaa voidakseen pitää tuliasetta hallussaan. Jacobsin (2002; 2004, 35) mukaan Yhdysvaltojen koillisosissa sijaitsevien osavaltioiden asekontrolli on yleisesti ottaen tiukempaa, kuin eteläisten osavaltioiden. Asepoliittisia linjauksia tarkastellaan lähemmin tutkielman luvussa 4.

3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tämä luku muodostaa tutkielman teoreettisen viitekehyksen, jossa käsitellään yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja sen arviointia. Lisäksi teoreettisessa viitekehyksessä esitellään toimintapolitiikan käsite ja esimerkki toimintapolitiikkaprosessista. Tämä luku toimii myös myöhemmin pohjana tutkimusaineiston analyysille tutkielman luvussa 5.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (engl. *effectiveness*) on moniulotteinen käsite. Yleisluontoisen määritelmän mukaan vaikuttavuus määrittelee jonkin intervention arvon, taikka mahdollisesti myös sen puuttumisen. Näin ollen vaikuttavuuden käsitteen avulla voidaan kuvata esimerkiksi jonkin toimintapolitiikan aikaansaamia hyötyjä yhteiskunnassa. Vaikuttavuus on yksi tuloksellisuuden käsitteen osa-alueista ja tavallisimmin vaikuttavuudella kuvataan Meklinin (2009, 38) mukaan jonkin suorituksen ja sen aikaansaaman vaikutuksen syy-seuraussuhdetta. Valtiovarainministeriön (2005, 25) mukaan vaikuttavuus kuvaa esimerkiksi toimintapolitiikan tavoitteiden saavuttamisastetta sekä sitä, kuinka kustannustehokkaasti tavoitteet saavutettiin. Kustannusvaikuttavuuden huomiointi julkisissa toimintaohjelmissa on erittäin tärkeää, sillä ohjelmat toteutetaan julkisin resurssein ja nämä tulee aina käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Lumijärvi (2009, 18) kuvaileekin vaikuttavuutta myös eräänlaiseksi onnistumisen mittariksi.

Virtasen ja Vakkurin (2016, 117) mukaan vaikuttavuuteen liittyy erityisesti tavoitellun muutoksen aikaansaaminen ja esimerkiksi Førsund (2017; 2015) määrittelee vaikuttavuuden oikeiden asioiden tekemiseksi. Nagelin (1986) mukaan toimintapolitiikkojen vaikuttavuus ilmaisee, missä määrin toimintapolitiikat saavuttavat niille määritellyt tavoitteet ottaen samalla huomioon muut positiiviset sivuvaikutukset. Virtanen ja Vakkuri (2016, 118) huomauttavatkin, että näiden sivuvaikutusten arviointi ja hallinta on erittäin tärkeää. Ter Bogtin, Van Heldenin ja Van Der Kolkin (2015) mukaan vaikuttavuus osoittaa, johtivatko toiminnan tuotokset haluttuihin lopputuloksiin. Myös Czaika ja Haas (2013) liittävät vaikuttavuuden halutun lopputuloksen saavuttamiseen. Näin ollen yhteiskunnallinen vaikuttavuus linkittää myös toiminnan tuotokset toiminnan lopputuloksiin. Tätä myös Meklin (2009, 47) pitää vaikuttavuuden käsitteen tavallisimpana tulkintana. Lumijärven (2009, 19) mukaan yhteiskunnallinen vaikuttavuus ilmaisee viime kädessä sen, millä tavalla julkisella sektorilla onnistutaan tuottamaan hyvinvointia kansalaisille. Laajimmassa muodossaan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kuvaa jonkin julkisen palvelun hyödyllisyyttä sekä poliittisten päätöksentekijöiden että kansalaisten kannalta (Lumijärvi 2009, 21).

3.1 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi

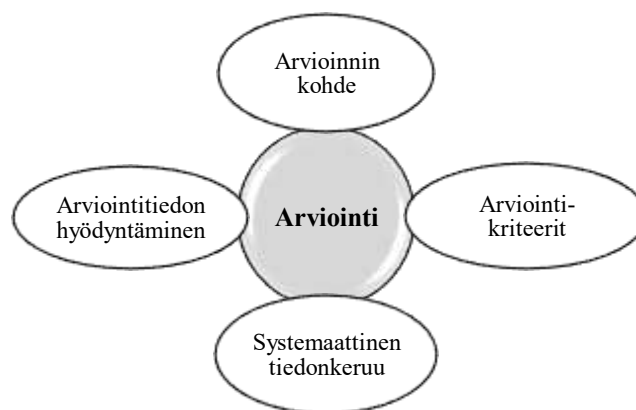
Yksiselitteisen ja tyhjentävän määritelmän esittäminen arvioinnin käsitteelle on haastavaa. Arviointitoiminta voidaan nimittäin jakaa moniin eri suuntauksiin ja koulukuntiin, jotka kaikki ovat hieman poikkeavia keskenään. Kuitenkin myös liian kapeaa määritelmää tulee välttää, jotta voidaan ottaa huomioon muutokset, joita arviointi käy läpi eri sosiohistoriallisina ajanjaksoina (Dahler-Larsen 2012, 5). Näin ollen tässä kappaleessa esiteltävä kuvaus arviointitoiminnasta ei ole kaikkia arvioinnin teoreettisia suuntauksia kattava, vaan luvussa pyritään kuvailemaan arviointia erityisesti toimintapolitiikkojen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmista.

New Public Management- reformin (lyh. *NPM*) saavuttua 1970-luvulla julkisille sektoreille, kasvoivat sekä tarve arviointitoiminnalle että mahdollisuus kehittää arvioinnin käytäntöjä. *NPM*-opin myötä myös julkisen sektorin toimintakulttuuri palvelujen järjestämisen suhteen muuttui. Näin ollen arviointia tarvittiin esimerkiksi uudenlaisten järjestelmien ja niiden tuomien transaktiokustannusten kanssa toimimiseen. (Norris & Kushner 2007, 5) Alkinin (2004, 15) mukaan arvioinnin teoreettiset juuret ovat paikannettavissa tilivelvollisuuteen ja kontrolliin sekä sosiaalitieteisiin. Alkin (2004, 15) kirjoittaa, että monen arviointitoiminnan taustalla vaikuttaa vahvasti tilivelvollisuuden arvioinnin tarve, sillä esimerkiksi julkisten varojen käyttöä halutaan valvoa tarkasti. Myös Chouinardin (2013) mukaan arviointia voidaan pitää tilivelvollisuuden ja kontrollin mekanismina sekä tätä kautta myös yhtenä hyvän hallinnon käytäntönä. Näin ollen tilivelvollisuus ja kontrollin tarve ovat luoneet eräänlaisen tarvepohjan arvioinnille. Tilivelvollisuudella on tärkeä rooli erityisesti julkisen toiminnan arvioinnissa, jossa on jatkuvasti läsnä vaatimus toiminnan avoimuudesta. Tilivelvollisuus kytkeytyy yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointiin myös kustannustehokkuuden kautta, joka on yksi tärkeä kriteeri vaikuttavalle julkiselle toiminnalle.

Sosiaalitieteissä kiinnostuksen kohteena Alkinin (2004, 17) mukaan on ihmisten keskinäinen vuorovaikutus ja se, kuinka nämä käyttäytyvät erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Tästä puolestaan on käyty väittelyä, millaiset metodit parhaiten soveltuvat näiden sosiaalisten ilmiöiden tutkimiseen. Keskustelua on käyty esimerkiksi siitä, mikä tulisi olla teorian ja tutkijan havaintojen suhde. Sosiaalitieteet linkittyvätkin arvioinnin tieteenalaan juuri näiden erilaisten debattien kautta. (Alkin 2004, 18) Dahler-Larsenin (2012, 10) mukaan ollakseen tehokasta, arvioinnin ja arvioijan tulee olennaisesti olla kytköksissä siihen sosiaaliseen kontekstiin, jossa arviointia tehdään. Pattonin (2015) mukaan sosiaalitieteiden ja arvioinnin yhteys on havaittavissa myös siinä, että arvioinnissa hyödynnetään tieteellisiä menetelmiä sosiaalisten ongelmien ratkaisemisessa.

Arviointia voidaan kuvailla systemaattiseksi prosessiksi, jossa pyritään määrittelemään tarkastelun kohteena olevan toiminnan arvo tai merkitys. Arviointi ja sen merkitys ovat usein voimakkaasti riippuvaisia ympäristöstään. (Valtiovarainministeriö 2005, 101) Vedungin (2017, 2) mukaan arviointi on mekanismi, jolla voidaan valvoa ja järjestelmällistää julkishallinnon toimintaa. Arvioinnin avulla voidaan hänen mukaansa varmistaa, että varsin tulevaisuusorientoituneessa julkisessa toiminnassa työskennellään mahdollisimman tehokkaasti ja vastuullisesti. Vedung (2017, 101) tunnistaa kolme olennaista arvioinnin roolia: tilivelvollisuuden täyttämisen, toiminnan kehittämisen ja tiedonsaannin. Chelimskyn ja Sadishin (1997, 11) mukaan tilivelvollisuuden täyttämällä voidaan tarkoittaa toiminnan tuloksien ja tehokkuuden mittaamista. Tätä hyödynnetään Chelimskyn ja Sadishin (1997, 18) mukaan erityisesti toimintapolitiikan muotoiluprosessissa. Toiminnan kehittämisellä he puolestaan tarkoittavat instituutioiden vahvistamista arviointitiedon avulla. Tiedonsaanti arvioinnissa merkitsee Chelimskyn ja Sadishin (1997, 11) mukaan ymmärryksen syventämistä jostakin spesifistä arviointikohteen toiminnan osa-alueesta.

Dahler-Larsenin (2012, 9) mukaan arviointi koostuu neljästä eri osa-alueesta. Ensinnäkin, arviointitoimintaan on aina sisällyttävä arvioitava kohde. Toinen määritelmän osa-alue on kriteeristö, johon arviointi perustuu. Kolmanneksi Dahler-Larsen (2012, 9) nimeää systemaattisen lähestymistavan käytön, jolla kerätään tietoa kuinka arvioinnin kohde suoriutuu toiminnassaan valittuun kriteeristöön verrattuna. Neljäntenä osa-alueena hän mainitsee arviointitiedon tulosten hyödynnettävyyden (engl. *intended use*). Tulosten hyödynnettävyys viittaa esimerkiksi Pattonin (2015) mukaan siihen, millä tavalla arviointitietoa käytetään todellisuudessa. Arviointitoiminta olisi pohjimmiltaan turhaa, mikäli sen tuloksia ei hyödynnettäisi. Dahler-Larsen (2012, 9) määrittelee arvioinnin systemaattiseksi tavaksi tutkia jotakin toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan arvioinnin kohteena olevassa toiminnassa tehtäviin päätöksiin. Tiivistelmä Dahler-Larsenin (2012, 9) määrittelemistä arvioinnin osa-alueista esitellään kuviossa 3.

Kuvio 3. Arvioinnin osa-alueet (Dahler-Larsen 2012, 9).

Weissin (1999) mukaan arvioinnilla on monenlaisia tavoitteita ja käyttötarkoituksia. Arvioinnissa voidaan esimerkiksi ottaa huomioon, vastaavatko toimintapolitiikan tulokset yhteiskunnan tarpeita tehokkaasti, aiheutuiko siitä tarkoittamattomia tai haitallisia vaikutuksia sekä ovatko toteutetut toimintapolitiikat tarkoituksenmukaisia (Sanderson 1996). Haguen ym. (2016, 332) mukaan toimintapolitiikkojen arvioinnin tarkoituksena on myös selvittää, saavuttiko toimintapolitiikka tavoitteensa ja jos niin, kuinka tehokkaasti ja vaikuttavasti tämä tehtiin. Arvioinnin peruskysymyksinä voidaankin Valtiovarainministeriön (2005, 102) mukaan pitää kysymyksiä julkisen toiminnan onnistumisesta ja sen kehityskohteista. Mikäli arviointia ei tehtäisi, ei Haguen ym. (2016, 332) mukaan julkishallinnolla olisi mahdollisuutta oppia virheistään. Vedung (2017, 8) huomauttaa, että myös meneillään olevia toimintapolitiikkoja arvioidaan, eikä arviointi näin ollen aina ole pelkästään jälkikäteistä. Arvioinnin tulee Vedungin (2017, 11) mukaan olla huolellista ja lisäksi sen tulee täyttää tietyntyyliset laatuksiteerit. Näitä ovat hänen mukaansa esimerkiksi systemaattinen datan keruu ja tarkoituksenmukaisesti arviointikohteen suorituskykyä arvioivien kriteerien valitseminen. Toimintapolitiikkojen arviointi onkin varsin monitahoista ja vaatii arvioijalta usein sekä kvantitatiivisten että kvalitatiivisten tutkimusmetodien hallintaa sekä vahvaa asiantuntemusta (Chelimsky & Sadish 1997, 11).

Weissin (1999) mukaan yhtenä arvioinnin tavoitteena on tuottaa poliitikoille laadukasta informaatiota, jonka nojalla nämä voivat harkita uudelleen tekemiään päätöksiä ja tätä kautta parantaa toimintakäytäntöjään. Weissin (1999) mukaan eräs arviointitoiminnan tärkeä ominaisuus on myös sen kyky valistaa ihmisiä. Hän nimittää tätä valistukseksi (engl. *enlightenment*), koska arvioinnin avulla päätöksentekoon tuodaan uudenlaista informaatiota ja näkökulmia. Ajan kuluessa arvioinnin avulla kyetään myös mahdollisesti havaitsemaan vanhoja olettamuksia vääriksi ja muuttamaan politiikan kehystämisen tapoja. Chelimsky ja Sadishin (1997, 10) mukaan arviointi on myös keino selvittää, miten organisaatiossa opitaan. Olennaiseksi arviointitoiminnan tarkoituksiksi Weiss (1999) nimeää myös sen tuottaman tiedon hyödyntämisen toimintapolitiikkojen kehittämisessä, käyttöönottamisessa ja mahdollisessa uudelleenmuotoilussa. Weissin (1999) mukaan arvioinnin tavoitteena on myös edistää politiikan rationaalisuutta. Myös Chelimsky ja Sadish (1997, 58) toteavat, että arviointi on keino oikoa politiikassa esiintyviä myyttejä sekä poliitikkojen henkilökohtaisia uskomuksia. Chelimsky ja Sadish (1997, 58) kuvailevatkin arviointia ”julkiseksi velvoitteeksi”, jonka avulla voidaan esittää todisteita valikoivasti esiteltävää dataa kohtaan.

Toimintapolitiikkoja muotoillaan, jotta yhteiskunnassa kyettäisiin saavuttamaan muutoksia havaittuihin epäkohtiin. Arviointi on keino tehdä näkyväksi, millaisia muutoksia toiminnassa on saatu aikaan. Mikäli julkisessa toiminnassa ei otettaisi huomioon mikä toimii ja ei toimi, altistuttaisiin

mahdollisesti riskille, että yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisussa epäonnistutaan taikka ongelmia pahennettaisiin. Arvioinnin avulla kyetään tuomaan esiin myös uusia tulkintoja sekä informaatiota ja tätä kautta muotoilemaan toimintaa tarvittaessa uudelleen. (Weiss 1999) Näin ollen arviointi on myös organisaatioille keino kontrolloida toiminnassa kohdattavia epävarmuuksia (Patton 2015).

Sandersonin (1996) mukaan arvioinnin avulla voidaan myös pyrkiä selvittämään, mikä toimintapolitiikka on saanut aikaan tietyt vaikutukset yhteiskunnassa. Vedungin (2017, 2) mukaan julkisen sektorin erinäiset toimenpiteet ovat niin moniulotteisia, että arviointia tarvitaan niiden valvomiseksi ja vaikutuksen osoittamiseksi. Keskusteltaessa esimerkiksi siitä, miten julkiset varat tulisi jakaa, mitä toimintaohjelmia päätetään rahoittaa ja mitkä toimintapolitiikat säilytetään, on arvioinnilla keskeinen rooli. Näin ollen arviointi kuuluu keskeisenä osana myös politiikkaan, jossa sitä voidaan käyttää erityisesti julkisen päätöksenteon tukena. (Chouinard 2013) Kushnerin ja Norrisin (2007, 8) mukaan arviointitoiminnan on myös katsottu lisäävän luottamusta. Lisäksi arviointitietoa voidaan hyödyntää organisaatioiden johtamisessa ja näiden erinäisten tavoitteiden saavuttamisessa.

3.2 Vaikuttavuuden arvioinnin haasteista

Arvioinnissa on tärkeää erottaa tuotoksen (engl. *output*) ja lopputuloksen (engl. *outcome*) käsitteet toisistaan. Tuotoksia voidaan kuvata julkishallinnon toimenpiteiksi, jotka ovat yleensä helposti mitattavissa. Lopputuloksissa on puolestaan kyse julkishallinnon saavutuksista, toiminnan tosiasiallisista tuloksista. Førsundin (2017;2015) mukaan eron ymmärtäminen lopputuloksen ja tuotoksen välillä on tärkeää, jotta vaikuttavuuden mittaamista ja arviointia voidaan ymmärtää tarkoituksenmukaisella tavalla. Näiden käsitteiden tulisi myös olla tärkein arvioinnissa huomioon otettava osa-alue. Ongelmana kuitenkin on, että lopputulokset ovat usein helpommin määriteltävissä kuin mitattavissa ja vahvistettavissa. Jotkin toimijat voivat myös esimerkiksi yrittää väaristellä lopputuloksia pyrkimällä esittämään toimintansa todellisuutta paremmassa valossa. (Hague ym. (2016, 332-333)

Politiikassa ja toimintapolitiikkojen muotoilussa kilpailee lukuisia eri sidosryhmiä, jotka pyrkivät edistämään omaa asiaansa. Näin ollen on toisinaan hankalaa tarkastella ja arvioida toimintapolitiikan muotoiluprosessia systemaattisesti, sillä prosessiin osallistuvien tahojen määrä on niin suuri. (Lawrence 1995, 335) Toimintapolitiikat myös muotoutuvat pitkän ajan kuluessa, useiden eri tekijöiden vaikutuksena. Vaikka arvioinnin yhtenä tavoitteena on uuden informaation esiintuominen, ei arvioinnilla saavutettu tieto korvaa kaikkea aikaisempaa tietoa. Näin ollen on tärkeää, että arviointitoiminnassa on realistiset odotukset siitä mitä arvioinnilla voidaan politiikan alalla saavuttaa.

(Weiss 1999) Erityisesti poliittinen ympäristö ja poliittiset ideologiat asettavat arvioijille omanlaiset haasteensa. Erinäisten sidosryhmien ja muiden poliittisten toimijoiden arvopohjat ovat yleensä melko muuttumattomia. Näin ollen arvioijan ei tule olettaa, että nämä suhtautuisivat arviointitietoon ennakkoluulottomasti, tai olisivat halukkaita muuttamaan poliittisia agendojaan. Arvioija joutuukin työskentelemään tiiviisti näiden erinäisten poliittisten agendojen kanssa ja huolehtimaan erityisesti siitä, ettei tämän itsenäiseen arviointityöhön vaikuta poliittisten toimijoiden ideologiset näkemykset. (Chelimsky & Sadish 1997, 59)

Chelimsky ja Sadish (1997, 59) tunnistavat kuusi poliittisesta ympäristöstä johtuvaa seurausta arvioinnille. Näistä voidaan tämän tutkielman kannalta merkittävänä nostaa esiin informaation saatavuus (engl. *access to information*). Poliittinen ympäristö saattaa rajoittaa arvioitsijoiden pääsyä dataan ja joskus jopa luokittelemaan informaation kokonaan salaiseksi. Informaation salaaminen on melko tavallista erilaisten virastojen toiminnassa ja mikäli arvioijat jättävät tämän tiedonlähteen huomioimatta, on vaarana virheellisen informaation tuottaminen. Tarpeettoman tiedon luokittelu salaiseksi voi vääristää todellisuutta ja esimerkiksi antaa viraston toiminnasta paremman kuvan, kuin mitä se todellisuudessa on. (Chelimsky & Sadish 1997, 64) (Chelimsky & Sadish 1997, 65) kuitenkin korostavat, etteivät he kyseenalaista esimerkiksi ydinaseisiin liittyvän informaation luokittelu salaiseksi. Tämänkaltaisen tiedon käsittelyn tuleekin olla tarkasti säänneltyä. Informaation käytön rajoittamisesta tulee Chelimsdyn ja Sadishin (1997, 65) mukaan kuitenkin ongelma, kun rajoitukset ulottuvat sellaisille politiikan sektoreille, joilla käsiteltävä tieto ei aiheuta uhkia kansalliselle turvallisuudelle. Datarajoituksista tulisi keskustella enemmän, sillä ne johtavat osaltaan heikkojen toimintapolitiikkojen muotoiluun ja myös kansalaisten saamaan informaatioon. (Chelimsky & Sadish 1997, 65) Informaatioon saattaa liittyä myös toisenlaisia haasteita. Esimerkiksi johdonmukaisen tutkimusevidenssin kerääminen erilaisista terveyteen liittyvistä toimintapolitiikoista on ollut Yhdysvalloissa haastavaa myös metodologisista rajoitteista johtuen (Macinko & Silver 2012).

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on monen tekijän summa, sillä erityisesti sosiaalisia ilmiöitä on toisinaan haastavaa mitata ja arvioida. Tämä johtuu Miahaiun, Opreanan ja Cristescun (2010) mukaan siitä, että julkisen sektorin toiminta tuottaa hyvinvointia ja sosiaalisia hyötyjä, joiden arvottaminen esimerkiksi rahassa on vaikeaa. Miahaiu ym. (2010) mainitsevat esimerkkinä koulun rakentamisen, jonka rakennuskulut ovat helposti laskettavissa ja tunnistettavissa. Koulun rakentamisen vaikutukset yhteiskunnassa ovat kuitenkin vaikeammin kvantifioitavissa, mikäli koulutuksen esimerkiksi oletetaan parantavan oppilaiden elämänlaatua ja helpottavan työllistymistä. Näin ollen vaikuttavuuden arvioinnissa keskeinen haaste on julkisen toiminnan luonne, jonka tulokset ovat

toisinaan hankalasti todennettavissa. Toimintapolitiikkojen lopputulokset ilmenevät toisinaan myös hyvin toisiinsa kietoutuneina, jolloin niitä on hankalaa erotella toisistaan (Bozeman & Sarewitz 2011).

Toimintapolitiikan arvioinnissa tulee osaltaan ottaa huomioon myös mittaamisen käsite. Noordegraafin (2008) mukaan nykypäivänä julkisella sektorilla pyritään mittaamaan lähes kaikkea mahdollista ja hyvin monitulkintaisiakin ilmiöitä, kuten hyvinvointia ja turvallisuutta, pyritään muuttamaan konkreettisiksi luvuiksi. Mittaamisen metodeja on kuitenkin Noordegraafin (2008) mukaan myös kritisoitu, koska ne eivät kykene ottamaan huomioon julkisen sektorin eri ilmiöiden dynaamista luonnetta. Myös Miahaiun ym. (2010) mukaan vaikuttavuuden mittaaminen on hankalaa siitä syystä, että toiminnan lopputulokset ovat usein muita kuin ei-konkreettisia. Monilla ilmiöillä ja toimintapolitiikoilla on epäsuoria vaikutuksia ja nämä kaikki tosiasiallisesti ilmenevät vaikutukset eivät ole tarkoitettuja. Tällaisten ilmiöiden mittaamista ja arviointia onkin pidetty erityisen haastavana. Czaika ja Haas (2013) myös pohtivat sitä, kuinka on mahdollista yhdistää jokin tietty aikaansaatu vaikutus johonkin tiettyyn toimintapolitiikkaan. Tämä asettaa omanlaisia haasteita myös tutkimukselle: yhteiskunnallinen vaikuttavuus saattaa ilmetä vasta vuosienkin jälkeen, kun toimintapolitiikka on toteutettu (Penfield, Baker, Scoble & Wykes 2014).

3.3 Julkinen politiikka ja toimintapolitiikka arvioinnin kohteina

Englanninkielisessä akateemisessa kirjallisuudessa toimintapolitiikasta puhutaan usein termillä *policy* tai *public policy* ja näiden ero politiikan käsitteeseen saattaa toisinaan olla hienoselitteinen. Näille termeille ei suomen kielessä kuitenkaan ole yhtä vakiintunutta käännöstä. Kun tässä tutkielmassa käytetään ilmaisua toimintapolitiikka, sillä viitataan johonkin tiettyyn julkishallinnon toteuttamaan toimenpiteeseen.

Thomas Dyen (1972) mukaan toimintapolitiikka tarkoittaa kaikkea sellaista toimintaa, jota julkinen valta tietoisesti päättää harjoittaa tai jättää harjoittamatta (ks. Howlett & Cashore 2014, 17). Toimintapolitiikan keskeinen tavoite on pyrkiä puuttumaan johonkin tiettyyn ongelmaan tai useampaan ongelmakokonaisuuteen. Harisalo, Aarrevaara, Stenvall ja Virtanen (2007, 27) määrittelevätkin toimintapolitiikan julkishallinnon poliittiseksi linjaukseksi siitä, miten jokin asia päätetään ratkaista. Toimintapolitiikka voidaan Heywoodin (2013, 351-352) mukaan kuvailla myös politiikan tuotokseksi, joka ilmaisee julkishallinnon elinten virallisen päätöksen. Toimintapolitiikassa on näin ollen samalla kyse sekä systemaattisesta toimintatavasta että poliittisesti hyväksytyistä kannanotoista. Toimintapolitiikka on kollektiivinen käsite, joka pitää sisällään sekä julkishallinnon erinäisiä tavoitteita että keinoja saavuttaa nämä tavoitteet. Näin ollen toimintapolitiikassa on kyse

laajemmasta asiasta, kuin esimerkiksi pelkästä päätöksenteosta. Toimintapolitiikka kuvastaa keinoja, joita päätöksentekijät ja poliitikot käyttävät yhteiskunnan ongelmista ja tarpeista huolehtiessaan. Toimintapolitiikat ilmenevät yhteiskunnassa esimerkiksi lakien sekä julkisten kannanottojen ja toimintaohjelmien muodossa. (Hague, Harrop & McCormick 2016, 325)

Toimintapolitiikkaa voidaan pitää eräänlaisena politiikan välineenä (engl. *public policy instrument*). Tästä käsitteestä voidaan käyttää myös suomennosta ”politiikan ohjauskeino”. Borràsin ja Edquistin (2013) mukaan politiikan ohjauskeinoilla tarkoitetaan ”joukkoa tekniikoita, joilla julkishallinnon viranomaiset käyttävät valtaansa tehostaakseen ja tukeakseen yhteiskunnallista muutosta”. Howlett (2005, 34) puolestaan kirjoittaa, että politiikan eri välineet ovat julkishallinnon keino saavuttaa haluttu lopputulos. Poliitiikan välineet pitävät Howletin (2005, 31) mukaan sisällään joko julkisen auktoriteetin käyttämisen tai tämän auktoriteetin tietoisin rajoittamisen. Jokaista kerrallaan käytettävää politiikan ohjauskeinoa voidaan pitää uniikkina. Tämä johtuu siitä, että ohjauskeinot suunnitellaan ja otetaan käyttöön aina jotakin tiettyä yhteiskunnallista ongelmaa varten, tiettyinä ajanhetkenä ja tietyssä poliittisideologisessa kontekstissa. (Borràs & Edquist 2013) Näin ollen myös kuhunkin toteutettuun toimintapolitiikkaan heijastuu aina sen yhteiskunnan vallitseva tilanne, jossa toimintapolitiikka luodaan. Lisäksi toimintapolitiikkoihin heijastuu Hagen ym. (2016, 325) mukaan päätöksentekijöiden tekemät priorisoinnit, heidän poliittiset ideologiansa sekä yhteiskunnan poliittinen ja taloudellinen tilanne.

Vaikka jokainen politiikan ohjauskeino on erilainen, voidaan nämä Borràsin ja Edquistin (2013) mukaan kuitenkin luokitella kolmeen pääkategoriaan: regulatiivisiin ohjauskeinoihin, taloudellisiin ohjauskeinoihin sekä pehmeisiin ohjauskeinoihin. Regulatiivisiin ohjauskeinoihin kuuluvat esimerkiksi lait, säädökset ja asetukset. Näiden ohjauskeinojen taustalla on esimerkiksi julkishallinnon motiivi luoda jokin viitekehys yhteiskunta- ja talouselämän toiminnalle. Regulatiivisten ohjauskeinojen ominaispiirteisiin kuuluu myös velvoittavuus: ne määrittelevät säännöt, jotka osoittavat sallitun toiminnan rajat ja asettavat sanktioita sääntöjen rikkomisesta. Taloudellisiin ohjauskeinoihin kuuluu esimerkiksi rahallisten kannustimien tarjoaminen sekä joidenkin spesifien sosiaalisten toimintojen tukeminen. Pehmeiden ohjauskeinojen ominaispiirre puolestaan on, että ne ovat vapaaehtoisuuteen perustuvia. Tällaisia ovat esimerkiksi suositukset ja normatiiviset toiminnot, jotka eivät ole pakottavia velvoitteita taikka viranomaissanktiot ohjeita noudattamatta jättäville. (Borràs & Edquist 2013)

Tarkasteltaessa toimintapolitiikan käsitettä on myös olennaista hahmottaa mitä politiikalla tarkoitetaan, koska politiikka heijastuu toimintapolitiikkaan. Toimintapolitiikassa kytkeytyvät yhteen politiikan tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset. Tavoitteissa on kyse siitä, mitä julkishallinto ilmaisee tekevänsä ja toimenpiteet heijastavat sitä, mitä hallinto tosiasiallisesti teki. Tulokset puolestaan ilmenevät toimintapolitiikassa siten, millainen vaikutus julkishallinnon toimilla on yhteiskuntaan. (Heywood 2013, 352) Poliitiikan ytimeen kuuluu ihmisten erimielisyys asioista. Ihmisillä on erilaisia käsityksiä siitä, kuinka julkiset resurssit tulisi jakaa, millaisiin etuuksiin kukin on oikeutettu ja kuinka erilaiset yhteiskunnalliset kysymykset tulisi ratkaista. Samalla kuitenkin politiikan keskiössä on ihmisten välinen yhteistyö, sillä ilman kykyä yhteistyöhön eivät yksilöt voisi vaikuttaa yhteisiä asioita koskevaan päätöksentekoon. (Heywood 2013, 1-2)

Politiikka on sekä ilmiönä että käsitteenä moniulotteinen ja politiikka näyttäytyy usein hieman erilaisena eri paikoissa. Alexander (2014) kirjoittaa, että politiikan käsitteestä on olemassa valtava määrä toisensa kumoavia variaatioita. Myös Heywoodin (2013, 2) mukaan politiikan käsite on määritelty niin monella eri tavalla, että yksimielisyyttä käsitteen merkityksestä voi toisinaan olla haastavaa muodostaa. Hänen mukaansa politiikka on määritelty esimerkiksi vallankäytöksi, yhteisten päätösten tekemiseksi, niukkojen resurssien allokoinniseksi tai jopa manipulaation ja petoksen harjoittamiseksi. Poliitiikka on myös määritelty toiminnaksi, jossa yhdistyvät yhteistyö, neuvottelu ja konfliktit (Alexander 2014).

Politiikkaa siis muovaavat ihmisten erilaiset käsitykset siitä, millainen yhteiskunnan tulisi olla ja kuinka sen tulisi toimia. Gerstonin (2007, 118) mukaan politiikan muotoutumisen kannalta tärkeä tekijä on myös poliittinen kulttuuri. Hänen mukaansa poliittista kulttuuria voidaan pitää yhtenä yhteiskuntaa kasassa pitävänä tekijänä, joka ilmentää esimerkiksi kansalaisten asenteita ja uskomuksia poliittista järjestelmää kohtaan. Gerstonin (2007, 118) mukaan nämä uskomukset ja asenteet muodostavat perustan yhteiskunnan poliittiselle järjestelmälle ja sen eri prosesseille. Haguen ym. (2016, 201) mukaan poliittisen kulttuurin käsitettä ei tule kuitenkaan rinnastaa yleiseen mielipiteeseen: poliittisen kulttuurin keskiössä ovat enemmän käsitykset siitä, mitä yhteiskunnassa pidetään normaalina ja hyväksyttävänä. Näin ollen politiikkaan ja toimintapolitiikkoihin heijastuvat myös aina yhteiskunnassa vallitsevat poliittiset arvot. Haguen ym. (2016, 201) mukaan poliittista kulttuuria muovaavat ajan kuluessa esimerkiksi muutokset yhteiskunnan asennoitumisessa politiikkaan.

3.4 Toimintapolitiikkaprosessi

Demokraattisessa yhteiskuntajärjestelmässä toimintapolitiikan muotoilu on monimutkainen prosessi. Lukuisat tahot pyrkivät saamaan äänensä kuuluviin jatkuvassa liikkeessä olevassa ympäristössä, jossa vaikuttavat erilaiset aikataulut, risteävät intressit ja taloudelliset rajoitukset. (McLaughlin, West & Anderson 2016) Toimintapolitiikka ja sen muotoilu voidaan hahmottaa erinäisistä vaiheista muodostuvaksi kehäksi, jonka tarkoitus on selkiyttää tätä kompleksista ilmiötä. Toimintapolitiikkaprosessi on kuitenkin tosiasiallisesti hyvin dynaaminen, jossa saatetaan palata vaiheissa taaksepäin taikka jättää joitakin kohtia toteuttamatta. (Hague ym. 2016, 328) Näin ollen tässä kappaleessa esiteltävä toimintapolitiikkaprosessi vastaa harvoin yhteiskunnissa vallitsevaa poliittista todellisuutta. Kirjallisuudessa tunnistetaan useita erilaisia toimintapolitiikkaprosesseja ja sen muotoilemiseksi on kehitetty lukuisia viitekehyksiä, eikä tässä tutkielmassa esiteltävä esimerkki toimintapolitiikkaprosessin kulusta edusta niitä kaikkia.

Heywoodin (2013, 352) mukaan toimintapolitiikan muotoilua voidaan nimittää prosessiksi erityisesti siitä syystä, että toimintapolitiikan muotoiluun liittyy useita toisiinsa linkittyviä toimenpiteitä ja tapahtumia. Toimintapolitiikan muodostamisessa tuleekin aina ottaa huomioon erinäisiä lainsäädännöllisiä, sosiaalisia ja eettisiä näkökulmia. Toimintapolitiikan muotoilua suunniteltaessa tulisi kysyä vähintäänkin seuraavat kysymykset: Mikä hallinnon osa on pätevin ratkaisemaan ongelman ja miksi? Millaista dataa päätöksentekoon tarvitaan? Kuinka voidaan varmistaa, että päätöksentekijöillä on käytössään parasta mahdollista tietoa? (Lawrence 1995, 335) Toimintapolitiikan harjoittamisessa keskeisiä ovat myös arvot, jotka ohjaavat toimintapolitiikan muodostamista (Harisalo ym. 2007, 27). Todellisuuskäsityksen mukaan erityisesti arvoista ja ihmisten erilaisista tarpeista on erityisen hankalaa saavuttaa yksimielisyyttä. Erilaisilla ryhmillä ja ihmisillä on erilaiset intressit, joten sellaisia toimintapolitiikkoja, jotka palvelisivat esimerkiksi kaikkien etuja, on lähes mahdotonta muodostaa. (Harisalo ym. 2007, 60)

Toimintapolitiikka saa yleensä alkunsa jonkin yhteiskunnallisesti merkittävän ongelman tai epäkohdan tunnistamisesta, johon julkiselta sektorilta vaaditaan reaktiota. Ongelman tunnistamisen lisäksi on olennaista esittää vaatimus poliittisen prosessin käynnistämisestä, jolla ongelmaan varsinaisesti puututaan (Harisalo ym. 2007, 61). Joskus myös jokin yksittäinen mutta vakava kriisi saattaa aiheuttaa tarpeen uuden toimintapolitiikan muodostamiselle. Esimerkiksi Yhdysvalloissa tällainen tapahtuma oli vuoden 2001 syyskuun 11.päivänä tapahtuneet terrori-iskut, joiden jälkeen maan kansallisiin ja kansainvälisiin toimintapolitiikkoihin tehtiin mittavia turvallisuutta lisääviä muutoksia. Ongelma voi päätyä poliittiselle esityslistalle myös esimerkiksi mediahuomion tai erilaisten intressiryhmien lobbauksen kautta. Medialla on osaltaan tärkeä rooli ongelmien

saattamisessa julkiseen tietoon: mikäli jostain ongelmasta ei tiedetä, ei siihen osata myöskään tietoisesti puuttua. Lawrencen (1995, 336) mukaan on äärimmäisen tärkeää, että erilaiset toimijat pääsevät vaikuttamaan yhteiskunnassa tehtäviin päätöksiin. Tällöin sananvapaus ja mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen toteutuu.

Harisalon ym. (2007, 56) mukaan ongelman tunnistamisesta seuraa erilaisten ratkaisutapojen tutkiminen, jolloin poliittisten päättäjien tulee kyetä punnitsemaan keskenään mahdollisimman erilaisia vaihtoehtoja. Pyrittäessä ratkaisemaan monimutkaisia yhteiskunnallisia ongelmia, on tärkeää, että julkishallinto ymmärtää mistä ongelmassa on todellisuudessa kyse. Tätä vaihetta voidaan myös kuvailla toimintapolitiikan suunnitteluksi. Ratkaisujen monipuolinen kartoittaminen on tärkeää, sillä yhteiskunnallisissa ongelmissa ihmisten käsitykset ongelmanratkaisutavoista ja niiden yhteiskunnallisista vaikutuksista saattavat poiketa toisistaan merkittävästi. Toisaalta vaikutukset saattavat olla myös epätoivottuja, joten erilaisten vaihtoehtojen punnitsemisessa tulee kyetä ottamaan myös tämänkaltaisen mahdollisuus huomioon. (Harisalo ym. 2007, 56) Näin ollen suunnitteluvaiheessa tärkeään rooliin nousee informaatio. Tavalla, jolla julkishallinto kykenee käyttämään keräämänsä informaatiota, on valtava merkitys yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiselle (Baumgartner & Jones 2015, 8). Mitä enemmän julkishallinto onnistuu keräämään informaatiota mahdollisten ratkaisujen vaikuttavuudesta, sitä relevantimpi toimintapolitiikasta onnistutaan muotoilemaan. Riittävä informaation määrä takaa myös sen, että julkishallinto voi valita parhaan mahdollisen ongelmanratkaisuvaihtoehdon ja kykenee perustelevaan tämän valinnan (Baumgartner & Jones 2015, 2).

Suunnitteluvaiheessa tulisi huolehtia erityisesti myös siitä, että toimintapolitiikka on mahdollisimman tehokas, mutta samalla toteuttamiskelpoinen. Heywood (2013, 352) nostaa esiin huolellisen analyysityön merkityksen toimintapolitiikkaa suunniteltaessa. Walker, Rahman & Cave (2001) nimittävät kehittämänsä viitekehysten suunnitteluvaihetta myös ajatteluvaiheeksi. Ajatteluvaiheessa määritellään konkreettiset askelmerkit, joita seurataan, kunnes toimintapolitiikan sisältö on tarkasti määritelty ja säännöt sen toimeenpanemiseksi luotu. Walkerin ym. (2001) mukaan tässä vaiheessa on tärkeää myös tunnistaa toimintapolitiikan olennaisimmat haavoittuvuudet.

Toimintapolitiikan suunnitteluvaihetta seuraa valittujen suunnitelmien täytäntöönpano. Käytännössä suunnittelu ja suunnitelmien toimeenpano ovat kuitenkin hieman päällekkäisiä vaiheita. Krutwayshon ja Bramwellin (2010) mukaan toimintapolitiikan toimeenpanossa on kyse suunnitelmien ja varsinaisten tuloksien yhteydestä, kun suunnitteluvaiheen ideat toteutetaan käytännössä. Tavoiteltaessa pitkäaikaisia yhteiskunnallisia uudistuksia, on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota valittujen suunnitelmien huolelliseen täytäntöönpanoon, jotta muutokset olisivat kestäviä. Näin ollen

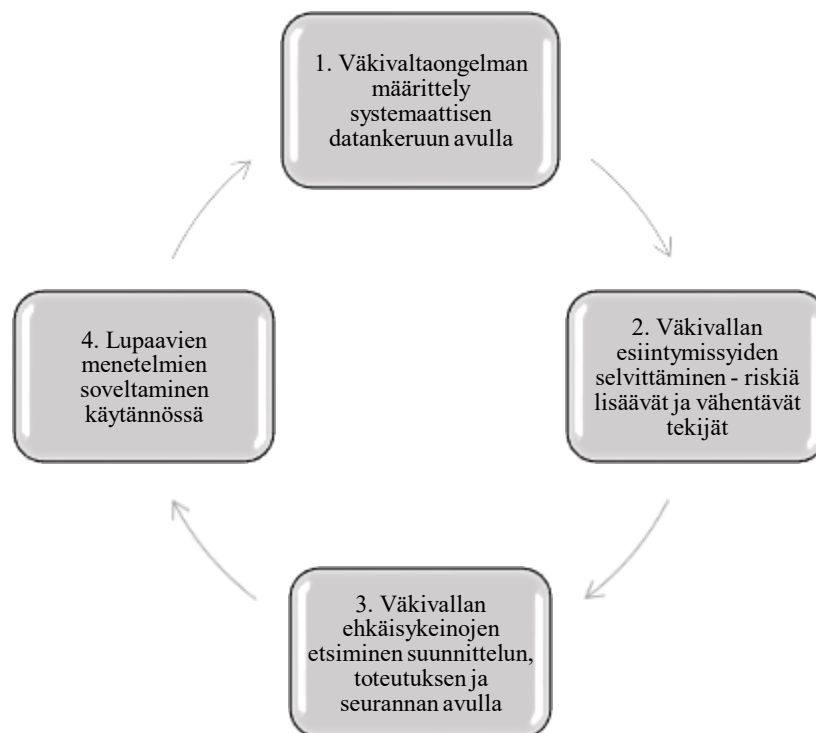
toimintapolitiikan täytäntöönpano on yhtä lailla oma prosessinsa, kuin se on osa laajempaa toimintapolitiikan muotoiluketjua. Toimeenpanovaiheessa yhdistyvät niin poliittiset kuin tekniset näkökulmat ja se vaatii toimintaan osallistuvilta kompromissien tekemistä ja myös suunnitelmien tekoa odottamattoman varalle. Otettaessa käyttöön uusia toimintapolitiikoita, joudutaan toisinaan myös pohtimaan kuinka sovittaa yhteen uudet toimintatavat vanhojen organisaationaalisten rakenteiden kanssa. (Brinkerhoff 1996) Näin ollen toimeenpanovaiheessa on kyse myös toimintapolitiikan hienosäädöstä, jossa tulee huolehtia vuorovaikutuksesta erilaisten sidosryhmien kanssa sekä huomioida mahdolliset muutokset yhteiskunnassa (Walker ym. 2001).

Kutakin toteutettua toimintapolitiikkaa on prosessin päätyttyä tärkeää myös arvioida. Arvioinnin perustana toimii systemaattinen tiedonkeruu. Sen avulla pyritään esimerkiksi selvittämään, saavuttiko arvioinnin kohteena oleva toiminta tavoitteensa, millaisia vaikutuksia tällä toiminnalla oli ja mitä mahdollisia kehityskohtia siitä voidaan löytää (Harisalo ym. 2007, 56). Vedungin (2017, 2) mukaan arvioinnissa tarkastellaan mennyttä, jotta osattaisiin toimia paremmin tulevaisuudessa. Esimerkiksi aseellista väkivaltaa ehkäisemään pyrkiviin toimintaohjelmiin käytetään usein julkisia varoja ja resursseja. Näin ollen toimintapolitiikkoja on olennaista arvioida, jotta kyetään todentamaan mitä ohjelmiin käytetyillä panoksilla on saatu aikaan.

Toimintapolitiikkoja voidaan muotoilla myös jotakin tiettyä yhteiskunnallista tavoitetta silmällä pitäen. Esimerkiksi Yhdysvalloissa tuliaseista johtuva väkivallan määrä kuormittaa erityisesti maan terveydenhuoltojärjestelmää. Yhdysvaltojen lääkäreiden ammattijärjestö (engl. *American Medical Association*) onkin julistanut aseellisen väkivallan kansanterveydelliseksi kriisiksi, jonka ratkaiseminen vaatii maanlaajuisia toimia. Aseellinen väkivalta ja sen lieveilmiöt koskettavat valittavan suurta osaa Yhdysvaltojen väestöstä, joten kokonaisvaltainen lähestymistapa ongelman ratkaisemiseksi on välttämätön. Pelkkä väkivallan hyväksyminen tai siihen reagointi jälkikäteen ei riitä, vaan kaiken keskiössä tulisi olla ennaltaehkäisy. Kuten myös Goss (2006, 18) totesi, ollakseen tehokkaampia aselakien tulisi ennemmin painottaa aseväkivallasta aiheuttavien haittojen ennaltaehkäisyä, kuin jälkikäteissanktioita.

Erääksi keinoksi hillitä aseellista väkivaltaa on noussut muotoilla sellaisia toimintapolitiikkoja, joiden painopiste on väkivallan seurausten ennaltaehkäisyssä ja joiden näkökulma ongelmaan on kansanterveydellinen. Maailman terveysjärjestön eli WHO:n (2005, 20) mukaan kansanterveydessä ei ole kyse pelkistä yksilöistä, vaan tavoitteena on tuottaa mahdollisimman suuri hyöty mahdollisimman suurelle joukolle ihmisiä. Kansanterveydellisen näkökulman huomioimista asepoliittisten linjausten muotoilussa ovat kannattaneet useat tutkijat (ks. esim. Cook 2018; Cox

2018; Lee 2018). Aseellinen väkivalta on ilmiönä hyvin moniulotteinen ja siihen puuttuminen edellyttää useiden eri toimijoiden ja hallinnonalojen yhteistyötä. Kansanterveysnäkökulma väkivaltakysymyksissä pyrkiikin käyttämään hyväkseen monitieteellistä lähestymistapaa ja näkökulma yhdistelee esimerkiksi sosiologian, kriminologian ja taloustieteen tutkimusalojen tuottamaa tietoa (WHO 2005, 20). Kansanterveysnäkökulman huomioiminen väkivaltakysymysten ratkaisemisessa vaatii WHO:n (2005, 20) mukaan tieteellisten tutkimusmenetelmien noudattamista. Näin ollen myös toimintapolitiikan muodostamisessa tulisi edetä systemaattisesti ongelman tunnistamisesta aina ratkaisuun saakka (ks. Kuvio 4).

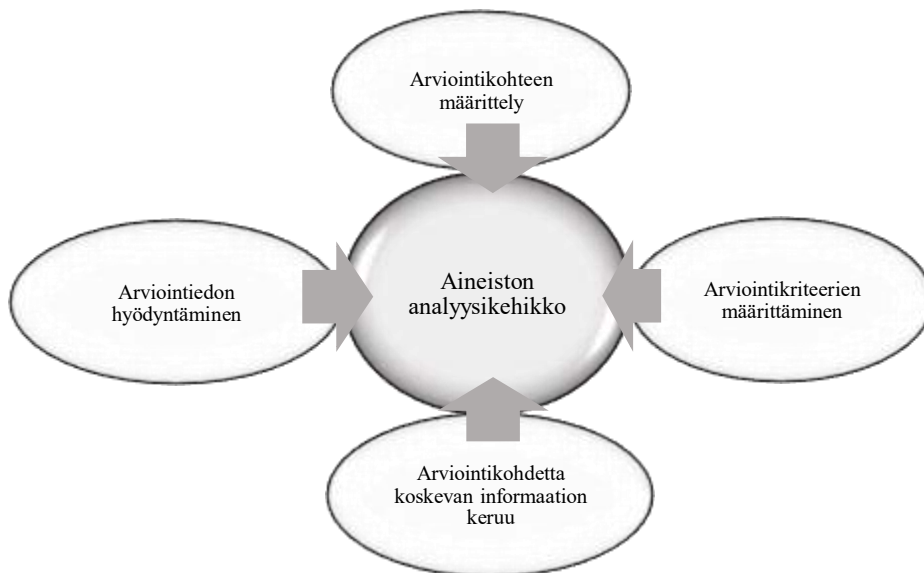

Kuvio 4. Toimintapolitiikan muotoilu kansanterveysnäkökulmasta (WHO 2005, 20).

Yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia on äärimmäisen vaikeaa ennustaa ja tämä asettaakin toimintapolitiikan muotoilulle omanlaisiaan haasteita. Toimintapolitiikat voivat epäonnistua, koska muotoiluprosessin aikana tehdyt oletukset yhteiskunnan tulevaisuudesta osoittautuvat epätosiksi tai jotkin ulkoiset tapahtumat muuttavat radikaalisti niitä olosuhteita, joihin toimintapolitiikka luotiin. Näin ollen julkishallinnon ei käytännössä ole mahdollista muodostaa vain yhtä sellaista toimintapolitiikkaa, joka toimisi optimaalisesti kaikkina yhteiskunnallisina ajanhetkinä. On myös todennäköistä, että toimintapolitiikan muotoiluhetkenä vallinneet epävarmuudet kyetään ratkaisemaan myöhemmin uuden informaation avulla. Tällaista informaatiota voi olla esimerkiksi uudenlainen teknologia. (Walker ym. 2001)

3.5 Aineiston analyysikehikko

Luvun lopuksi muodostetaan synteesi teoreettisen viitekehyksen 3. luvuissa esitetyistä näkökulmista, johon myös tutkimusaineiston analyysi perustuu. Aineiston analyysin tavoitteena on muodostetun synteessin avulla tunnistaa, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy.

Kuvio 5. Aineiston analyysikehikko.

4. Asepoliittiset linjaukset arvioinnin kohteena

Asepoliittisten linjausten sisällön sekä niiden taustalla vaikuttavien tekijöiden hahmottaminen on tärkeää tutkielman kontekstin ymmärtämisen kannalta. Näin ollen ennen varsinaisen tutkimusaineiston analyysiä tässä luvussa tarkastellaan lähemmin Yhdysvaltojen asepoliittisia linjauksia.

4.1 Asepoliittisten linjausten tausta

Tässä tutkielman alaluvussa luodaan yleiskatsaus aseisiin liittyviin toimintapolitiikkoihin, jotka havainnollistavat osaltaan Yhdysvaltojen nykyistä asekontrollia. Tärkeää on kuitenkin huomata, että edempänä tekstissä esiteltävät toimintapolitiikat eivät edusta lainsäädännön tilaa kaikkialla Yhdysvalloissa. Tämä johtuu erityisesti Yhdysvaltojen federalistisesta hallintojärjestelmästä, joten eri osavaltioilla on käytössään erilaisia aselakeja.

Yhdysvalloissa on käyty vilkasta keskustelua erilaisista keinoista ehkäistä aseellista väkivaltaa. Keskustelussa nousevat usein esiin risteävät mielipiteet ja asekulttuuriset käsitykset siitä, miten ongelma tulisi ratkaista. Poliitikoilta vaaditaan jatkuvasti tiukennusta maan aselakeihin ja muutoksia nykyisiin toimintamalleihin. Yhdysvalloissa otettiinkin 1900-luvun puolella muutamia edistysaskelia kohti tarkemmin säädeltyjä tuliasemarkkinoita. Ensimmäinen merkittävä asekontrolliin keskittyvä säädös, *National Firearms Act* (lyh. NFA), luotiin vuonna 1934. NFA rajoitti esimerkiksi konekiväärien ja muiden yleensä rikoksien yhteydessä käytettävien tuliaseiden saatavuutta. Neljä vuotta myöhemmin luotiin *Federal Firearms Act* (lyh. FFA), joka velvoitti asekauppiat omaavan lisenssin, mikäli näiden liiketoiminta oli osavaltioiden rajat ylittävää. Lisäksi FFA kriminalisoi lisensoitujen asekauppiaiden liiketoimet, joissa tämä tietoisesti myi aseiden törkeän rikoksen tehneelle taikka alaikäiselle. Vuonna 1968 voimaan astui *Gun Control Act* (lyh. GCA), jolla estettiin joidenkin asetyyppien hankkiminen esimerkiksi alle 21-vuotiailta, törkeistä rikoksista tuomituilta taikka laittomasti maassa oleskelevilta henkilöiltä. (Monroe 2008, 9)

GCA luotiin Robert Kennedyn sekä Martin Luther Kingin salamurhien seurauksena ja se on edelleen ensisijainen liittovaltion aselaki. GCA:n hyväksymisen jälkeen kului lähes kaksi vuosikymmentä, ennen kuin uusi säädös, *Brady Law*, läpäisi Yhdysvaltojen lainsäädäntöprosessin vuonna 1993. Lain tärkeimpänä lisäyksenä GCA:han oli viiden päivän odotusaika ja ostajan rikosrekisterin tarkastaminen, ennen kuin asekauppias sai toimittaa aseiden ostajalle. Vuonna 1998 lain edellyttämän taustojen tarkistamiseksi luotiin *National Instant Background System*. (Vizzard 2015) Brady Law astui virallisesti voimaan 28. helmikuuta 1994. Laki otettiin vastaan tärkeänä edistysaskeleena kohti kokonaisvaltaisempaa asekontrollia, sillä erityisesti odotusajan oletettiin vähentävän sellaisia

aseellisia välikohtauksia, joissa hyökkäys on toteutettu äkillisten impulssien varassa. Huomionarvoista kuitenkin on, ettei lain vaikutusvalta ulotu esimerkiksi sellaisiin epävirallisiin ostoihin, jotka tapahtuvat kahden yksityisen henkilön välillä. Tällöin ostajan taustojen tarkistamista ei liittovaltion lainsäädännön puolesta edellytetä, vaikka jotkin osavaltiot ovat määränneet taustojen tarkastamisen koskemaan myös yksityisiä myyntejä. Tätä on pidetty myös Brady- lain merkittävimpänä puutteena, sillä suurin osa rikoksissa käytetyistä aseista ostetaan juurikin ”yksityisiltä” myyjiltä. (Jacobs & Potter 1995)

Julkisessa keskustelussa nostetaan toisinaan esille argumentti, jonka mukaan muihin länsimaihin verrattuna Yhdysvaltojen aselait ovat suhteellisen löyhiä. Fleming, McLean & Tatalovich (2018) arvelevat Yhdysvaltojen aselakien heikkouden johtuvan siitä, että maan poliittinen kulttuuri poikkeaa esimerkiksi Euroopasta ja Kanadasta perusteellisesti. Esimerkiksi juuri Kanadassa luotiin laaja aseiden rekisteröintijärjestelmä vuonna 1989, kun Montrealin yliopistossa ammuttiin 14 henkilöä ja 13 muuta haavoitettiin. Vuonna 1996 Iso-Britannia kielsi käsiaseiden yksityisomistuksen Skotlannissa tapahtuneen kouluammuskelun jälkeen ja samana vuonna Australia kielsi puoliautomaatti- ja automaattikiväärit henkilön hyökättyä turistikohteeseen Tasmaniassa. (Goss 2006, 18) Yhdysvalloissa ei samanlaista lainsäädännöllistä reaktiota ole toistaiseksi nähty, vaikka maassa on tapahtunut lukemattomia joukkoammuskeluja. Vizzardin (2015) mukaan asepoliittiset linjaukset ovat Yhdysvalloissa hitaasti muuttuva liittovaltion politiikan alue ja tämä johtuu erityisesti perustuslaillista ja poliittisista rajoitteista.

Vaikka viimeisten yli 20 vuoden aikana liittovaltion asepoliittiset linjaukset ovat pysyneet pääasiallisesti muuttumattomina, on kuitenkin osavaltioiden ja paikallistason lainsäädäntöön on tehty mittava määrä muutoksia. (Vizzard 2015) Osavaltioiden rajoitettu itsehallinto ja oikeus säätää omat lakinsa (liittovaltion lain sallimin rajoituksin) on mahdollistanut tämänkaltaisen kehityskulun. Esimerkiksi vuonna 1976 Washington D.C. ja Illinoisin osavaltiossa sijaitseva Chicago päättivät kieltää käsiaseet kokonaan. Kielto luotiin reaktiona kaupungeissa kasvaneeseen rikollisuuteen, mutta myöhemmin korkein oikeus kumosi käytännön perustuslain vastaisena (Spitzer 2017). Georgiassa sijaitseva Kennesaw puolestaan on sisällyttänyt lainsäädäntöönsä kohdan, joka edellyttää jokaisen kotitalouden omistavan tuliaseen. 1990-luvulla New York Cityn poliisilaitoksen toiminnan painopisteeksi nousi aseiden pitäminen poissa kaduilta, mutta samaan aikaan enemmistö osavaltioista kuitenkin salli täysi-ikäisten pitää hallussaan tuliaseita julkisilla paikoilla. (Ludwig & Cook 2004, 1)

Yhdysvaltojen historiasta on Spitzerin (2017) mukaan löydettävissä jopa tuhansia erilaisia aselakeja. Taulukossa 2. esitellään luokittelu Yhdysvaltojen aselaeista toimintapolitiikka-alueittain. Taulukon tarkoituksena on auttaa hahmottamaan, kuinka laajasti tuliaseita Yhdysvalloissa säädellään.

Taulukko 2. Luokittelu aselaeista toimintapolitiikka-alueittain. (Giffords Law Center to prevent gun violence 2019)

<i>Pääluokka</i>	<i>Sisältö</i>
Henkilön taustatietojen tarkistus	Yleinen taustojen tarkistus ja tähän kuuluvat toimenpiteet, NICS-järjestelmä, mielenterveysraportointi, osavaltioiden välinen myynti ja internetin välityksellä tapahtuva myynti
Aseen omistamiseen liittyvät rajoitukset	Kiellettyjen aseentajien kategoriat, kotiväkivallasta tuomittujen aseenkanto-oikeuksien rajoitukset, henkilössä havaittuihin riskeihin perustuva aseentpoisto, terroristien tarkkailulista, minimi-ikä, aseentpoisto valtuutuksittomilta henkilöiltä
Aseiden myynti	Asemyyjät, asemyyntien kirjaaminen, odotusajat, aseentäytelyt
Aseen omistajan vastualueet	Lisensiointi, rekisteröinti, kadonneista ja varastetuista aseista ilmoittaminen
Lasten ja kuluttajien turvallisuus	Aseiden turvallinen säilyttäminen lasten ulottumattomissa, älyaseet (smart guns), tuliaseen valmistuksen turvallisuusstandardit, ilmakiväärit
Aseenkanto julkisilla paikoilla	Avoin aseentkantotapa, kätkeyty aseentkantotapa, kuolettavan voiman käyttö julkisilla paikoilla, tuliaseet kouluissa, asevapaat vyöhykkeet
Tuliaseet ja ampumatarvikkeet	Armeijatyyliset tuliaseet, laajan kapasiteetin ammusvarastot, ampumatarvikkeiden säätely, jäljittämättömät aseet, konekiväärit, äänenvaimentimet
Rikoksissa käytetyt aseet	Salakuljetus, ostot, joissa tuliase luovutetaan valtuutuksittomalle henkilölle, aseentäärän ostamisen rajoittaminen tietyllä aikavälillä, ballistiikka
Muut lait ja asepoliittiset toimintaperiaatteet	Aseteollisuuden immunitetti, interventiostrategiat, lainsäädäntövallan poistaminen alemmalta hallintotasolta ylemmän hallintotason toimesta

Goss (2006, 18) tunnistaa viisi osa-aluetta, joista on hänen mukaansa havaittavissa Yhdysvaltojen aselakien kehityskohdat. Ensinnäkin, aselait keskittyvät enemmän väärinkäytöksistä annettaviin rangaistuksiin, kuin ongelman ennaltaehkäisyyn. Toiseksi, aseiden saatavuutta tulisi Gossin (2006, 18) mukaan kontrolloida toisin; nykyisin säännökset kieltävät aseiden hallussapidon vain tietyiltä riskiryhmiltä. Hänen mukaansa olisi tehokkaampaa rajoittaa aseiden saatavuutta vain sellaisille yksilöille, jotka voivat osoittaa tietyn tarpeen aseentomistamiselle. Kolmantena hän mainitsee lakien desentralisaation, sillä asekontrollisäädökset vaihtelevat suuresti eri hallintoalueiden välillä: joissain kaupungeissa ja osavaltioissa on erittäin tiukat säädökset, joillakin alueilla sääntelyä taas on hyvin vähän. Neljäs kohta Gossin (2006, 19) mukaan on, että vain harva säädös kykenee puuttumaan ”epävirallisiin” aseentmyynteihin, sillä sääntely koskee lähinnä liittovaltion lisenssin omaavia

asekauppiaita. Viidenneksi, aselait ovat Gossin (2006, 19) mukaan olleet poliittisten kompromissien kohteena, mikä on johtanut porsaanreikiin lainsäädännössä.

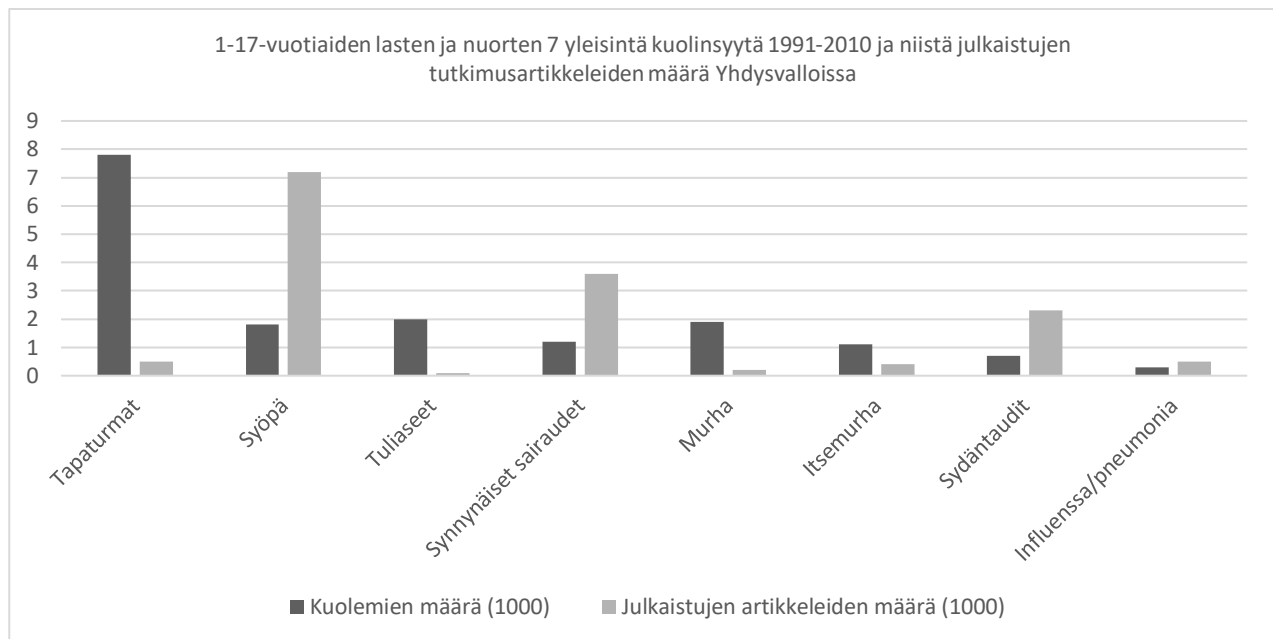
4.2 Asepoliittisiin linjauksiin vaikuttavat yhteiskunnalliset tekijät

Julkisilla sektoreilla ympäri maailmaa on jo useita vuosia käytetty tieteellistä tutkimustietoa apuna toimintapolitiikkojen muotoilussa. Hemenwayn (2017) mukaan laadukkaan tutkimusdatan käytöstä toimintapolitiikkojen muotoilussa ja tätä kautta myös vammojen ehkäisyssä on olemassa useita, kansainvälisestikin menestyksekkäitä esimerkkejä. Olennaista näin ollen on, että julkisella sektorilla on käytettävissään objektiivista ja tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa, näyttöä, jonka nojalla päätökset toimintapolitiikkojen muotoilusta voidaan parhaiten tehdä. (Lawrence 1995, 336)

Yhdysvalloissa on rajoitettu sekä datan keruuta aseellisesta väkivallasta tehtävää tutkimusta varten että tutkijoiden pääsyä näihin erinäisiin tilastoihin. Republikaanit voittivat vuoden 1994 kongressin välivaalit ja vuonna 1996 kongressi hyväksyi lakiesityksen, joka rajoitti Yhdysvaltojen sairauksien valvonnasta ja ehkäisystä vastaavalle viranomaiselle eli CDC:lle myönnettävien varojen käyttämistä tuliaseista tehtäviä tutkimuksia varten. CDC ei saanut käyttää varojaan tutkimukseen liittyen asekontrollin puolustamiseen taikka vastustamiseen. (Ladapo, Rodwin, Ryan, Trasande & Blustein 2013; Hemenway 2017; Dzaun & Leshner 2018) Dzaun ja Leshnerin (2018) mukaan kielto johti siihen, että perustieto tuliaseiden aiheuttaman väkivallan vaikutuksista on vajavaista. Yhdysvaltojen oikeusministeriön alainen toimija *Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives* (lyh. ATF) vastaa alkoholin, tupakan, tuliaseiden ja räjähteiden valvonnasta, eikä virastolla ei ole lupaa jakaa dataa laittomasti omistetuista taikka rikoksiin käytetyistä aseista. ATF:n keräämän datan jakamista tutkijoille on rajoitettu vuodesta 2003 alkaen erinäisillä lakimuutoksilla (Hemenway 2017). Myös mielipiteet asepoliittisista linjauksista ja niiden vaikutuksista yhteiskunnassa poikkeavat yleensä toisistaan suuresti. Esimerkiksi toisten mielestä aseiden kantaminen julkisilla paikoilla lisää turvallisuutta, kun taas toisten mielestä tämä johtaa vääjäämättä suurempaan määrään aseellisia välikohtauksia. (Ludwig & Cook 2004, 1) Ludwigin ja Cookin (2004, 2) mukaan mielipiteiden heterogeenisyys johtuu erityisesti laadukkaan tutkimusevidenssin puutteesta siitä, millaiset tekijät todella vähentävät aseellista väkivaltaa.

Vuosien 1991-2010 välillä Yhdysvalloissa kuoli lähes 2000 iältään 1-17-vuotiasta lasta aseellisesta väkivallasta aiheutuneisiin vammoihin. Kuviossa 6. on taulukoituna 7 yleisintä 1-17-vuotiaiden lasten ja nuorten kuolinsyytä vuosien 1991-2010 välillä. Lisäksi taulukossa on esitetty julkaistujen artikkeleiden määrä, jotka ovat käsitelleet kutakin kuolinsyytä. Tapaturmiin, murhiin ja itsemurhiin sisältyvät taulukossa myös tuliaseiden aiheuttamat kuolemat. Taulukkoa tarkasteltaessa huomio

kiinnittyy siihen, että tuliaseista aiheutuneita lasten ja nuorten kuolemia tutkittiin suhteellisen vähän. Hemenwayn (2017) mukaan tärkeä syy tähän on rahoituksen puuttuminen, sillä esimerkiksi vuonna 2017 CDC ei rahoittanut aseelliseen väkivaltaan keskittyvää tutkimusta ollenkaan.

Kuvio 6. 1-17-vuotiaiden lasten 7 yleisintä kuolinsyytä 1991-2010 ja niistä julkaistujen tutkimusartikkeleiden määrä Yhdysvalloissa. Mukailtu lähteestä Hemenway (2017).

Vaikkakin useat tutkijat ovat kritisoineet riittämätöntä tutkimusinformaatiota koskien tuliaseita, kritisoivat Cook ja Ludwig (2006) toisaalta myös tutkijoita. Monissa artikkeleissa todetaan heidän mukaansa lisätutkimuksen tarve, vaikka aiheesta olisi jo kirjoitettu paljon. Tämä antaa Cookin ja Ludwigin (2006) mukaan päätöksentekijöille mahdollisuuden olla huomioimatta jo olemassa olevan tutkimusevidenssin.

Yhdysvalloissa presidentillä on laajat valtaoikeudet. Näillä on esimerkiksi valta antaa nk. presidentin toimeenpanoasetuksia (engl. *executive order*), joilla on liittovaltion lakiin rinnastettava vaikutus ja joita käytetään erilaisten liittovaltion operaatioiden hallintaan. (USAgov 2019a) Vuonna 2013 Yhdysvaltojen silloinen presidentti Barack Obama antoi toimeenpanoasetuksen, joka velvoitti CDC:n selvittämään aseellisen väkivallan syitä ja ehkäisykeinoja (Sorenson & Webster 2013). Yhdysvaltojen nykyinen presidentti Donald Trump on puolestaan ilmoittanut esimerkiksi halustaan poistaa kouluista ja sotilastukikohdista aseettomat vyöhykkeet (Hemenway 2017). Näin ollen kullakin maan istuvalla presidentillä on vahva mahdollisuus vaikuttaa maan asepoliittisiin linjauksiin, mutta luonnollisesti presidentin päätökset heijastelevat myös tämän edustaman puolueen näkemyksiä ja ideologiaa.

Yhdysvalloissa on käytännössä kaksi keskenään kilpailevaa pääpuoluetta: demokraatit ja republikaanit. Tyypillisesti republikaaneja kuvaillaan höllempien aselakien kannattajina, kun taas demokraattisen puolueen katsotaan olevan aselakien kiristämisen puolestapuhuja (Richards 2017; Fleming ym. 2018). Flemingin ym. (2018) mukaan tästä osoituksena on esimerkiksi se, että vuosina 1934 ja 1938 hyväksytyt NFA ja FFA hyväksyttiin demokraattien ollessa kongressin enemmistönä. Flemingin ym. (2018) mukaan republikaanit ja demokraatit myös tekevät erilaisia lakiehdotuksia, jotka osaltaan osoittavat puolueiden toisistaan poikkeavan suhtautumisen maan asekontrolliin. Demokraatit kannattivat ehdotuksissaan aseiden saatavuuden rajoittamista kollektiivisesti ja republikaanit puolestaan ehdotuksia, jotka keskittyivät esimerkiksi tuliaseita rikollisiin tarkoituksiin käyttäneiden henkilöiden rangaistuksiin. Richardsin (2017) mukaan useissa tutkimuksissa onkin todettu, että näillä kahdella puolueella on perinteisesti sekä ennalta arvattavat että myös vastakkaiset kannat merkittäviin poliittisiin ongelmiin.

Lobbaaminen on tärkeä tapa eri intressiryhmille päästä vaikuttamaan politiikan sisältöön ja vaatia muutoksia vallitsevaan lainsäädäntöön. Richardsin (2017) mukaan erilaiset organisoituneet intressiryhmät ovatkin hyvin aktiivisessa poliittisessa roolissa Washington DC:ssä. Yhdysvalloissa on näin ollen myös lukuisia määriä etujärjestöjä, jotka pyrkivät vastustamaan asekontrollin kiristämistä tai vastaavasti puoltavat sitä. Eräs tunnettu aseenkanto-oikeuksien puolestapuhuja Yhdysvalloissa on *National Rifle Association*, (lyh. *NRA* suom. *Kansallinen kivääriyhdistys*). Mediassa NRA:ta kuvaillaan usein aselakien kiristämisen suurimpana vastustajana, joka poliittisen ja taloudellisen vaikutusvaltansa avulla on onnistunut saamaan kongressin äänet oman intressinsä tueksi. Richardsin (2017) mukaan tämä ajatus ei kuitenkaan sovi politiikan tutkimusalan näkemykseen lainsäädäntöelimien käytöksestä. Poliitiikan tutkimuksessa on hänen mukaansa havaittu, että intressiryhmät yleensä tukevat sellaisia kongressin jäseniä, jotka jo ennestään kannattavat ryhmän näkemyksiä.

Erilaisten intressiryhmien lobbaamisen ja kampanjatukien vaikutuksesta kongressiedustajien äänestyskäyttäytymiseen on kuitenkin esitetty myös risteäviä tulkintoja. Langbein ja Lotwisin (1990) mukaan useissa tutkimuksissa on todettu, että intressiryhmien lahjoitukset ovat vaikuttaneet kongressiedustajien äänestyskäyttäytymiseen, kun äänestystapana on ollut nimenhuuto. Tutkimusartikkelissaan Langbein ja Lotwis (1990) päätyivät tutkimustuloksiin, joiden mukaan kahden eri vastapuolia edustavien intressiryhmien toiminnalla vaikutti olevan poliittista painoarvoa kongressiedustajien äänestyskäyttäytymiseen, kun tarkastelun kohteena oli yksittäinen lakiehdotus. Vizzardin (2015) mukaan asekontrollin vastustajat ovat toimissaan selvästi aktiivisempia ja sitoutuneempia, kuin asekontrollin puolestapuhujat. Lisäksi aseenkanto-oikeuksien puolesta

puhumisen ympärille rakennettu infrastruktuuri on Vizzardin (2015) mukaan paljon vastapuoltaan vahvempi. Asekontrolli on kuitenkin niin monimutkainen ongelma, ettei pelkällä puolueideologialla voida tyhjentävästi selittää poliitikoiden äänestyskäyttäytymistä tähän liittyvistä lakiehdotuksista. Tähän liittyen voidaan myös nostaa esiin huomio, ettei Yhdysvalloissa onnistuttu uudistamaan asekontrollin käytäntöjä niinäkään vuosina, kun demokraateilla oli enemmistö kongressissa. (Richards 2017)

5. Aineiston analyysi

Tässä tutkielman kappaleessa analysoidaan varsinainen tutkimusaineisto, joka koostuu 21 artikkelista. Aineiston analyysi toteutetaan kuvioon 5. tukeutuen, jossa esitettiin teoreettisen viitekehyksen perusteella muodostettu synteesi.

5.1 Arvioinnin kohteeseen liittyvät haasteet

Braga, Hureau ja Papachristos (2014) arvioivat artikkelissaan Bostonissa toteutetun Operation Ceasefire- toimintaohjelman vaikutuksia nuorison keskuudessa esiintyvään jengi- ja aseväkivaltaan. Bragan ym. (2014) mukaan olemassa olevan tutkimusevidenssin valossa voi olla perusteltua osoittaa Ceasefiren ja nuorison keskuudessa tapahtuneiden murhien vähenemisen välinen yhteys. Samalla Braga ym. (2014) kuitenkin pohtivat artikkelissaan, oliko Ceasefire todellinen syy tähän murhien määrässä tapahtuneeseen laskuun. Operaatio Ceasefire toteutettiin 1990-luvulla, jolloin vallitseva trendi oli muutenkin rikollisuustason yleinen lasku Yhdysvalloissa. Ceasefirea kohtaan onkin Bragan ym. (2014) mukaan osoitettu myös kriittisiä huomioita: nuorison keskuudessa tapahtuvaan väkivaltaan ja murhiin vaikuttavat monet, kompleksiset eri tekijät. Näin ollen on hankalaa yksiselitteisesti määrittellä, mikä oikeastaan oli yhteys Ceasefiren ja nuorisorikollisuuden tason muutoksen välillä.

Samankaltaisia pohdintoja ovat artikkelissaan esittäneet myös Koper ja Ruth (2001), jotka arvioivat tutkimuksessaan vuonna 1976 Washington DC:ssä toteutetun aselain vaikuttavuutta. Koper ja Roth (2001) nostavat artikkelissaan esiin Websterin, Championin, Gainerin ja Sykesin vuonna 1992 toteuttaman tutkimuksen, jossa todettiin 1980-luvulla Washington D.C:ssä ammuttujen uhrien kuolleisuuden nousseen ja tämän yhteyden puoliautomaattiaseiden lisääntyneeseen käyttöön. Koper ja Roth (2001) kuitenkin huomauttavat, että samaan aikaan kun kyseinen tutkimus toteutettiin, Yhdysvaltojen pääkaupunkia riivasi vakava crack-epidemia. Myös Cook (2013) huomioi tutkimuksessaan 1980-luvun crack-epidemian yhtenä vaikutteena Yhdysvalloissa eskaloituneeseen väkivallan määrään. Tämänkaltainen yhteiskunnallinen ajanhetki on Koperin ja Rothin (2001) mukaan saattanut omalta osaltaan lisätä aseellisten ryöstöjen määrää. Lisääntyneiden ryöstöjen määrä ei näin ollen välttämättä johdu pelkästään puoliautomaattiaseiden lisääntyneestä käytön määrästä.

Yhteiskunnan olosuhteiden vaikutusta arviointikohteeseen pohtivat artikkelissaan myös Corsaro ja Engel (2015). Kirjoittajat tarkastelivat New Orleansissa toteutetun toimintaohjelman vaikutuksia kaupungissa esiintyvään aseellisen väkivaltaan. Erityisesti Corsaro ja Engel (2015) kiinnittävät artikkelissaan huomiota New Orleansin negatiivisiin erityispiirteisiin: kaupunki on tunnettu vuosikymmeniä kestäneestä poliittisesta korruptiosta, köyhyydestä ja korkeasta väkivallan tasostaan.

Corsaron ja Engelin (2015) mukaan New Orleans onkin alue, joka eniten tarvitsee innovatiivisia ratkaisuja väkivaltaongelmiensa ratkaisemiseksi. Kirjoittajien mukaan New Orleansissa on kuitenkin esitetty erinäisiä näkemyksiä, että juuri kaupungin rikollisuuteen liittyvät ominaispiirteet estäisivät väkivaltaa ehkäisemään pyrkivien toimintapolitiikkojen käyttöönoton. Corsaron ja Engelin (2015) mukaan kriitikot esittivät toimintapolitiikoiden käyttöönoton hidasteiksi esimerkiksi poliittisen ilmapiirin ja kaupungin heikot resurssit.

Samankaltaista teemaa on artikkelissaan käsitellyt myös Elliott (1998). Elliottin (1998) mukaan lisääntynyt tutkimusevidenssin määrä rikollisuuden syy-seuraussuhteista on johtanut siihen, että tutkijoiden keskuudessa on alkanut vallitsemaan jonkinlainen konsensus rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavista tekijöistä. Näitä ovat Elliottin (1998) mukaan esimerkiksi henkilön yksilölliset taipumukset mutta myös tätä ympäröivät olosuhteet ja sosiaaliset tekijät, kuten naapurusto, koulu, perhe ja ystäväpiiri. Elliottin (1998) mukaan rikollisuus on ilmiönä ja käyttäytymismallina niin kompleksinen, etteivät pelkästään yksilöön keskittyvät toimintapolitiikat ole tehokkaita. Elliott (1998) nostaakin samassa yhteydessä esiin myös realististen odotusten tärkeyden siitä, millä tavalla yksittäinen toimintapolitiikka onnistuu ehkäisemään rikollisuutta.

Myös Kwon, Scott, Safranski, ja Bae (1997) korostavat artikkelissaan, kuinka tärkeää on ottaa huomioon muut ulkopuoliset muuttujat tarkasteltaessa aselakien vaikuttavuutta. Erityisesti Kwon ym. (1997) peräänkuuluttavat sosioekonomisten tekijöiden huomioimisen tärkeyttä. Kirjoittajien mukaan on aivan liian yksinkertaista todeta, että vain aselait ja asekontrollin erinäiset säädökset ovat vastuussa muutoksissa rikollisuustasossa. Kwon ym. (1997) esittävät tutkimusartikkelissaan tuliasesta johtuvien kuolemantapauksien yhteyden erinäisiin sosioekonomisiin tekijöihin, kuten köyhyystasoon ja alkoholinkulutuksen määrään. Kwonin ym. (1997) mukaan Yhdysvalloissa olisikin erityisen tärkeää puuttua näihin erinäisiin taustamuuttujiin, joilla vaikuttaa olevan vahva yhteys aseellisen väkivallan ilmenemiseen yhteiskunnassa. Kwon ym. (1997) myös pohtivat artikkelissaan, tulisiko jälkikäteisiin rangaistuksiin keskittyvää aselakijärjestelmää muokata kohti sellaista, joka kannustaisi ihmisiä kohti haluttuja lopputuloksia muin keinoin kuin rangaistuksin. Kwon ym. (1997) huomauttavat, että luonnollisesti kontrollia tarvitaan, mutta yhteiskunnallisesti vaikuttavampaa saattaisi olla resurssien ohjaaminen erinäisiin väkivaltaa ehkäiseviin sosiaalisiin ja taloudellisiin ohjelmiin.

Lynch ja Jackson (2019) korostavat artikkelissaan alueellisten erityispiirteiden huomioonottamista ja ymmärtämistä, kun pyritään arvioimaan aseisiin liittyviä toimintapolitiikkoja. Lynchin ja Jacksonin (2019) mukaan Yhdysvalloissa erityisesti maaseudun ja kaupunkien välillä vallitsee valtavasti eroja, jotka vaikuttavat alueilla implementoitaviin toimintapolitiikkoihin. Lynch ja Jackson (2019)

nostavatkin artikkelissaan esiin erityisesti tuliaseisiin liittyvät suhtautumiserot maaseudun ja kaupungin välillä. Heidän artikkelinsa tutkimuskohteena oli Appalakit, jonka alueelle on Lynchin ja Jacksonin (2019) mukaan tyypillistä vahva asekulttuuri. Lynch ja Jackson (2019) katsovat vahvan asekultuurin vaikuttavan osaltaan siihen, että esimerkiksi tuliaseiden saatavuuden rajoittamiseen pyrkiviin toimintapolitiikkoihin suhtaudutaan toisinaan vastahakoisesti. Myös Branasin, Flescherin, Formican, Galean, Hennigin, Lillerin ja Yingin (2017) mukaan Yhdysvalloissa alueittain vahvasti läsnä oleva asekulttuuri vaikeuttaa osaltaan laajan tuen saamista asepoliittisille linjauksille.

Myös Vernick ja Mair (2002) ottavat kantaa eroihin maaseudun ja urbaanien alueiden välillä. Heidän mukaansa tuliaseista aiheutuvat ongelmat ovat yleensä erityyppisiä maaseudulla ja kaupungeissa, eikä aseellista väkivaltaa ylipäätään esiinny tasaisesti kaikkialla Yhdysvalloissa. Tästä johtuen osavaltioiden sisälläkin tuliaseisiin liittyvä lainsäädäntö saattaa vaihdella, kun paikallisviranomaiset säätävät lakeja paremmin alueellisia erityispiirteitä vastaavaksi (Vernick & Mair 2002). Todellisuudessa tämä ei kuitenkaan Vernickin ja Mairin (2002) mukaan aina ole mahdollista, sillä monissa osavaltioissa aselainsäädäntö kuuluu vain osavaltion päätäntävallan alle. Näin ollen paikallisviranomaisilla ei aina ole toimivaltaa säätää esimerkiksi tiukempia aselakeja osavaltion sisällä. Yhteiskunnassa vallitsevan kulttuurin vaikutusta asepoliittisiin linjauksiin ovat artikkelissaan pohtineet myös Braman, Kahan ja Grimmelmann (2005). Bramanin ym. (2005) mukaan kulttuurisilla tekijöillä on tärkeä rooli asepoliittisista linjauksista keskusteltaessa. Väittelyssä toisiinsa törmäävät erilaiset käsitykset siitä, mitä aseet merkitsevät ja mitä aseiden olemassaolosta seuraa. Bramanin ym. (2005) mukaan tuliaseiden ympärillä käytävän väittelyn ratkaisemiseksi ei tulisi keskittyä pelkästään asekontrolliin liittyvään dataan ja tutkimustietoon. Kirjoittajien mukaan olennaisempaa olisi muotoilla sellaisia asepoliittisia linjauksia, jotka vetoaisivat mahdollisimman monipuolisesti erilaisiin kulttuurisiin katsomuksiin tuliaseista, sillä faktat ovat heidän näkemyksensä mukaan riippuvaisia kulttuurista.

Morain ja Crifasi (2019) tarkastelevat artikkelissaan eettisiä kysymyksiä liittyen tuliaseita koskevaan lainsäädäntöön. Esimerkiksi aseenkanto-oikeuden minimi-ikä nostoa vastaan argumentoidaan usein Morainin ja Crifasin (2019) mukaan sillä, että tämä rikkoisi perustuslakia. Laillisuus ei kuitenkaan Morainin ja Crifasin (2019) mukaan vielä takaa, että sen tuottama toimintapolitiikka olisi moraalisesti hyväksyttävä. Morainin ja Crifasin (2019) mukaan arvioitaessa toimintapolitiikkoja, tulisi samalla pohtia myös moraalista kysymystä siitä, tulisiko kansalaisilla ylipäätään olla oikeus kantaa aseita. Mikäli tässä pohdinnassa päädytään lopputulokseen, että kansalaisilla tämä oikeus on, tulisi Morainin ja Crifasin (2019) mukaan kantaa ottaa vielä siihen, millainen on aseenkanto-oikeuden luonne. Asekontrollin kiristämisen vastustajat argumentoivat aselakien olevan perustavanlaatuisia (engl.

fundamental) oikeuksia. Perustavanlaatuiset oikeudet suojaavat yksilön etuja, ja ne ovat Morainin ja Crifasin (2019) mukaan ”olennaisesti yhteydessä yksilön mahdollisuuksiin elää hyvää elämää, huolimatta tämän intresseistä, haluista tai uskomuksista”. Vaikka aseenkanto-oikeutta ei pidettäisikään perustavanlaatuisena, on sille kuitenkin annettu Morainin ja Crifasin (2019) mukaan Yhdysvaltojen lainsäädännössä melko merkittävää painoarvoa.

Näin ollen Yhdysvaltojen perustuslain toinen lisäys (engl. *Second Amendment*) vaikuttaa tänäkin päivänä esimerkiksi siihen, kuinka aselakeja arvioidaan. Perustuslain toinen lisäys on osa, jossa aseenkanto-oikeus on taattu: ”*A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed*” (ks. Vernick & Mair 2002) Vapaasti suomennettuna teksti voidaan kääntää seuraavasti: ”Hyvin säännelty kansalliskaarti on välttämätön vapaan valtion turvallisuudelle, jonka johdosta kansalaisten oikeuden koskemattomuutta kantaa ja säilyttää aseita älköön loukattako”.

Perustuslain toisen lisäys voidaan Vernickin ja Mairin (2002) mukaan tulkita eräänlaisena ”näennäisenä esteenä” (engl. *perceived obstacle*) asekontrollille. Millaisen esteen perustuslain toinen lisäys muodostaa, riippuu Vernickin ja Mairin (2002) mukaan kuitenkin siitä, millä tavalla sen sisältö käsitetään. Näin ollen tällä tulkinnalla on olennainen merkitys esimerkiksi erinäisten asepoliittisten linjausten muotoutumisen kannalta. Cookin (2013) mukaan perustuslain toisesta lisäyksestä onkin tehty lukuisia tulkintoja eri tieteenaloja edustavien tutkijoiden toimesta. Vernick ja Mair (2002) kuitenkin huomauttavat, että tässä tulkinnassa tärkein rooli on tuomioistuimilla eikä tutkijoilla. Vuonna 2008 korkein oikeus antoi olennaisesti perustuslain toisen lisäyksen tulkintaa ohjaavan ratkaisun oikeustapauksessa ”District of Columbia v. Heller”. Korkeimman oikeuden mukaan yksilön aseenkanto-oikeutta ei liittovaltion asekontrolli täysin voi rajoittaa. (Cook 2013)

5.2 Arviointikriteereihin liittyvät haasteet

Aikasarja-analyysi on suosittu metodi, kun arvioidaan jonkin lainsäädännön tai toimintapolitiikan muutoksen vaikuttavuutta (Britt, Bordua & Kleck 1996). Britt ym. (1996) kuitenkin huomauttavat, että huolimatta aikasarja-analyysin vahvasta sisäisestä validiteetista, on sen ulkoinen validiteetti katsottu heikoksi. Heikolla ulkoisella validiteetilla Britt ym. (1996) tarkoittavat, että tutkimuksen tulokset eivät ole yleistettävissä esimerkiksi toisille alueille. Britt ym. (1996) kuitenkin mainitsevat myös uhan, joka liittyy yksinkertaisen aikasarja-analyysin sisäiseen validiteettiin: historian. Heidän mukaansa on oikeastaan mahdotonta varmistua, ettei mikään mittaamaton tai kontrolloimaton muuttaja ole vastuussa muutoksesta kohdemuuttujassa. Britin ym. (1996) mukaan käyttämällä

monitahoista aikasarjaa voidaan tämän uhan esiintymismahdollisuutta kuitenkin jossain määrin pienentää.

Makariosin ja Prattin (2012) mukaan aseisiin liittyvistä toimintapolitiikoista on olemassa useita erilaisia variaatioita. Tätä kuvastaa esimerkiksi se, että Kwonin ym. (1997) mukaan Yhdysvaltojen lainsäädännössä on peräti 20 000 erilaista aselakia. Makarios ja Pratt (2012) huomauttavat, että myös tutkimustulokset aseisiin liittyvien toimintapolitiikoiden vaikuttavuudesta vaihtelevat suuresti. Kirjoittajien mukaan joitakin toimintapolitiikkoja voidaan pitää lupaavina, kun taas joidenkin toimintapolitiikkojen kohdalla ei olla todettu ollenkaan vaikutuksia. Makarios ja Pratt (2012) korostavatkin laadukkaiden tutkimusmetodien käyttöä asepoliittisia linjauksia arvioitaessa, jotta tulokset eivät vääristyisi.

Hemenwayn (2009) mukaan hypoteesintestausta voidaan väärinkäyttää ja -tulkita monin eri tavoin. Eräs tällainen esimerkki hänen mukaansa on virheellisten johtopäätösten tekeminen löytämällä tutkittavasta ilmiöstä jokin vaikutus, jota ei todellisuudessa ole olemassa. Hemenwayn (2009) mukaan joidenkin tutkimusten tutkimusasetelma on muotoiltu alun alkaenkin virheellisesti niin, ettei vaikutusten todentaminen edes ole mitenkään mahdollista. Hemenway (2009) yhtyykin Brittin ym. (1996) näkemykseen aikasarja-analyysistä ongelmallisena metodina.

Aseväkivalta on Cookin (2013) mukaan elämänlaatua heikentävä tekijä, joka vaikuttaa esimerkiksi asuinalueiden arvoon ja yritysten liiketoimintaan, kun ihmiset ja yritykset muuttavat pois aseväkivallasta kärsivistä naapurustoista. Cookin (2013) mukaan joitakin aseväkivallan taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida, esimerkiksi julkisista varoista maksettavia, ampumatapausten uhreiksi joutuneiden sairaanhoitokuluja. On kuitenkin selvää, ettei kaikkia aseellisen väkivallan aiheuttamia haittoja yhteiskunnassa voida mitenkään arvottaa esimerkiksi rahassa. Tällaisia asioita ovat Cookin (2013) mukaan esimerkiksi pelko ja henkinen kärsimys, jotka ovat hyvin subjektiivisia kokemuksia. Cook (2013) pohtiikin, millä tavalla aseväkivallan yhteiskunnallisia vaikutuksia voitaisiin kokonaisvaltaisesti mitata. Haasteena Cookin (2013) mukaan erityisesti on, ettei tällaisia subjektiivisia, elämänlaatuun vaikuttavia kokemuksia voida mitata ns. mittaamisen perinteisessä mielessä.

5.3 Tiedonkeruuseen liittyvät haasteet

Stroeben (2016) mukaan erinäiset aukot tuliaseita koskevassa lainsäädännössä ja esimerkiksi vuoden 1996 CDC:n työtä rajoittanut säädös tutkia aseväkivaltaa ovat selittäviä tekijöitä, miksi monien asepoliittisia linjauksia arvioivien tutkimuksien tulokset eivät ole olleet erityisen rohkaisevia. Tähän liittyen voidaan nostaa esiin Hemenwayn (2009) huomautus siitä, että yksittäisen lain vaikuttavuuden

arviointi ei ole kovin hedelmällistä. Aseväkivalta on ilmiönä niin monitahoinen, ettei mikään toimintapolitiikka ratkaise ongelmaa yksinään, eivätkä löydökset tämänkaltaisissa tutkimusasetelmissa oikeastaan koskaan ole tilastollisesti merkittäviä.

Yhteneväisten mielipiteiden löytäminen aseväkivaltaa hillitsevien lainsäädännöllisten ratkaisujen luomiseksi on Koperin, Woodsin ja Kubun (2013) mukaan ollut Yhdysvalloissa hankalaa. Asepoliittisista linjauksista keskusteltaessa sopuun ei Koperin ym. (2013) mukaan päästä esimerkiksi siitä, tarvitaanko maassa tiukempia aselakeja vai tulisiko jo olemassa olevia lakeja valvoa tehokkaammin. Näiden debattien informoimiseksi tarvitaan Koperin ym. (2013) mukaan systemaattista tutkimustietoa siitä, mitä aseellisen väkivallan vähentämiseksi tällä hetkellä tehdään ja kuinka vaikuttavia nämä toimet ovat. Yhdysvalloissa on kuitenkin ollut ongelmana relevantin datan saatavuus aseellista väkivaltaa käsittelevää tutkimusta varten. Esimerkiksi Kellermann ja Rivara (2013) katsovat vuoden 1996 tapahtumien (CDC:ää koskeva kielto käyttää rahoitusta tuliaseita koskevaan tutkimukseen) edelleen vaikuttavan perustietoihin aseellisesta väkivallasta. Myös Morain ja Crifasi (2019) näkevät kiellon vaikuttaneen vahvasti tutkimusevidenssin keräämiseen tuliaseiden aiheuttamista ongelmista. Kellermann ja Rivara (2013) nostavat artikkelissaan esiin myös vuonna 2011 Floridassa tehdyn lakiehdotuksen, joka altistaa osavaltion terveydenhuollonharjoittajat mahdollisille sanktioille, jos nämä dokumentoivat tietoa tuliaseisiin liittyvästä turvallisuudesta ja lääketieteellinen lautakunta määrittää tämän informaation myöhemmin epärelevantiksi taikka häiritseväksi. Lain toimeenpano tosin estettiin tuomioistuimessa, mutta samankaltaisia lakiehdotuksia on Kellermanin ja Rivaran (2013) mukaan tehty seitsemässä muussa osavaltiossa.

Cookin (2013) mukaan tuliaseita käsittelevän tutkimuksen lähtökohtana tulisi olla hyvin perustavanlaatuinen data: kuinka paljon aseita yhteiskunnassa on, kuinka moni henkilö joutuu ampumarikoksen uhriksi ja kuinka usein tuliastetta käytetään itsepuolustukseen. Cookin (2013) mukaan tämänkaltaisten faktojen selvittäminen on kuitenkin tuliaseita käsittelevällä tutkimusalalla yllättävän hankalaa ja moniin tilastoihin tulisi suhtautua suhteellisen skeptisesti. Cook (2013) kirjoittaa, että jotkin hallintoviranomaiset säilyttävät näihin kysymyksiin vastaavaa dataa, mutta tämä on usein epätäydellistä ja vaikeasti saatavissa. Cookin (2013) näkemykseen yhtyy myös Elliott (1998), jonka mukaan merkittävä haaste rikosentorjuntaohjelmien arvioinnille on rajallinen datan saatavuus. Elliott (1998) mainitsee ongelmaksi myös vähäisen, tieteelliseen tutkimukseen perustuvan tiedon siitä mikä rikosentorjunnassa toimii ja miksi.

Aseväkivallan taustalla vaikuttaviin moninlaisiin tekijöihin on pyritty reagoimaan muotoilemalla mahdollisimman kokonaisvaltaisia toimintapolitiikoita. Tällainen oli esimerkiksi St. Louisin Wells–Goodfellow- naapurustossa toteutettu toimintaohjelma, jossa poliisi ja asukasyhteisö tekivät

yhteistyötä. Aseväkivaltaa pyrittiin hillitsemään erinäisten lainsäädännöllisten interventioiden keinoin: naapurustossa esimerkiksi lisättiin syytteeseenpanoja rikoksista sekä tehostettiin korkeaksi riskiksi luokiteltavien henkilöiden ehdonalaisvalvontaa. (Koper, Woods & Isom 2015;2016) Makariosin ja Prattin (2012) mukaan tämänkaltaiset monitahoiset toimintapolitiikat ovat yleensä tehokkaimpia ehkäisemään aseellista väkivaltaa. Arvioinnin kannalta ongelmallista tämänkaltaisissa toimintaohjelmissa Koperin ym. (2015;2016) mukaan kuitenkin on, että toimintapolitiikat koostuvat useista erilaisista komponenteista. Tällöin niiden vaikutuksia on haastavaa erotella toisistaan.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei välttämättä ilmene hetkessä. Elliotin (1998) mukaan esimerkiksi aika, jota vaaditaan huono-osaisten naapurustojen aiheuttamien epäsuotuisten vaikutusten kumoamiseksi, tulisi mitata vuosissa. Samankaltaista kärsivällisyyttä vaatii Elliotin (1998) mukaan myös asepoliittisten linjausten todellisten vaikutusten ilmeneminen yhteiskunnassa, vaikka aikajänne ei välttämättä ole yhtä pitkä. Elliotin (1998) mukaan on tärkeää, että toimintaohjelmien rahoittajilla ja lainsäätäjillä on realistiset odotukset siitä, kuinka kauan aikaa vaikuttavuuden ilmenemiseen saattaa kulua. Vaikuttavuuden ilmenemisen kannalta on olennaista, että ohjelmia jatketaan ja rahoitetaan tarpeeksi pitkään, esimerkiksi 3-5 vuotta (Elliot 1998). Elliotin (1998) mukaan myös arvioinnin oikealla ajankohdalla on merkitystä: toimintaohjelmia ei tulisi arvioida, ennen kuin niiltä on kohtuullista ja realistista odottaa vaikutuksia.

5.4 Tiedonkäyttöön liittyvät haasteet

Makariosin ja Prattin (2012) mukaan aseellinen väkivalta on ilmiönä hyvin soveltuvainen tutkimuskohde näyttöön perustuvaa politiikkaa varten, sillä aiheesta on jo olemassa paljon empiiristä tutkimustietoa. Makarios ja Pratt (2012) kuitenkin samalla mainitsevat, että keskusteltaessa aseellisesta väkivallasta tunteet ja poliittiset tekijät saattavat ottaa tieteellisistä todisteista vallan. Elliott (1998) kuvaileekin erään perustavanlaatuisen tiedonkäytön haasteen liittyvän siihen, millä tavalla tutkijayhteisö kommunikoi poliitikoiden ja virkamiehien kanssa tutkimusten tuloksista. Tähän liittyy Elliotin (1998) mukaan erityisesti poliitikoiden haluttomuus hyödyntää saavutettuja tutkimustuloksia. Elliotin (1998) mukaan ongelmallista myös on, että monet kansalliset ja paikalliset toimintapolitiikat ovat hyvin tiivistä sidottuja erinäisiin poliittisiin ja ideologisiin intressiryhmiin.

Branasin ym. (2017) mukaan harva aihe on yhtä polarisoitunut, kuin yhdysvaltalaisten näkemykset tuliaseista. Tähän näkemykseen yhtyvät myös Makarios ja Pratt (2012). Heidän mukaansa on haastavaa varmistua, etteivät ideologiset käsitykset peittoa tutkimustietoon perustuvia faktoja siitä, millaiset asepoliittiset linjaukset ovat tehokkaimpia ehkäisemään aseellista väkivaltaa. Cagle ja Martinez (2004) tosin huomauttavat, että oikeastaan kaikki tieteelliset johtopäätökset ovat

puolueellisia tavalla tai toisella: täysin arvovapaata tiedettä ei heidän mukaansa ole olemassa. Vaikka aseväkivaltaa on tutkittu laajasti ja useiden eri tieteenalojen toimesta, ei Cookin (2013) mukaan ole kuitenkaan selvää, onko tutkimus onnistunut parantamaan tuliaseista käytävän julkisen keskustelun tai muotoiltavien toimintapolitiikoiden laatua. Cook (2013) huomauttaakin, että yleensä suurinta huomiota saaneet tutkimustulokset ovat sellaisia, jotka palvelevat voimakkaita ideologioita intressejä, mutta eivät kuitenkaan välttämättä kestä tieteellistä arvostelua.

Erilaiset intressiryhmät ja poliittiset toimijat saattavatkin tulkita saman tilanteen täysin eri tavalla. Smith-Walter, Peterson, Jones, Nicole Reynolds Marshall (2016) tarkastelivat artikkelissaan Sandy Hookin peruskoulussa vuonna 2012 tapahtuneen ammuskelun jälkeistä poliittista keskustelua, jossa keskiöön nostettiin NRA:n ja Brady Campaign to Prevent Gun Violence-järjestön (lyh. Brady Campaign) kommunikointi tapahtuneesta. Smith-Walterin ym. (2016) mukaan NRA nosti ongelmanratkaisun keskiöön tarpeen lakiuudistuksille, jotka esimerkiksi antaisivat opettajille oikeuden kantaa asetta kouluympäristössä. Brady Campaign puolestaan vaati lakiuudistuksia, jotka tiukentaisivat asekontrollia esimerkiksi ostajien taustatarkistuksia lisäämällä ja tietyn tyyppisten aseiden myyntiä rajoittamalla. Smith-Walter ym. (2016) korostavat artikkelissaan sitä, että vaikka molemmat etujärjestöt olivat yhtä lailla järkyttyneitä Sandy Hookin tapahtumista, poikkesivat näiden toimintaehdotukset melko radikaalisti toisistaan. Smith-Walterin ym. (2016) mukaan toimintapolitiikkaprosessin ymmärtäminen vaatii huomion kiinnittämistä näihin debatteihin, jotka koskevat poliittisten ongelmien syitä sekä niiden mahdollisten ratkaisujen vaikutuksia. Smith-Walter ym. (2016) katsovatkin asepoliittisten linjausten muotoilun hankalaksi, koska ongelman ydin määritellään niin monin eri tavoin.

Cagle ja Martinez (2004) tarkastelivat artikkelissaan CDC:n ja NRA:n välistä poliittista kiistelyä asepoliittisia linjauksia koskevasta tutkimuksesta. Tutkimuksen aikajänne sijoittui vuosien 1995 ja 1996 välille, jolloin kongressi antoi paljon keskustellun päätöksensä rajoittaa CDC:n mahdollisuuksia tutkia aseväkivaltaa. Caglen ja Martinezin (2004) mukaan tämänkaltaisten tilanteiden tarkastelu on erityisen tärkeää, jotta voidaan ymmärtää toimintapolitiikkaprosesseja ja tekijöitä, jotka vaikuttavat toimintapolitiikkojen lopputuloksiin. CDC:n ja NRA:n välisen debatin keskiöön nousi Caglen ja Martinezin (2004) mukaan juuri tutkimus: CDC määritteli aseväkivallan kansanterveydelliseksi ongelmaksi ja pyrki tätä kautta laajentamaan toimialansa koskemaan myös tuliaseista tehtävää tutkimusta. NRA puolestaan vastusti tätä näkökulmaa ja ylipäättään CDC:n pyrkimyksiä tutkia aseväkivaltaan liittyviä ilmiöitä.

Caglen ja Martinezin (2004) mukaan tuliaseista aiheutuvia ongelmia on tarkasteltu yleensä rikosoikeuden näkökulmasta, mutta CDC katsoi tämän perinteisen näkökulman olevan liian kapeakatseinen ja tätä kautta myös tehoton. NRA vastusti CDC:n pyrkimyksiä kritisoiden erityisesti tämän siteeraamien tutkimusten metodologiaa ja johtopäätöksiä. Caglen ja Martinezin (2004) mukaan NRA:n viesti oli, ettei julkisen viranomaisen tulisi ylittää toimivaltansa rajoja taikka sotkeutua liian tiiviisti poliittiseen väittelyyn. Tämä oli ongelmallista, sillä Yhdysvaltojen poliittinen järjestelmä vaatii Caglen ja Martinezin (2004) mukaan julkisilta viranomaisilta kykyä muuntautua erilaisiin poliittisiin rooleihin. Poliittinen ympäristö on Yhdysvalloissa Caglen ja Martinezin (2004) mukaan niin kompleksinen, ettei raja esimerkiksi poliittisten ja teknisten ongelmien välillä ole lainkaan selkeä. Caglen ja Martinezin (2004) mukaan julkisten viranomaisten on kuitenkin tärkeää huolehtia toimintapolitiikan muotoiluun osallistuessaan siitä, että sen hyödyntämisestä tutkimustiedosta on minimoitu parhaalla mahdollisella tavalla subjektiiviset preferenssit ja oletukset. Kirjoittajien mukaan tärkeää on myös varmistua, ettei mikään viranomainen painota joitakin ideologisia näkemyksiä enemmän kuin toisia.

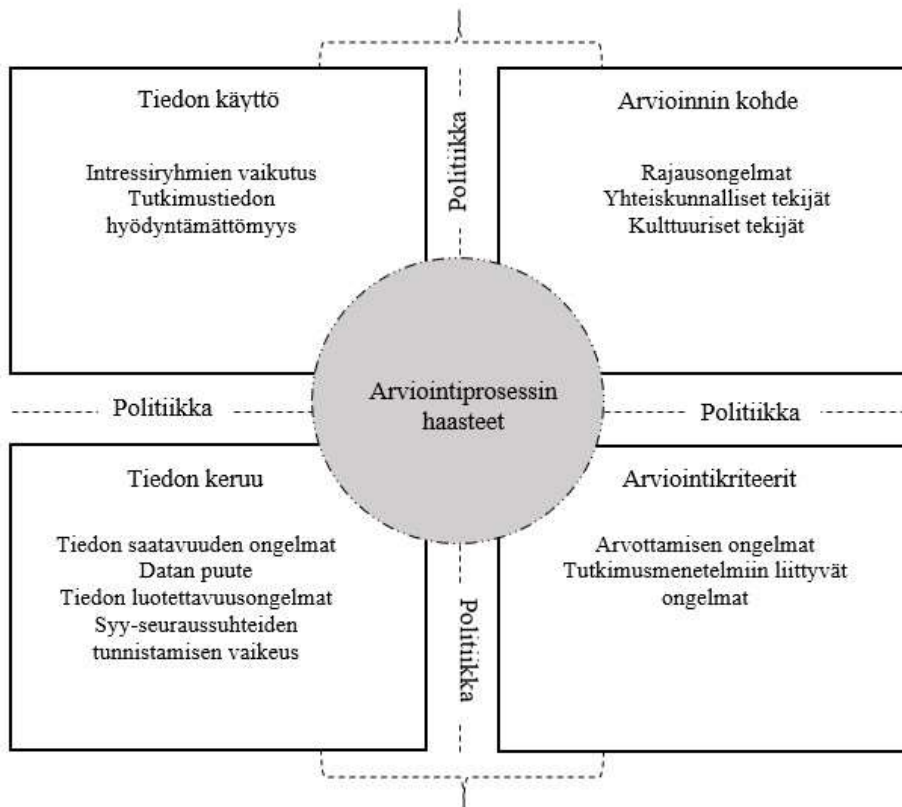
Koperin ja Ruthin (2001) mukaan jo poliittinen prosessi itsessään muodostaa haasteita arvioinnille. Heidän mukaansa esimerkiksi lainsäädäntöprosessin lopputuloksena on usein melko vaatimattomia toimintapolitiikkamuutoksia, jotka todennäköisesti eivät saa aikaan mittavia muutoksia yhteiskunnassa. Samaan aikaan toimintapolitiikkojen vaikutuksista kuitenkin vaaditaan Koperin ja Ruthin (2001) mukaan nopeita vastauksia. Haasteita syntyy, kun tällaisissa olosuhteissa arvioinnin tulisi tarjota järkeviä päätelmiä toimintapolitiikkojen vaikuttavuudesta. Koper ja Ruth (2001) korostavatkin, että arvioinnissa tulisi aina kyetä ottamaan huomioon, kuinka monet erilaiset tekijät saattavat vaikuttaa toimintapolitiikan pitkän ja lyhyen aikavälin tuloksiin.

Elliotin (1998) mukaan monien lupaavalta vaikuttavien toimintapolitiikkojen kohtaloksi koituvatkin niiden viivästyneet vaikutukset. Poliitikot suosivat hänen mukaansa toimintapolitiikoita, joiden käyttöönotto on poliittisesti helppoa. Tällaisiksi Elliott (1998) katsoo erityisesti toimintapolitiikat, jotka lupaavat nopeita vaikutuksia. Makariosin ja Prattin (2012) mukaan monet poliittisesti suositut ohjelmat eivät todellisuudessa ole onnistuneet vähentämään aseellista väkivaltaa. Makarios ja Pratt (2012) viittaavat artikkelissaan erityisesti tuliaseiden takaisinosto-ohjelmiin, joiden vaikutus aseelliseen väkivaltaan on jäänyt empiirisesti arvioituna vähäiseksi. Ongelmana takaisinosto-ohjelmien kaltaisissa projekteissa kirjoittajien mukaan on, että ne pyrkivät vaikuttamaan rikollisuuteen epäsuorasti. Makariosin ja Prattin (2012) näkemykseen aseiden takaisinosto-ohjelmien tehottomuudesta yhtyvät myös Phillips, Kim ja Sobol (2013). Phillips ym. (2013) pohtivat artikkelissaan, miksi takaisinosto-ohjelmiin yhä luotetaan Yhdysvalloissa, vaikka useat

arviointitutkimukset ovat todenneet niiden heikkoudet. Phillipsin ym. (2013) mukaan empiiristen todisteiden valossa voi olla perusteltua ehdottaa, että viranomaiset käyttävät aseiden takaisinosto-ohjelmia osoittaakseen yrittävänsä puuttua ongelmaan ja vastataksien kansalaisten vaatimuksiin. Näin ollen odotuksena ei välttämättä edes ole rikollisuuden suoranainen väheneminen.

Phillips ym. (2013) toteavat, että vakavien väkivaltaongelmien ilmetessä poliitikoilla ja viranomaisilla on usein valtava paine toimia ja ratkaisuja saatetaan yrittää hakea nopeista toimenpiteistä. Tähän liittyen aseiden takaisinosto-ohjelmien taustalla on Phillipsin ym. (2013) mukaan käytännönläheinen ajatus: takaisinosto-ohjelmat ovat rationaalinen keino vähentää kansalaisten keskuudessa ilmenevää pelkoa, kun jokainen ase voidaan luokitella yhdeksi potentiaalisesti säilyneeksi elämäksi. Mikäli rikollisuuteen kuitenkin halutaan pystyä puuttumaan vaikuttavasti, on Phillipsin ym. (2013) mukaan otettava käyttöön sellaisia toimintapolitiikoita, jotka perustuvat tutkimusevidenssiin eivätkä tunteisiin. Cook (2013) tosin huomauttaa, että vaikkakin aseväkivaltaa voidaan pitää merkittävänä ongelmana sen negatiivisista yhteiskunnallisista vaikutuksista johtuen, on ehkä epätodennäköistä odottaa tutkimuksen kykenevän vaikuttavaa vahvasti politiikan alalla aiheesta tehtäviin päätöksiin.

5.5 Aineiston analyysin yhteenveto

Kuvio 7. Aineiston analyysin yhteenveto.

Kuviossa 7. esitellään tutkimusaineiston analyysi tiivistettynä. Arvioinnin kohde- ulottuvuus kuvailee kaikkia sellaisia tekijöitä, jotka tuottavat arviointiprosessissa ongelmia arvioinnin kohteeseen, eli asepoliittisiin linjauksiin liittyen. Näitä voidaan aineiston perusteella nimittää rajausongelmiksi, jotka johtuvat erilaisista yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Arviointikriteerit- dimensio puolestaan pitää sisällään asepoliittisiin linjauksiin liittyviä arvottamisen ongelmia ja tutkimusmenetelmiin liittyviä ongelmia. Arvottamisen ongelmiin liittyy esimerkiksi se, kuinka voidaan arvottaa aseellisen väkivallan aineettomat haitat. Tutkimusmenetelmiin liittyvät ongelmat kytkeytyivät aineiston perusteella esimerkiksi hypoteesintestaukseen ja tilastotieteellisiin menetelmiin.

Tiedonkeruu- ulottuvuus pitää sisällään sellaisia tekijöitä, jotka aineiston perusteella liittyvät asepoliittisia linjauksia käsittelevän datan saatavuuteen ja luotettavuuteen. Tähän kohtaan sisältyy myös syy-seuraussuhteiden tunnistamisen vaikeudet esimerkiksi silloin, kun ei ole selvää mikä toimintapolitiikka on saanut aikaan minkäkin vaikutuksen. Tiedon käyttö- kohta viittaa puolestaan sellaisiin tekijöihin, jotka aiheuttavat haasteita arviointitiedon hyödyntämiselle. Tällaisia tekijöitä aineiston perusteella ovat esimerkiksi jo olemassa olevan tutkimusevidenssin hyödyntämättömyys ja intressiryhmien vaikutus tiedon käyttämättömyyteen. Kuviossa 7. politiikan käsite on asetettu läpileikkaavasti kaikkien neljän eri ulottuvuuden välille. Tämän on tarkoitus havainnollistaa kuinka aineiston perusteella näyttää siltä, että Yhdysvaltojen poliittinen ympäristö vaikuttaa arvioinnin taustalla sen prosessin kaikkiin eri vaiheisiin.

6. Tutkimuksen tulokset

Tässä kappaleessa esitellään tutkimuksen tulokset. Lisäksi kappaleessa peilataan sekä aineistossa että teoreettisessa viitekehyksessä esitettyjä näkökulmia toisiinsa.

6.1 Ulkopuolisten muuttujien huomioiminen arvioinnissa

Toimintapolitiikkoja ei toteuteta taikka arvioida yhteiskunnallisissa tyhjiöissä. Näin ollen toimintapolitiikkojen arvioinnissa on erityisen tärkeää ottaa huomioon sen ympäröivän yhteiskunnan olosuhteet, jossa toimintapolitiikka toteutetaan. Aineistossa esimerkiksi pohdittiin, vaikuttiko operaatio Ceasefire yksinään Bostonin nuorisorikollisuuden laskuun, vai oliko tämä osaseurausta muuallakin Yhdysvalloissa tapahtuneesta yleisestä rikollisuustason laskusta. Lisäksi aineistossa nostettiin esiin esimerkki Washington DC:tä vaivanneen crack-epidemian vaikutuksesta kaupungissa esiintyneeseen aseväkivaltaan ja puoliautomaattiaseiden lisääntyneeseen käyttöön. Aineistossa huomautettiin, että tämänkaltaisen yhteiskunnallinen olosuhde voi vaikuttaa merkittävästi arviointitutkimuksen tuloksiin ikään kuin eräänlaisena taustamuuttujana. Teoreettisessa viitekehyksessä Walker ym. (2001) totesivatkin, että toimintapolitiikkaa muotoillessa on otettava huomioon mahdollisuus, että jotkin ulkoiset tapahtumat saattavat muuttaa olosuhteita joihin toimintapolitiikka luotiin. Tämä heijastuu myös arviointiin, sillä pelkästään jonkin yksittäisen aselain tai toimintapolitiikan arviointi ei aineiston mukaan ole välttämättä kovin hedelmällistä. Näin ollen myös toimintapolitiikkoihin vaikuttavien ulkopuolisten tekijöiden tarkastelu on tärkeää. Ongelmallista kuitenkin on, millä tavalla ja millaisin menetelmin arvioinnissa kyetään ottamaan huomioon esimerkiksi tällaiset erityiset yhteiskunnalliset ajanhetket.

Toisaalta voidaan myös kysyä, millä tavoin toimintapolitiikkojen vaikuttavuutta ylipäätään voidaan arvioida? Toimintapolitiikat kuitenkin toteutetaan aina tiettyinä ajanhetkenä sen hetken yhteiskunnallisia olosuhteita vastaaviksi. Kuten Walker ym. (2001) teoreettisessa viitekehyksessä totesivat, toimintapolitiikan muotoiluhetkenä vallinneet epävarmuudet kyetään yleensä ratkaisemaan myöhemmin esimerkiksi uuden informaation avulla. Mikäli toimintapolitiikkoja arvioidaan jälkikäteisesti, voidaan tästä näkökulmasta myös tarkastella arvioinnin mielekkyyttä. Esimerkiksi juuri uuden informaation valossa on suhteellisen yksinkertaista todeta, miksi jokin toimintapolitiikka epäonnistui. Näin ollen voidaan pohtia, kuinka arviointitoiminnassa kyetään objektiivisesti ottamaan huomioon, että toimintapolitiikka toteutettiin menneen ajanhetken olosuhteita parhaiten vastaavaksi.

Aineiston mukaan tuliaseista johtuvia ongelmia ratkottaessa ei tulisi keskittyä pelkästään dataan, vaan huomiota tulisi kiinnittää myös kulttuurisiin näkökulmiin. Aineistosta nousi esiin, että yksilön ymmärtämien faktojen voidaan katsoa olevan riippuvaisia tätä ympäröivästä kulttuurista. Mikäli

faktojen oletetaan olevan alisteisia kulttuurille, voidaan pohtia tarkemmin myös Yhdysvaltojen asekkulttuurin merkitystä asepoliittisten linjausten arvioinnille. Aineistosta nousi esimerkiksi esiin, että erityisesti Yhdysvaltojen maalaisseuduille on tyypillistä vahva asekkulttuuri. Tällöin arvioijan on tärkeää ymmärtää tämänkaltaisen tekijän merkitys arvioinnin tuloksissa ja siinä, millä tavalla näitä tuloksia esimerkiksi hyödynnetään alueilla, joissa asekkulttuuri on vahvasti läsnä. Näin ollen aineistossa esitetty näkemys faktojen alisteisuudesta heijastuisi mahdollisesti myös arviointitiedon käyttöön: ei ole väliä, vaikka arvioija kykenisi osoittamaan tieteellisiä todisteita jonkin toimintapolitiikan toimimattomuudesta, mikäli kulttuuriset näkemykset todella peittoavat faktat.

Tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin myös aineistossa esitetyt näkemykset New Orleansin erityispiirteistä, jotka liittyivät esimerkiksi kaupungissa esiintyvään korrupioon ja korkeaan väkivallan määrään. Aineistosta kävi ilmi myös kriitikoiden näkemys, jonka mukaan väkivallan ehkäisyyn keskittyvät toimintapolitiikat ovat tuomittuja epäonnistumaan tästä New Orleansin yhteiskunnallisesta kontekstista johtuen, vaikka ne olisivat osoittautuneet menestyksekkäiksi muilla alueilla. Borràs ja Edquist (2013) totesivatkin teoreettisessa viitekehysessä, että politiikan ohjaukskeinojen suunnitteluun ja käyttöönottoon vaikuttavat aina uniikit, yhteiskunnalliset olosuhteet. Näin ollen vaikuttavuuden arvioinnissa on aina tärkeää kyetä huomioimaan sen tarkasteltavan alueen erityispiirteet, jossa toimintapolitiikka toteutetaan, tai arvioinnissa ei välttämättä onnistuta oikeanlaisella tavalla.

Kuten myös Valtiovarainministeriö (2005, 101) totesi, arviointi on aina riippuvaista ympäristöstä, jossa sitä tehdään. Jotta toimintapolitiikkoja voidaan arvioida, tulee arvioijan aina kyetä ottamaan huomioon laajempi yhteiskunnallinen konteksti toimintapolitiikan taustalla. Nämä tekijät kuitenkin vaikuttavat aina olennaisesti toimintapolitiikan ja lopulta myös arvioinnin lopputulokseen. Tässä yhteydessä voidaankin nostaa esiin teoreettisessa viitekehysessä esitelty Dahler-Larsenin (2012, 10) huomautus, jonka mukaan tehokas arviointi ottaa olennaisesti huomioon sosiaalisen kontekstin, jonka puitteissa arviointia tehdään. Arviointitoiminnassa voi aineiston ja teoreettisen viitekehysen perusteella kuitenkin olla ongelmallista määrittää, millaisia rajoituksia arvioinnin kohteeseen tulisi tehdä. Arvioijan tulee kyetä perustelemaan, mitkä tekijät otetaan huomioon ja mitkä puolestaan suljetaan arvioinnin ulkopuolelle. Asepoliittisten linjausten kaltaisissa kompleksisissa toimintapolitiikoissa on hyvin haasteellista osoittaa, mitkä tekijät todellisuudessa vaikuttivat toimintapolitiikan onnistumiseen tai epäonnistumiseen. Aineistossa korostettiinkin tätä näkökulmaa: on hieman epärealistista todeta, että muutokset rikollisuustasossa johtuisivat pelkästään muutoksista asekkontrollin säädöksissä.

Aineiston mukaan arvioijan tulee kyetä ottamaan huomioon esimerkiksi sosioekonomiset tekijät, jotka saattavat vaikuttaa arviointikohteeseen ja tätä kautta myös arvioinnin tuloksiin. Tämä on kuitenkin arvioinnin kannalta melko haasteellinen tehtävä. Arvioija ei välttämättä tunne tai tiedä näitä muuttujia, eikä osaa ottaa näitä arvioinnissa tarkoituksenmukaisella tavalla huomioon, vaikka tekijöillä saattaisi olla olennainen vaikutus arvioinnin tuloksiin.

Aineiston ja teoreettisen viitekehyksen perusteella näyttää siltä, että osaltaan myös Yhdysvaltojen hallintojärjestelmä tuottaa haasteita arvioinnille. Hallintojärjestelmä mahdollistaa erilaisten toimintapolitiikkojen käyttöönoton osavaltioissa ja tämä puolestaan johtaa erilaisiin tilanteisiin aseväkivallan suhteen eri alueilla. Aineiston tutkimusartikkelit keskittyivät tarkastelemaan toimintapolitiikkaa melko rajatuissa ympäristöissä, esimerkiksi yksittäisessä kaupungissa. Näin ollen arviointitoiminnassa voi olla hankalaa osoittaa, millaiset asepoliittiset linjaukset voisivat olla liittovaltiotasolla vaikuttavimpia ja näin ollen toimisivat yhtä vaikuttavasti kaikkialla Yhdysvalloissa. Liittovaltio on kuitenkin se hallinnon taso Yhdysvalloissa, jolta erityisesti nykypäivänä vaaditaan muutoksia asekontrolliin. Toisaalta voidaan myös pohtia, olisiko sellaista tutkimusta ylipäätään mahdollista toteuttaa, joka kykenisi luotettavasti arvioimaan asepoliittisten linjausten vaikuttavuutta kaikkialla Yhdysvalloissa ottaen samalla huomioon osavaltioiden erilaiset yhteiskunnalliset olosuhteet.

6.2 Tutkimusmetodien oikeaoppinen soveltaminen arvioinnissa

Aineistossa huomautettiin, että tutkimustulokset toimintapolitiikkojen vaikuttavuudesta vaihtelevat suuresti. Aineistossa nostettiin esiin esimerkiksi tutkimusmetodeihin liittyviä ongelmia ja kritisoitiin erityisesti hypoteesintestaukseen liittyviä virheellisyyksiä. Kritiikkiä kohdistettiin aineistossa myös tutkimuksiin, joissa ei kiinnitetty huomiota tutkimusmenetelmien laatuun. Aineistossa esitettiin myös näkemys, että jotkin tutkimusasetelmat voidaan muotoilla jo alun alkaenkin niin, ettei ole mahdollista todentaa tutkittavan ilmiön vaikuttavuutta. Lisäksi aineistossa korostettiin hypoteesintestauksen väärinkäyttöä- ja tulkintaa, jonka pohjalta tuotetaan virheellisiä tutkimustuloksia. Tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin myös aineistossa esitetty pohdinta toimintapolitiikan arviointia koskevista metodologisista vaikeuksista, erityisesti aikasarja-analyysiä käytettäessä. Metodologisia ongelmia voidaan aineiston perusteella pitää yhtenä asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnin keskeisimmistä haasteista, sillä tutkimustulosten vaihtelevuuden voidaan osaltaan katsoa heijastuvan laajemmin myös yhteiskuntaan.

Asepoliittisista linjauksista tehdyn tutkimuksen laatua pohtivat teoreettisessa viitekehyksessä myös Ludwig ja Cook (2004, 1). He totesivat, että laadukkaan tutkimusevidenssin puute on osaltaan yksi

vaikuttava tekijä mielipiteiden heterogeenisyyteen aseellista väkivaltaa aiheuttavista tekijöistä. Tämä on melko loogista, sillä jos asepoliittisten linjausten arviointitulokset ovat kovin hajanaisia, voi olla helppoa muodostaa ”riittämättömän näytön” perusteella johtopäätös, ettei asekontrollilla ole vaikutusta aseelliseen väkivaltaan. Metodologian kannalta heikkolaatuiset tutkimukset saattavat näin ollen myös tuottaa virheellistä tutkimustietoa asepoliittisten linjausten vaikuttavuudesta.

Teoreettisessa viitekehysessä esitellyn Vedungin (2017, 11) näkemyksen mukaan arvioinnissa on olennaista systemaattinen datan keruu, jonka pohjalta päätelmiä tehdään. Laadukas ja monipuolinen data mahdollistaa edelleen myös laadukkaiden toimintapolitiikkojen muotoilun, kun julkisella sektorilla kyetään tukeutumaan tieteelliseen tutkimukseen perustuvaan näyttöön (Lawrence 1995, 336). Aineiston perusteella datan saatavuus ja datan laatuun liittyvät vajavaisuudet kuitenkin katsottiin ongelmallisiksi, eikä aineiston mukaan moniin tulosasetuksi käsitteleviin tilastoihin voi täysin aina luottaa. Tämä tuottaa osaltaan haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnille, jos arvioinnin pohjana käytettävä informaatio on virheellistä taikka puutteellista. Arvioinnin pohjana tulee olla relevantti informaatio ja mikäli näin ei ole, heikentää tämä oleellisesti arvioinnin tuottaman tiedon luotettavuutta ja samalla myös käyttökelpoisuutta.

Teoreettisessa viitekehysessä nostettiin esiin vuonna 1996 kongressin hyväksymä lakiehdotus, jonka lopputulemana CDC:n mahdollisuudet tutkia aseväkivaltaa supistuivat käytännössä olemattomiin. Aineistossa useat tutkijat katsoivat yli 20 vuotta sitten toteutetun kiellon vaikuttavan edelleen aseväkivaltaan liittyvän tutkimustiedon vajavaisuuteen. Teoreettisessa viitekehysessä nostettiin esiin myös lakimuutokset, jotka estävät ATF:ää jakamasta tietynlaista tulosasetuksi koskevaa dataa tutkijoille. Tässä valossa aineisto näyttääkin tukevan teoriataustassa esiteltyjä näkemyksiä, että datan heikko saatavuus toimii yhdenlaisena haasteena asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnille.

Näin ollen dataan liittyviä erinäisiä ongelmia voidaan pitää keskeisenä haasteena asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnille. Tämä on myös teoriataustassa esitellyn Baumgartnerin ja Jonesin (2015, 2) näkemyksen mukaan ongelmallista, sillä mitä enemmän informaatiota onnistutaan keräämään erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen vaikuttavuudesta, sitä onnistuneempi on todennäköisesti myös toimintapolitiikka. Toisaalta aineistossa myös huomautettiin, että poliitikot usein jättävät tutkimusevidenssin hyödyntämättä, vaikka näillä olisi mahdollisuus tukeutua tieteelliseen tietoon politiikassa. Lisäksi erään aineistossa esitetyn näkemyksen mukaan arveltiin, että lähiaikoina on ehkä turha odottaa tutkimustiedon saavuttavan läpimurtoa aseisiin liittyvien toimintapolitiikkojen muotoilussa. Tämä on toisaalta myös arvioinnin kannalta melko ongelmallista. Esimerkiksi Weiss (1999) huomauttikin teoreettisessa viitekehysessä, että mikäli julkisessa toiminnassa ei oteta huomioon mikä toimii ja mikä ei, yhteiskunnallisia ongelmia mahdollisesti pahennetaan.

Teoriataustassa esiteltiin myös Chelimskyn ja Sadishin (1997, 59) näkemys, jonka mukaan erinäisten poliittisten toimijoiden arvopohjat ovat yleensä melko staattisia. Tästä johtuen arvioijan ei heidän mukaansa kannata odottaa ennakkoluulotonta suhtautumista arvioinnin tuottamaan tietoon.

Näin ollen myös arvioinnin tuottaman informaation käyttöön liittyy Yhdysvalloissa melko kompleksia haasteita. Sekä aineiston että teoreettisen viitekehyksen perusteella voitaneen todeta, että ongelmia vaikuttaa liittyvän yhtä lailla datan saatavuuteen kuin datan perusteella saavutetun tutkimusinformaation käyttöön. Aineistossa esitettyjen tulkintojen valossa voidaan myös tarkastella lähemmin Weissin (1999) näkemystä. Tämä katsoi arvioinnin olennaisimman tarkoituksen olevan sen tuottaman tiedon hyödyntäminen toimintapolitiikkojen kehittämisessä. Näin ollen voidaan pohtia myös asepoliittisten linjausten arvioinnin mielekkyyttä: mikäli arviointitietoa ei sen olemassaolosta huolimatta hyödynnetä, mitä todellista hyötyä arvioinnista on?

Tosin kuten teoreettisessa viitekehyksessä Heywoodin (2013 1-2) mukaan esitettiin, politiikkaan kuuluu ihmisten erimielisyys asioista. Ongelmallista kuitenkin on, jos laadukkaillekaan arviointitutkimuksille ei anneta painoarvoa ja julkista keskustelua hallitsevat esimerkiksi heikkolaatuisista tutkimuksista saadut virheelliset tiedot. Tässä yhteydessä voidaankin nostaa esiin aineistossa esitetty näkemys, jonka mukaan eniten huomiota yhteiskunnassa saavat tutkimustulokset ovat yleensä sellaisia, jotka tukevat ideologisia intressejä, mutta eivät kuitenkaan välttämättä ole tieteellisin standardein laadukkaita.

6.3 Vaikuttavuuden mittaamisen ongelma

Teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin vaikuttavuuden mittaamiseen ja arviointiin liittyviä haasteita. Esimerkiksi Miahaiun ym. (2010) mukaan vaikuttavuuden mittaaminen on hankalaa, sillä julkisen toiminnan lopputulokset saattavat usein olla ei-konkreettisia. Tämä tukee aineistossa esiteltyä näkemystä aseväkivallan aiheuttamien haittojen mittaamisen hankaluuksista, sillä kaikki sen vaikutukset yhteiskunnassa eivät ole esimerkiksi rahallisesti laskettavissa. Aineistossa pohdittiin kuinka voidaan arvottaa esimerkiksi pelko, joka on hyvin henkilökohtainen kokemus. Näin ollen esimerkiksi sellaisten toimintapolitiikkojen, jotka pyrkivät lisäämään turvallisuudentunnetta aseväkivallasta kärsivissä naapurustoissa, todellisia vaikutuksia voi olla hyvin hankala todentaa. Aineiston mukaan esimerkiksi tuliaseiden takaisinosto-ohjelmia on pidetty tällaisina turvallisuudentunteeseen vaikuttavina toimintapolitiikkoina. Samalla kuitenkin useissa tutkimuksissa on todettu, että takaisinosto-ohjelmilla on todellisuudessa melko marginaalinen vaikutus aseväkivallan vähenemiseen.

Näin ollen yhtenä asepoliittisten linjausten arvioinnin haasteena voidaan pitää myös vaikuttavuuden monitulkintaisuutta. Vaikka aseiden takaisinosto-ohjelmilla ei tutkimusten perusteella ole ollut selvää yhteyttä aseväkivallan vähentyneeseen määrään ei sulje pois mahdollisuutta, että toimintapolitiikka tosiasiallisesti lisäsi ihmisten turvallisuudentunnetta. Tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin teoreettisesta viitekehuksesta Førsundin (2017;2015) huomautus, jonka mukaan on tärkeää ymmärtää ero julkisen toiminnan tuotoksen ja lopputuloksen välillä. Lopputuloksissa on hänen mukaansa kyse julkishallinnon toiminnan tosiasiallisista tuloksista, joiden hahmottaminen ja mittaaminen ei aina ole helppoa. Turvallisuudentunteen lisääntyminen voi kuulua tällaisiin toiminnan lopputuloksiin. Asepoliittisiin linjauksiin liittyy useita tämänkaltaisia ns. aineettomia vaikutuksia, jotka ovat ilmiöinä abstrakteja ja haastavia mitattavia. Näin ollen yksi arvioinnin keskeinen haaste aineiston ja teoreettisen viitekehysten perusteella vaikuttaisi olevan asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden mittaaminen.

Teoreettisessa viitekehyksessä Czaika ja Haas (2013) pohtivat, kuinka jokin yhteiskunnallinen vaikutus voidaan yhdistää johonkin tiettyyn toteutettuun toimintapolitiikkaan. Aineistossa moniulotteisesti aseväkivaltaan puuttuvia toimintapolitiikkoja pidettiin tehokkaimpina. Aineistossa kuitenkin myös huomautettiin, että arvioitaessa tämänkaltaisia useita interventioita sisältäviä toimintapolitiikkoja, on niiden tuottamia vaikutuksia usein hankalaa erotella toisistaan. Tästä johtuen vaikuttavuuden arvioinnin haasteena voi toisinaan olla syy-seuraussuhteiden osoittaminen, kun tiettyjä vaikutuksia ei pystytä paikantamaan tiettyyn toimintapolitiikkaan. Näin ollen arviointitoiminnassa voi olla haastavaa todeta, mikä toimenpide sai aikaan minkäkin vaikutuksen. Vaikutusten tunnistaminen olisi tärkeää, jotta voidaan päättää minkä toimintapolitiikan harjoittamista tulisi jatkaa ja mikä puolestaan tulisi mahdollisesti keskeyttää.

Aineistosta nousi esiin myös oikean ajoituksen tärkeys toimintapolitiikkoja arvioidessa, sillä monien toimintapolitiikkojen todelliset vaikutukset eivät ilmene liian lyhyen tarkasteluvälin aikana. Penfield ym. (2014) totesivatkin teoreettisessa viitekehyksessä, että toimintapolitiikan vaikuttavuus saattaa ilmetä vasta vuosia sen toteuttamisen jälkeen. Vaikuttavuuden arvioinnissa voi kuitenkin olla haasteellista määrittää, mikä on arvioinnin oikea ajanhetki ja milloin erilaisilta toimintapolitiikoilta voidaan realistisesti odottaa vaikutuksia. Esimerkiksi poliittisen toiminnan luonteesta johtuu, ettei käytännössä ole mahdollista odotella vuosia kunkin toimintapolitiikan arviointia. Näin ollen aineiston ja teoreettisen viitekehysten perusteella arviointiprosessin yhtenä haasteena voidaan pitää myös oikeanlaisen ajanhetken määrittämistä arvioinnille.

6.4 Poliittiset tekijät arvioinnin taustalla

Teoreettisessa viitekehyksessä Chelimsky ja Sadish (1997, 58) totesivat arvioinnin olevan keino oikoa politiikassa esiintyviä myyttejä sekä poliitikkojen henkilökohtaisia uskomuksia. Tutkielman perusteella voidaan kuitenkin pohtia, onko arviointi onnistunut tässä tehtävässä asepoliittisten linjausten suhteen, sillä erityisesti liittovaltion lainsäädäntö on tällä politiikan alalla pysynyt pitkään muuttumattomana, vaikka useat tutkimukset ovat osoittaneet tarpeen asekontrollin lisäämiselle. Teoriaosuudessa Vizzard (2015) arvelikin tämän staattisuuden liittovaltion tasolla johtuvan erityisesti poliittisista ja perustuslaillisista rajoitteista.

Teoreettisessa viitekehyksessä Chelimsky ja Sadish (1997, 59) katsoivat poliittisen ympäristön ja poliittisten ideologioiden muodostavan haasteita arviointitoiminnalle. He korostivatkin erityisesti sitä, ettei näiden kahden tekijän tulisi vaikuttaa arviointityöhön. Aineiston perusteella voidaan kuitenkin pohtia, onko Yhdysvalloissa kyetty pitämään poliittiset näkemykset erillään asepoliittisten linjausten arvioinnista. Tässä pohdinnassa on tosin tärkeää olla realistinen ja esimerkiksi ottaa huomioon aineistossa esitetty näkemys, että tieteellisiä johtopäätöksiä on hyvin haastavaa tehdä täysin puolueettomasti. Arviointitoiminnasta tulee kuitenkin erityisen haasteellista silloin, jos julkishallinto pyrkii rajoittamaan jostakin ilmiöstä tehtävää tutkimusta. Tällaisena tapauksena voidaan aineiston perusteella pitää esimerkiksi vuonna 2011 Floridassa tehtyä lakiehdotusta, joka toimeenpantuna olisi aiheuttanut todennäköisesti suuria haasteita osavaltiossa tehtävälle tuliaseita käsittelevälle tutkimukselle.

Chelimskyn ja Sadishin (1997, 59) mukaan informaation saatavuuden rajoittaminen on yksi merkittävimmistä poliittisen ympäristön aiheuttamista haasteista arvioinnille. Tätä näkemystä tukevat myös aineistossa esitetyt näkökulmat, kun useat tutkijat kritisoivat datan saatavuuteen liittyviä rajoituksia, joiden katsottiin johtuvan Yhdysvaltojen hallinnon toimista. Tämä voi toisaalta myös heijastua tutkimuksen määrään, jota asepoliittisista linjauksista tehdään. Teoreettisessa viitekehyksessä esimerkiksi Hemenway (2017) esitti, että aseellista väkivaltaa koskeva vähäinen tutkimuksen määrä johtuu ainakin osittain pienestä aiheelle osoitetusta rahoituksesta. Hemenwayn (2017) mukaan CDC ei esimerkiksi vuonna 2017 rahoittanut aseellista väkivaltaa koskevaa tutkimusta ollenkaan.

Teoreettisen viitekehyksen ja aineistossa esitettyjen näkemysten perusteella asepoliittiset linjaukset voidaan määritellä melko kiistellyksi julkisen politiikan osa-alueeksi. Aineistossa todettiin, että asekontrollista keskusteltaessa tunteet ja poliittiset tekijät saattavat päihittää aiheesta esitettävät empiiriset todisteet. Näin ollen tästä voi aiheutua haasteita myös arvioinnille, mikäli erinäisiä

ideologisia näkemyksiä ei onnistuta erottamaan arviointityöstä. Tämä kytkeytyy osaltaan myös arvioinnin tulosten käyttöön: mikäli politiikka peittoaa tieteen ja tunteet järjen, ei arviointitietoa välttämättä käytetä sen tulosten tarkoittamalla tavalla. Aineistossa tätä aihetta sivuttiin myös toteamalla, että vain sellaisten toimintapolitiikoiden avulla rikollisuuteen pystytään puuttumaan vaikuttavasti, jotka perustuvat tutkimusevidenssiin eivätkä tunteisiin.

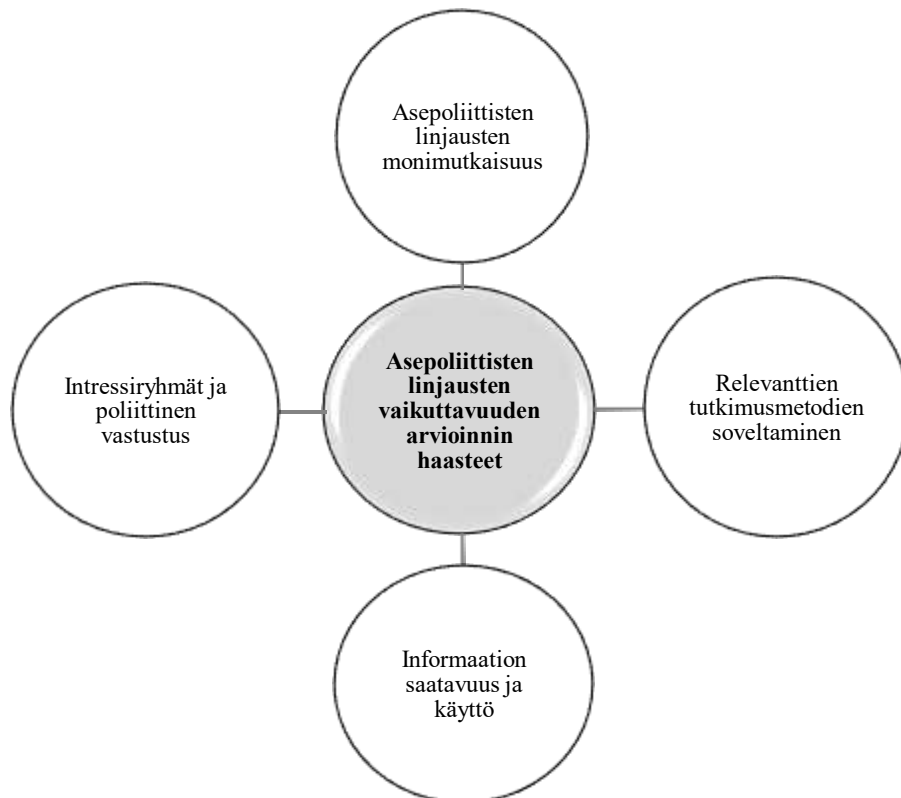
Aineistossa nostettiin esiin näkemys siitä, kuinka poliittisen prosessin ja sen aiheuttaman paineen vuoksi toimintapolitiikkojen vaikutuksista vaaditaan nopeasti vastauksia. Tämä on vaikuttavuuden arvioinnin kannalta haasteellista, sillä kuten aikaisemmin todettiin, liian lyhyt tarkasteluväli on riittämätön toimintapolitiikan todellisten vaikutusten ilmenemiseen. Aineistossa todettiin, että vakavien väkivaltaongelmien ilmetessä erinäisillä viranomaisilla on usein valtava paine toimia ja ratkaisua saatetaan etsiä nopeiden toimenpiteiden avulla, jotka eivät välttämättä ole niin yhteiskunnallisesti vaikuttavia. Tämä ilmiö voi liittyä siihen, miksi aineistossa mainittiin, etteivät monet poliittisesti suositut ohjelmat ole todellisuudessa onnistuneet vähentämään aseellista väkivaltaa. Näin ollen aineiston perusteella poliittinen paine saattaa osaltaan vaikuttaa siihen, että joitakin toimintapolitiikkoja arvioidaan liian hätäisesti ja tämän johdosta tehdään virheellisiä johtopäätöksiä. Virheelliset johtopäätökset saattavat myös heijastua virheellisiin politiikkatoimiin tai siihen, ettei ongelmiin välttämättä puututa ollenkaan riittämättömän tutkimusevidenssin johdosta.

Myös intressiryhmien vaikutuksesta asepoliittisten linjausten muotoiluprosessiin on keskusteltu paljon. Aineistosta esimerkiksi nousi esiin kriittinen huomautus toimintapolitiikkojen liian tiiviistä kytköksestä poliittisideologisiin ryhmiin. Tämä näkemys intressiryhmien merkityksestä toimintapolitiikkojen muotoilussa nostettiin esiin myös teoreettisessa viitekehelyksessä; Richardsin (2017) mukaan organisoituneilla intressiryhmillä on hyvin aktiivinen poliittinen rooli Yhdysvalloissa. Näin ollen erinäisten intressiryhmien vahva läsnäolo voi heijastua osaltaan myös arviointiin ja aiheuttaa tälle haasteita. Aineiston ja teoreettisen viitekehelyksen mukaan aseenkanto-oikeuksien puolesta lobbaavalla NRA:lla vaikuttaa olevan tärkeä rooli siinä, millaisia uudistuksia asepoliittisiin linjauksiin Yhdysvalloissa tehdään. Aineistossa nostettiin esiin esimerkiksi NRA:n vahva vaikutus kieltoon, jonka pohjalta CDC ei saanut käyttää resurssejaan asekontrollia koskevaan tutkimukseen. Näin ollen arviointiprosessissa haasteita vaikuttaisi aineiston perusteella liittyvän myös varmistumiseen siitä, etteivät erinäiset intressiryhmät kykene vaikuttamaan siihen, millaista arviointitietoa tutkimukset tuottavat ja miten siitä julkisuudessa keskustellaan.

7. Päätelmät

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin aiemman tutkimuksen perusteella liittyy. Tutkielmassa sovellettiin tutkimusmenetelmänä kuvailevaa kirjallisuuskatsausta ja tutkimusaineisto koostui 21 tutkimusartikkelista. Teoreettisessa viitekehyksessä puolestaan käsiteltiin yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja sen arviointia. Lisäksi tutkielman teoreettinen viitekehys tarkasteli toimintapolitiikan käsitettä ja toimintapolitiikkaprosessia. Ennen varsinaisen tutkimusaineiston analyysia tutkielmassa luotiin myös katsaus Yhdysvaltojen asepoliittisiin linjauksiin. Tutkimusaineisto analysoitiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla ja analyysissä käytettiin apuna teoreettisen viitekehysten perusteella muodostettua synteesiä.

Tutkielmalle asetettiin seuraava tutkimuskysymys: *Minkälaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa voidaan aiemman tutkimuksen perusteella tunnistaa?* Kuviossa 8. esitellään vastaukset tutkimuskysymykseen.

Kuvio 8. Vastaukset tutkimuskysymykseen.

Asepoliittisten linjausten monimutkaisuus

Tutkielman perusteella haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnille aiheuttaa arviointikohteen luonne itse, eli tässä tapauksessa asepoliittiset linjaukset. Ongelmallista on erityisesti määrittää, mitkä tekijät arvioinnissa tulisi ottaa huomioon asepoliittisiin linjauksiin vaikuttavina. Toimintapolitiikkaan kuitenkin aina vaikuttaa sen hetkinen yhteiskunnallinen tilanne sekä olosuhteet, joissa toimintapolitiikka toteutetaan. Näin ollen toimintapolitiikan onnistuminen tai epäonnistuminen ei välttämättä johdu aina vain toimintapolitiikasta itsestään, vaan taustalla on usein myös jotakin muuta. Tällaisia arviointikohteeseen vaikuttavia muuttujia voivat tutkielman perusteella olla esimerkiksi sosioekonomiset ja kulttuuriset tekijät. Arvioinnin kannalta haasteellista kuitenkin on, miten näitä muuttujia kyetään mittaamaan ja kuinka osataan määrittää, mitkä niistä otetaan huomioon arviointikohteeseen vaikuttavina.

Lisäksi Yhdysvaltojen hallintojärjestelmästä johtuu, että osavaltioilla on käytössään hyvin erilaisia aseisiin liittyviä toimintapolitiikkoja. Näin ollen voi olla hyvin hankalaa vertailla eri osavaltioiden asepoliittisten linjausten vaikuttavuutta keskenään, koska huomioon täytyy kyetä ottamaan kunkin alueen erityispiirteet. Asepoliittiset linjaukset ovat osittain kontekstisidonnaisia, eivätkä samanlaiset toimintapolitiikat saa välttämättä aikaan samanlaisia vaikutuksia toisessa ympäristössä toteutettuna. Näin ollen tämän tutkielman perusteella asepoliittisia linjauksia voidaan myös pitää melko monimutkaisena arvioinnin kohteena. Arvioinnin kohteen ollessa monimutkainen, vaikeutuu osaltaan myös sen vaikuttavuuden arviointi.

Tutkielmassa todettiin, että Yhdysvalloissa vallitsee osittain poikkeuksellinen kulttuuri aseenkanto-oikeuksien suhteen. Tämä kulminoituu mielestäni myös maan perustuslakiin, joka takaa yksilöille tämän oikeuden. Mielestäni Yhdysvaltojen perustuslain toisen lisäyksen merkitys näkyy osaltaan myös arviointitoiminnassa. Mielenkiintoista tässä on, että lakipykälä on vahvistettu 1700-luvulla ja tämän voidaan katsoa olevan tiiviisti kytköksissä Yhdysvalloissa kehittyneeseen asekkulttuuriin. Laki on pysynyt samana yhteiskunnallisista ja esimerkiksi aseteknologisista muutoksista huolimatta. Arvioinnin kannalta tätä voidaan pohtia siitä näkökulmasta, että perustuslain toisen lisäyksen tulkinta muodostaa aina tietyllä tapaa pohjan ja rajoitteet myös arvioinnille ja tämän tuottaman tiedon käytölle. Esimerkiksi, jos kuvitteellisesti jossakin arviointitutkimuksessa todettaisiin, että yksityishenkilöille tuliaseiden myymisen kieltävä laki on tieteellisesti vaikuttavin keino ehkäistä aseväkivaltaa, ei tällä tiedolla tehdä mitään. Tämä johtuu siitä, ettei yksityishenkilöiltä voida kieltää oikeutta kantaa asetta, vaikka tämä todettaisiin tieteellisesti yhdeksi vaikuttavimmista keinoista puuttua Yhdysvaltojen aseväkivaltaongelmiin.

Näin ollen arviointitutkimukset eivät välttämättä edes voi ottaa huomioon kaikkia mahdollisia hypoteeseja ja parhaita käytäntöjä vähentää aseväkivaltaa. Tällainen tutkimustieto on tietyllä tapaa merkityksetöntä perustuslain asettamista rajoituksista johtuen, sillä sitä ei voida hyödyntää. Tarkoituksena ei tässä luonnollisesti ole kyseenalaistaa perustuslakia, vaan pohtia miten se alkuperäismuodossaan edelleen vaikuttaa nykypäivänä täysin erilaiseen yhdysvaltalaiseen yhteiskuntaan.

Relevanttien tutkimusmetodien soveltaminen

Aineiston ja teoreettisen viitekehyksen perusteella asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyy erinäisiä arviointikriteereitä koskevia vaikeuksia. Nämä haasteet liittyvät erityisesti tutkimusmenetelmiin ja arvottamisen ongelmiin. Tutkimusmenetelmiin liittyviä haasteita tutkielman perusteella ovat esimerkiksi virheellisesti muotoillut tutkimusasetelmat ja aikasarja-analyysin kaltaisten tutkimusmetodien huolimaton käyttö. Tähän kohtaan kytkeytyy myös osaltaan se, millä tavalla asepoliittisia linjauksia käsittelevissä arviointitutkimuksissa kyetään kontrolloimaan toimintapolitiikan ulkopuolisia muuttujia ja millaisilla tutkimusmetodeilla tämä on mahdollista.

Asepoliittisten linjausten arviointikriteereihin liittyvien haasteiden kannalta erityisen pulmallisia ovat arvottamiseen liittyvät ongelmat. Asepoliittisten linjausten kaltaisissa tapauksissa arvottaminen on mielestäni ongelmallista, sillä kaikkia niiden vaikutuksia yhteiskunnassa ei välttämättä voida mitata ja arvioida. Aineistosta esimerkiksi nousi esiin, kuinka on mahdollista arvottaa pelko tai muut tämän kaltaiset aineettomat kärsimykset. Lisäksi aineistossa pohdittiin, onko sellainen toimintapolitiikka epäonnistunut, joka ei onnistu vähentämään aseväkivaltaa mutta joka lisää kansalaisten kokemaa turvallisuudentunnetta. Tämänkaltaisia vaikutuksia ei välttämättä voida mitata ns. mittaamisen perinteisessä mielessä. Tämä ei silti tarkoita, etteivätkö ne olisi arvokkaita: elämänlaatua ja turvallisuutta parantavat asepoliittiset linjaukset voivat olla mittaamattoman vaikuttavia yhteiskunnassa, vaikka niitä ei kyettäisikään arvottamaan esimerkiksi rahallisesti. Näin ollen erityisesti arvioinnin kriteerien määrittäminen on haastavaa, kun arvioinnin kohteen vaikutuksia ei välttämättä pystytä oikeaoppisesti arvottamaan.

Tutkimuksissa joitakin aseväkivallan vaikutuksia on kuitenkin pyritty hahmottamaan myös taloudellisin käsittein. Joidenkin asepoliittisten linjausten vaikutusten suhteen näin voidaan tehdä, esimerkiksi tarkastelemalla aseväkivallan uhriksi joutuneen hoitoon käytettyjä sairaanhoitokuluja. Mielestäni asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa tulee kuitenkin ottaa huomioon myös eettiset näkökulmat, koska asepoliittisten linjausten vaikutuksilla on suuri yhteiskunnallinen ja sosiaalinen merkitys. Onko esimerkiksi hieman eettisesti arveluttavaa määrittää, mikä on

aseväkivallan hinta siitä kärsivissä naapurustoissa tai pelon kaltaisten aineettomien kärsimysten arvo? Arvioinnin kriteerien kannalta arvioinnin kohteen arvo tulisi jollakin lailla kyetä määrittelemään. Eettisistä näkökulmista voidaan kuitenkin pohtia, onko aineettomien kärsimysten taloudellinen arvottaminen oikein.

Informaation saatavuus ja käyttö

Tutkielman perusteella voidaan todeta, että merkittäviä haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa liittyy tiedonkeruuseen ja muihin informaatioon liittyviin tekijöihin. Arviointitoiminnalle haasteita tuottavat aineiston ja teoreettisen viitekehyksen perusteella myös relevantin datan puute ja tiedon saatavuus. Tämä heijastuu toisaalta myös arviointitutkimuksen tuottaman tiedon luotettavuuteen, mikäli arvioinnin pohjana käytetty informaatio sisältää virheellisyyksiä. Aineistossa dataa kohtaan esitetty kritiikki on sinänsä mielenkiintoista, sillä mielestäni vaikuttaa siltä, että aseellista väkivaltaa ja asepoliittisia linjauksia on tutkittu melko paljon. Näin ollen voidaan pohtia, johtuuko mahdollinen lisätutkimuksen tarpeen vaatiminen asepoliittisista linjauksista esimerkiksi siitä, ettei olemassa olevaa tutkimustietoa ole hyödynnetty. Toisaalta toteamus lisätiedon tarpeesta aseväkivaltaa koskien voisi tutkielman perusteella johtua myös siitä, ettei kaikki asepoliittisia linjauksia koskeva tieteellinen tieto ole tarpeeksi laadukasta. Tähän viittaisi esimerkiksi kritiikki tutkimusmetodeita kohtaan.

Asepoliittisia linjauksia ja ylipäätään aseväkivaltaa koskevan informaation hyödyntämiseen näyttäisi tutkielman perusteella vaikuttavan se, millainen on informaation käyttäjä. Esimerkiksi Sandy Hookin alakoulussa tapahtuneen tragedian jälkeen kaksi vastapuolia edustavaa tuliaseisiin liittyvää intressiryhmää tekivät saman datan perusteella hyvin erilaisia johtopäätöksiä ja edelleen toimenpidesuosituksia. Tässä tutkielmassa ei ole tarkoitus ottaa kantaa siihen, mikä on oikein ja mikä väärin, mutta asepoliittisten linjausten arvioinnin näkökulmasta tiedon monitulkintaisuutta on kiinnostavaa pohtia. Asepoliittisten linjausten ollessa vaikea yhteiskunnallinen aihe Yhdysvalloissa, näyttää mielestäni ehkä hieman siltä, ettei sitä koskevalla tieteellisellä arviointitiedolla aina ole itseisarvoa. Se, miten asepoliittisia linjauksia koskeva arviointitieto tulkitaan, riippuu todennäköisesti sitä tulkitsevan yksilön henkilökohtaisista uskomuksista ja asenteista tuliaseita kohtaan.

Näin ollen kaikkien yksilöiden kohdalla tieteellisillä todisteilla ei välttämättä ole niin suurta merkitystä, oli asepoliittisia linjauksia koskevaa informaatiota saatavilla miten paljon tahansa. Tästä huolimatta on tärkeää, että asepoliittisten linjausten tutkimista jatketaan riittävässä määrin. Tieteellinen tutkimustieto on yksi olennaisimmista keinoista vaikuttaa yhteiskunnassa tapahtuviin

muutoksiin, vaikka tämä olisikin hidas prosessi. Ongelmallista kuitenkin on, jos julkista keskustelua hallitsevat harhaluulot.

Intressiryhmät ja poliittinen vastustus

Tutkielman perusteella myös Yhdysvaltojen poliittisilla tekijöillä on olennainen vaikutus siihen, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnissa kohdataan. Erityisesti poliittiset tekijät ovat tutkielman perusteella rajoittaneet arviointitutkimusta varten kerättävää tietoa ja tutkimusentekoa varten tarvittavaa rahoitusta. Näin ollen poliittiset tekijät heijastuvat oikeastaan myös informaation saatavuuden ja käytön näkökulmiin. Tässä yhteydessä onkin kiinnostavaa pohtia, minkä takia tuliaseista tehtävään tutkimukseen liittyy toisinaan niin vahvaa poliittista vastustusta? Tutkielman perusteella asepoliittisiin linjauksiin näyttää liittyvän erityisen vahvoja kulttuurisia ja ideologisia siteitä: tämä näkyy mielestäni siinä, että joissakin osavaltioissa puhutaan vallitsevan ”asekulttuurin”. Näin ollen arvioijan haasteena onkin ymmärtää näitä erinäisiä kulttuurisia ja ideologisia tunnesiteitä, joita tuliaseisiin liittyy. Toisaalta tässä yhteydessä voidaan pohtia, kykeneekö tieteellinen arviointi edes ottamaan tällaisia muuttujia huomioon. Mielestäni poliittiset ja kulttuuriset tekijät kuitenkin ovat tärkeitä vaikutteita siinä, millaisen roolin arvioinnin tuottama tieto saa ja tästä syystä niiden vaikutus arviointiprosessiin on hyvä ottaa huomioon.

Asepoliittisista linjauksista käytävä keskustelu vaikuttaa olevan Yhdysvalloissa hyvin polarisoitunutta ja aineistossa huomautettiin, että tässä keskustelussa tunteet saattavat jättää empiiriset todisteet varjoonsa. Tämä voi toisaalta aiheuttaa haasteita jo arvioijalle itselleen, mikäli tällä on vahvoja intressejä suuntaan tai toiseen. Tutkielman perusteella vaikuttaa siltä, että myös tuliaseisiin liittyvillä intressiryhmillä on oma roolinsa asepoliittisia linjauksia koskevassa tutkimuksessa. Mielestäni esimerkiksi NRA:n ja CDC:n välinen tapaus on osoitus siitä, millainen vaikutus intressiryhmillä voi olla asepoliittisten linjausten arviointiprosessiin. Tässä yhteydessä voidaan myös pohtia, onko arviointitieto varmasti objektiivista, mikäli yksityisiä etuja ajavat etujärjestöt vaikuttavat vahvasti jo arvioinnin lähtökohtiin tai pääsevät määrittelemään, mitä valtion virasto tutkii.

Tämä kaikki heijastuu mielestäni lopulta arviointitiedon käyttöön. Asepoliittisia linjauksia ja aseväkivaltaa on tutkittu paljon, mutta saatavilla olevaa tutkimusevidenssiä ei kuitenkaan hyödynnetä. Myöskään itse arvioinnista ei ole juurikaan hyötyä, mikäli sen tuottamaa tietoa ei käytetä. Näin ollen Yhdysvalloissa vallitsee hieman hankala tilanne asepoliittisten linjausten arvioinnin suhteen. Kiinnostavaa voisikin olla pohtia, miten asepoliittisten linjausten arviointi voisi saavuttaa sellaisen aseman, että sen tuottamaa tietoa hyödynnettäisiin?

7.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Kaikkien tutkimusten luotettavuutta on tärkeää arvioida, sillä tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys saattavat vaihdella (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 231). Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan sen reliabiliteetin ja validiteetin perusteella. Hirsjärven ym. (2015, 231) mukaan tutkimuksen reliabelius tarkoittaa sen tulosten toistettavuutta. Toistettavuus tarkoittaa näin ollen esimerkiksi sitä, että tutkimuksessa sovellettuja menetelmiä käyttämällä ja samaa aineistoa analysoimalla toinen tutkija voisi päätyä samanlaisiin tuloksiin. Hirsjärven ym. (2015, 232) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaakin tutkijan yksityiskohtainen selostus tutkimusprosessin eri vaiheista. Tämän tutkielman toisessa luvussa esiteltiin taulukossa aineiston tarkat haku- ja rajauskriteerit, joiden perusteella tähän tutkielmaan valitut tutkimusartikkelit ovat löydettävissä. Lopullisen tutkimusaineiston valinnassa käytin kuitenkin omaa harkintaani pohtien erityisesti sitä, kuinka hyvin artikkeli vastaa tutkielman tutkimuskysymykseen. Näin ollen on siis todennäköistä, että joku toinen henkilö olisi päätenyt valitsemaan vastaavanlaiseen tutkielmaan hieman erilaisen tutkimusaineiston.

Tutkimuksen validiteetti puolestaan kuvailee tutkimuksen pätevyyttä. Lisäksi tutkimuksen validius ilmaisee, kuinka hyvin tutkimuksessa sovelletuilla tutkimusmenetelmillä ja aineistolla kyettiin vastaamaan muotoiltuun tutkimusongelmaan. Validiteetti näin ollen tarkoittaa myös tutkimuksessa esitettyjen menetelmien kuvausten ja näihin liitettyjen tulkintojen välistä suhdetta. (Hirsjärvi ym. 2015, 231) Tutkielman toisessa kappaleessa kuvattiin tässä tutkielmassa sovellettuja tutkimusmenetelmiä ja perusteltiin niiden käyttöä. Tutkielmassa sovellettiin pääasiallisena menetelmänä kirjallisuuskatsausta, joka voidaan tarkemmin määritellä kuvailevaksi yleiskatsaukseksi. Salmisen (2011, 8) mukaan yleiskatsauksen tarkoituksena on erityisesti tiivistää aiemmin tehtyä tutkimusta. Salmisen (2011, 7) mukaan kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta erottuu vielä tarkemmin kaksi eri tyyppiä, narratiivinen ja integroiva katsaus, joista tässä tutkielmassa sovellettiin narratiivista otetta. Tärkeä narratiivisen kirjallisuuskatsauksen piirre Salmisen (2011, 8) mukaan on, että sen avulla kyetään järjestämään epäyhtenäistä tietoa helppolukuisen muotoon.

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää, millaisia haasteita asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin aiemman tutkimuksen perusteella liittyy. Aiheesta löytämäni tutkimustieto oli melko hajanaista, eivätkä artikkelit esimerkiksi suoraan käsitelleet arvioinnin haasteita. Näin ollen tutkielmassa kirjallisuuskatsauksen käyttäminen osoittautui sopivimmaksi menetelmäksi järjestää ja tiivistää aiheesta löytämäni epäyhtenäistä tietoa ymmärrettävämpään muotoon. Asepoliittisia linjauksia koskevaa tutkimusta oli tekemieni kirjallisuushakujen perusteella saatavilla runsaasti ja myös tästä syystä kirjallisuuskatsauksen käyttöä voidaan pitää soveltuvana

menetelmänä tutkielman toteuttamiseksi. Ennen kirjallisuuskatsauksen valintaa pohdin tekeväni sen lisäksi teemahaastatteluja, mutta aiemman tutkimuksen runsaus aiheesta sai minut keskittymään pelkästään kirjallisuuskatsaukseen. Lisäämällä teemahaastattelut tutkimusaineistoon, olisi tutkielman lopputulos todennäköisesti ollut erilainen. Yhdysvaltalainen ja suomalainen yhteiskunta kuitenkin poikkeavat melko paljon toisistaan ja näin ulkopuolisena voi olla vaikeaa ymmärtää erinäisiä jännitteitä, joita tuliaseisiin Yhdysvalloissa liittyy. Näin ollen haastatteleamalla esimerkiksi yhdysvaltalaisia asiantuntijoita olisi tutkimusilmiöstä voitu ehkä saavuttaa syvempää ymmärrystä juuri näistä kulttuurisista ja poliittisista tekijöistä, jotka tämän tutkielman perusteella osaltaan arvioinnin taustalla vaikuttavat.

Tässä tutkielmassa pyrittiin tutkimusilmiön ymmärtämiseen. Tutkimusaineiston ollessa suhteellisen pieni, eivät tutkimuksen tulokset näin ollen ole yleistettävissä. Toisaalta ymmärtävä tutkimusote ei yleistämistä tavoittelekaan. Mielestäni tähän tutkielmaan valikoitunut aineisto kuitenkin vastasi tutkimuskysymykseen suhteellisen hyvin. Toisaalta aineisto oli osittain myös hieman haasteellinen. Artikkeleiden tarkastelun painopiste ei ollut asepoliittisten linjausten arvioinnin haasteissa, vaan ne keskittyivät tarkastelemaan arviointia ja toimintapolitiikoita ennemminkin geneerisellä tasolla. Näin ollen aineiston analysointi ja tulkinta oli paikoitellen melko hankalaa. Tosin kuten tutkielman toisessa luvussa mainitsin, tässä tutkielmassa tehtiin tavallaan myös metatason tulkintoja artikkeleista ja tästä näkökulmasta katsoen aineisto palveli käyttötarkoitustaan mielestäni hyvin.

7.2 Jatkotutkimussuosituks

Tässä tutkielmassa pohdittiin asepoliittisten linjausten vaikuttavuuden arviointiin liittyviä haasteita. Tutkielmassa nousivat esiin esimerkiksi erinäiset yhteiskunnalliset tekijät asepoliittisten linjausten taustalla. Mielestäni yksi kiinnostava asetelma olisi tutkia, millä tavalla jonkin tietyn alueen sosiaaliset tekijät (kuten koulutustaso, köyhyystaso, työttömyysaste) vaikuttavat alueella esiintyvään aseellisen väkivallan määrään. Lisäksi tutkielmassa nousivat esiin tuliaseisiin liittyvät poliittiset jännitteet. Näin ollen mielenkiintoista olisi myös tarkastella, millainen rooli asekontrollia vastustavilla tai puoltavilla intressiryhmillä todellisuudessa on aseisiin liittyvien toimintapolitiikkojen muotoilussa.

Kiinnostavaa myös voisi olla selvittää, millä lailla yksilön henkilökohtaiset uskomukset ja näkemykset tuliaseista vaikuttavat siihen, miten tämä prosessoi näitä koskevan tutkimustiedon. Tässä tutkielmassa myös sivuttiin arvottamisen ongelmia, joita asepoliittisten linjausten vaikutuksiin liittyy. Tähän liittyen voisi olla hyödyllistä hankkia lisätietoa siitä, millaisin edellytyksin olisi mahdollista arvottaa aseellisen väkivallan aiheuttamia aineettomia kustannuksia, eettiset näkökulmat huomioon

ottaen. Lisätodisteet asepoliittisten linjausten taloudellisista vahingoista voisivat ehkä edesauttaa Yhdysvaltojen asekontrollin käytäntöjen uudistamista.

Lähteet

- Alexander, J. (2014). Notes towards a definition of politics. *Philosophy*, 89(2), 273-300.
- Alkin, M. C. (2004). *Evaluation roots: Tracing theorists' views and influences*. Thousand Oaks, London; SAGE.
- Barbrey, J. W. (2004). Measuring the effectiveness of crime control policies in Knoxville's public housing: Using mapping software to filter part I crime data. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 20(1), 6.
- Barry, C. L., Webster, D. W., Stone, E., Crifasi, C. K., Vernick, J. S., & McGinty, E. E. (2018). Public support for gun violence prevention policies among gun owners and non-gun owners in 2017. *American Journal of Public Health*, 108(7), 878-881.
- Baumgartner, F. R., & Jones, B. D. (2015). *The politics of information: Problem definition and the course of public policy in America*. University of Chicago Press.
- Black, R. C., & Owens, R. J. (2012). *The Solicitor General and the United States Supreme Court: executive branch influence and judicial decisions*. Cambridge University Press.
- Borràs, S., & Edquist, C. (2013). The choice of innovation policy instruments. *Technological Forecasting & Social Change*, 80(8), 1513-1522.
- Bozeman, B., & Sarewitz, D. (2011). Public value mapping and science policy evaluation. *Minerva*, 49(1), 1-23.
- Braga, A. A., Hureau, D. M., & Papachristos, A. V. (2014). Deterring gang-involved gun violence: Measuring the impact of boston's operation ceasefire on street gang behavior. *Journal of Quantitative Criminology*, 30(1), 113-139.
- Braman, D., Kahan, D. M., & Grimmelmann, J. (2005). Modeling facts, culture, and cognition in the gun debate. *Social Justice Research*, 18(3), 283-304.
- Branas, C. C., Flescher, A., Formica, M. K., Galea, S., Hennig, N., Liller, K. D., . . . Ying, J. (2017). Academic public health and the firearm crisis: An agenda for action. *American Journal of Public Health*, 107(3), 365-367.
- Brinkerhoff, D. W. (1996). Process perspectives on policy change: Highlighting implementation. *World Development*, 24(9), 1395-1401.
- Britt, C. L., Kleck, G., & Bordua, D. J. (1996). A reassessment of the D.C. gun law: Some cautionary notes on the use of interrupted time series designs for policy impact assessment. *Law & Society Review*, 30(2), 361-380.
- Cagle, M. C., & Martinez, J. M. (2004). Have gun, will travel: The dispute between the CDC and the NRA on firearm violence as a public health problem. *Politics & Policy*, 32(2), 278-310.
- Chelimsky, E., & Shadish, W. R. (1997). *Evaluation for the 21st century: A handbook*. Thousand Oaks: SAGE.
- Chouinard, J. A. (2013). The practice of evaluation in public sector contexts: A response. *American Journal of Evaluation*, 34(2), 266-269.
- Cook, P. J. (2018). Expanding the public health approach to gun violence prevention. *Annals of Internal Medicine*, 169(10), 723-724.

- Cook, P. J. (2013). The great American gun war: Notes from four decades in the trenches. *Crime and Justice*, 42(1), 19-73
- Cook, P. J., & Ludwig, J. (2006). Aiming for evidence-based gun policy. *Journal of Policy Analysis and Management*, 25(3), 691-735.
- Corsaro, N., & Engel, R. S. (2015). Most challenging of contexts: Assessing the impact of focused deterrence on serious violence in New Orleans. *Criminology and Public Policy*, 14(3), 471-505.
- Cox, K. S. (2018). A public health crisis: Recommendations to reduce gun violence in America. *Nursing Outlook*, 66(3), 219-220.
- Crifasi, C. (2018). Gun policy in the United States: Evidence-based strategies to reduce gun violence. *Applied Health Economics and Health Policy*, 16(5), 579-581.
- Czaika, M., & Haas, H. d. (2013). The effectiveness of immigration policies. *Population and Development Review*, 39(3), 487-508.
- Dahler-Larsen, P. (2012). *The evaluation society*. Stanford, California: Stanford Business Books, an imprint of Stanford University Press.
- Dye, T. R. (1972). *Understanding public policy*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Dzau, V. J., & Leshner, A. I. (2018). Public health research on gun violence: Long overdue. *Annals of Internal Medicine*, 168(12), 876-877.
- Elliott, D. S. (1997). Implementing and evaluating crime prevention and control programs and policies. *Crime, Law and Social Change*, 28(3), 287-310
- Fleming, A., McLean, D. S., & Tatalovich, R. (2018). Debating gun control in Canada and the United States: Divergent policy frames and political cultures. *World Affairs*, 181(4), 348-371.
- Førsund, F. R. (2017;2015). Measuring effectiveness of production in the public sector. *Omega*, 73, 93-103.
- Gerston, L. N. (2007). *American federalism: A concise introduction*. Armonk, N.Y: M.E. Sharpe.
- Giffords Law Center to prevent gun violence: <https://lawcenter.giffords.org/> Haettu 18.7.2019
- Goss, K. A. (2006). *Disarmed: The missing movement for gun control in America*. Princeton: Princeton University Press.
- Hague, R., Harrop, M., & McCormick, J. (2016). *Comparative government and politics: An introduction* (10th ed.). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Harisalo, R., Aarrevaara, T., Stenvall, J., & Virtanen, P. (2007). *Julkinen toiminta - julkinen politiikka*. Tampere University press.
- Helo, A. (2015) Kuinka ymmärtää Yhdysvaltain poliittista kulttuuria ja sen historiaa? *Tieteessä tapahtuu*, 33(4), 16-21.
- Hemenway, D. (2009). How to find nothing (how to fail to reject the null hypothesis). *Journal of Public Health Policy*, 30(3), 260-268.
- Hemenway, D. (2017). Fight the silencing of gun research. *Nature*, 546(7658), 345-347.
- Heywood, A., & Ebook Library. (2013). *Politics* (4th ed.). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2015). *Tutki ja kirjoita*. 20.painos. Porvoo: Bookwell Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2014). *Tutki ja kirjoita*. 19.painos. Porvoo: Bookwell Oy.
- Howlett, M. (2005). What is a policy instrument? Tools, mixes, and implementation styles. Teoksessa Eliadis, P., Hill, M., & Howlett, M. (toim.). *Designing Government: From Instruments to Governance*. (s. 31-50.) McGill-Queen's University Press.
- Howlett, M., & Cashore, B. (2014). Conceptualizing public policy. Teoksessa Engeli I., Allison C.R., (toim.) *Comparative Policy Studies* (s. 17-33). Palgrave Macmillan, London.
- Jacobs, J. B. (2002;2004). *Can gun control work?* Cary: Oxford University Press.
- Jacobs, J., & Potter, K. (1995). Keeping Guns out of the Wrong Hands: The Brady Law and the Limits of Regulation. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 86(1), 93-120.
- Kantola, M. (2017). *Jakautunut kansakunta – Yhdysvaltojen poliittinen historia Richard Nixonista Barack Obamaan*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kellermann, A. L., & Rivara, F. P. (2013). Silencing the science on gun research. *Jama*, 309(6), 549-550.
- Koper, C. S., & Roth, J. A. (2001). The impact of the 1994 federal assault weapon ban on gun violence outcomes: An assessment of multiple outcome measures and some lessons for policy evaluation. *Journal of Quantitative Criminology*, 17(1), 33-74.
- Koper, C. S., Woods, D. J., & Isom, D. (2016;2015). Evaluating a police-led community initiative to reduce gun violence in st. louis. *Police Quarterly*, 19(2), 115-149.
- Koper, C. S., Woods, D. J., & Kubu, B. E. (2013). Gun violence prevention practices among local police in the united states. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 36(3), 577-603.
- Krutwaysho, O., & Bramwell, B. (2010). Tourism policy implementation and society. *Annals of Tourism Research*, 37(3), 670-691.
- Kushner, S., & Norris, N. (2007). *Dilemmas of engagement: Evaluation and the new public management* (1st ed.). Amsterdam; Oxford: Elsevier JAI.
- Kwon, I. G., Scott, B., Safranski, S. R., & Bae, M. (1997). The effectiveness of gun control laws: Multivariate statistical analysis. *The American Journal of Economics and Sociology*, 56(1), 41-50.
- Ladapo, J. A., Rodwin, B. A., Ryan, A. M., Trasande, L., & Blustein, J. (2013). Scientific publications on firearms in youth before and after congressional action prohibiting federal research funding, *Jama*, 310(5), 532-534.
- Langbein, L. I., & Lotwis, M. A. (1990). The political efficacy of lobbying and money: Gun control in the U. S. house, 1986. *Legislative Studies Quarterly*, 15(3), 413-440.
- Lawrence, G. (1995). The Formulation of Health Policy by the Three Branches of Government. Teoksessa: Bulger, R-E., Bobby, E-M., & Fineberg, H-V. (toim.) *Society's Choices: Social and Ethical Decision Making in Biomedicine*. (s. 335-357). Washington, D.C.: National Academy Press.
- Lee, D. (2018). Gun violence and health equity. *Diverse Issues in Higher Education*, 35(5), 40-40.

- Lemieux, F. (2014). Effect of gun culture and firearm laws on gun violence and mass shootings in the United States: A multi-level quantitative analysis. *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 9(1), 74.
- Ludwig, J., & Cook, P. J. (2004). *Evaluating gun policy: Effects on crime and violence*. Washington: Brookings Institution Press.
- Lumijärvi, I. (2009). *Johtamisen vaikutus organisaation tuloksellisuuteen*. Tampere: Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy.
- Lynch, K. R., & Jackson, D. B. (2019). Ready to pull the trigger? adapting the health belief model to assess the implementation of domestic violence gun policy at the community level. *Psychology of Violence*, 9(1), 67-77.
- Macinko, J., & Silver, D. (2012). Improving state health policy assessment: An agenda for measurement and analysis. *American Journal of Public Health*, 102(9), 1697-1705.
- Makarinos, M. D., & Pratt, T. C. (2012). The effectiveness of policies and programs that attempt to reduce firearm violence: A meta-analysis. *Crime & Delinquency*, 58(2), 222-244.
- McLaughlin, V. L., West, J. E., & Anderson, J. A. (2016). Engaging effectively in the policy-making process. *Teacher Education and Special Education*, 39(2), 134-149.
- Meklin, P. (2009). Muuttuuko mikään? Tuloksellisuuden käsitteen monitulkintaisuus julkishallinnossa. Teoksessa Vakkuri, J. (toim.) *Paras mahdollinen julkishallinto? Tehokkuuden monet tulkinnat* (s. 31-50). Helsinki: Gaudeamus.
- Mihaiu, D. M., Opreana, A., & Cristescu, M. P. (2010). Efficiency, effectiveness and performance of the public sector. *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 13(4), 132-147.
- Monroe, J. D. (2008). *Homicide and gun control: The Brady handgun violence prevention act and homicide rates*. New York: LFB Scholarly Pub.
- Morain, S. R., & Crifasi, C. K. (2019). Time to pull the trigger? examining the ethical permissibility of minimum age restrictions for gun ownership and use. *Preventive Medicine*, 118, 205-209.
- Nagel, S. S. (1986). Efficiency, effectiveness, and equity in public policy evaluation. *Policy Studies Review*, 6(1), 99-99.
- Nunn, R., Parsons, J., & Shambaugh, J. (2019). *Nine Facts about State and Local Policy*. Washington D.C. Brookings institution. Saatavissa [www-osoitteesta: https://www.brookings.edu/research/nine-facts-about-state-and-local-policy/](https://www.brookings.edu/research/nine-facts-about-state-and-local-policy/) Viitattu 26.6.2019
- Parnell, W. B. (2009;2008;2012;). *Gun control: Background, regulation and legislation*. New York: Nova Science Publishers.
- Patton, M. Q. (2015). The sociological roots of utilization-focused evaluation. *The American Sociologist*, 46(4), 457-462.
- Penfield, T., Baker, M. J., Scoble, R., & Wykes, M. C. (2014). Assessment, evaluations, and definitions of research impact: A review. *Research Evaluation*, 23(1), 21-32.
- Phillips, S. W., Kim, D., & Sobol, J. J. (2013). An evaluation of a multiyear gun buy-back programme: Re-examining the impact on violent crimes. *International Journal of Police Science & Management*, 15(3), 246-261.

- Radin, B. A., & Boase, J. P. (2000). Federalism, political structure, and public policy in the United States and Canada. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 2(1), 65-89.
- Richards, R. (2017). The role of interest groups and group interests on gun legislation in the U.S. house. *Social Science Quarterly*, 98(2), 471-484.
- Sanderson, I. (1996). Evaluation, learning and the effectiveness of public services: towards a quality of public service model. *International Journal of Public Sector Management*, 9(5-6), 90-108.
- Sedler, R. A. (2015). The constitution and the American federal system: An update. *Wayne Law Review*, 61(2), 267.
- Smith-Walter, A., Peterson, H. L., Jones, M. D., & Nicole Reynolds Marshall, A. (2016). Gun stories: How evidence shapes firearm policy in the united states. *Politics & Policy*, 44(6), 1053-1088.
- Sorenson, S. & Webster, D. (2013) What Works: Policies to reduce Gun Violence. Teoksessa American Psychological Association, (toim.) *Gun violence: Prediction, prevention, and policy*. (s. 27-32). Washington D.C: American Psychological Association. Saatavissa [www-osoitteesta: https://www.apa.org/pubs/info/reports/gun-violence-prevention](https://www.apa.org/pubs/info/reports/gun-violence-prevention) Viitattu 4.7.2019
- Spitzer, R. J. (2017). Gun law history in the United States and Second Amendment rights. *Law and Contemporary Problems*, 80(2), 55.
- Stroebe, W. (2016). Firearm availability and violent death: The need for a culture change in attitudes toward guns. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 16(1), 7-35.
- Ter Bogt, H. J., Van Helden, G. J., & Van Der Kolk, B. (2015). Challenging the NPM ideas about performance management: Selectivity and differentiation in outcome-oriented performance budgeting. *Financial Accountability & Management*, 31(3), 287-31
- The Administrative Office of the U.S. Courts. (2016). *The Federal Court system in the United states – an Introduction for Judges and Judicial Administrators in Other Countries*. Judicial Services Office: Department of Program Services. Washington D.C. Saatavissa [www-osoitteesta: https://www.uscourts.gov/sites/default/files/federalcourtssystemintheus.pdf](https://www.uscourts.gov/sites/default/files/federalcourtssystemintheus.pdf) Viitattu 2.7.2019
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos. ed.). Helsinki: Tammi.
- Valtiovarainministeriö. (2005). *Tulosohjauksen käsikirja*. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2/2005. Edita Oyj: Helsinki.
- Vedung, E. (2017). *Public policy and program evaluation*. London: Routledge.
- Vernick, J. S., & Mair, J. S. (2002). How the law affects gun policy in the united states: Law as intervention or obstacle to prevention. *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 30(4), 692-704.
- Virtanen, P., & Vakkuri, J. (2016). *Julkisen toiminnan tuloksellisuusarviointi*. Helsinki: Tietosanoma.
- Vizzard, W. (2015). The Current and Future State of Gun Policy in the United States. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 104(4), 879-904.
- Walker, W. E., Rahman, S. A., & Cave, J. (2001). Adaptive policies, policy analysis, and policy-making. *European Journal of Operational Research*, 128(2), 282-289.

Washington Postin www-sivuilla 3.8.2019 julkaistu artikkeli: Politicians grieve for El Paso victims, with Democrats decrying GOP inaction on gun laws. Saatavissa www-osoitteesta: https://www.washingtonpost.com/politics/politicians-grieve-for-el-paso-victims-with-democrats-decrying-gop-inaction-on-gun-laws/2019/08/03/0e3fd1d2-b635-11e9-8949-5f36ff92706e_story.html Viitattu 15.8.2019

Weiss, C. H. (1999). The interface between evaluation and public policy. *Evaluation*, 5(4), 468-486.

World Health Organization. (2005). *Väkivalta ja terveys maailmassa*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy. Saatavissa www-osoitteesta: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf Viitattu 13.6.2019

USAgov.com. (2019) Branches of government. Saatavissa www-osoitteesta <https://www.usa.gov/branches-of-government> Viitattu 26.6.2019

USAgov.com. (2019a) How Laws Are Made and How to Research Them. Saatavissa www-osoitteesta: <https://www.usa.gov/how-laws-are-made#item-35837> Viitattu 4.7.2019

Zimring, F. E. (1993). Policy research on firearms and violence. *Health Affairs*, 12(4), 109-122.

Liitteet

Liite 1. Tutkimusaineistoon valitut artikkelit

<i>Nro</i>	<i>Vuosi</i>	<i>Tekijä(t)</i>	<i>Artikkeli</i>	<i>Julkaisu</i>	<i>Tutkimusmetodi</i>	<i>Keskeinen sisältö</i>	<i>Tietokanta</i>
1	2014	Braga, A.A., Hureau, D.M., Papachristos, A.V.	Deterring Gang-Involved Gun Violence: Measuring the Impact of Boston's Operation Ceasefire on Street Gang Behavior	Journal of Quantitative Criminology, 30(1), pp. 113-139	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin näennäiskokeen avulla, millainen vaikutus Bostonissa toteutetulla Operation Ceasefirella oli kaupungissa esiintyvään jengiväkivaltaan.	Scopus
2	1996	Britt, C.L., Bordua, D.J., Kleck, G.	A reassessment of the D.C. gun law: Some cautionary notes on the use of interrupted time series designs for policy impact assessment	Law and Society Review, 30(2), pp. 361-380	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin vuonna 1976 Washington DC:ssä toteutetun aselain vaikuttavuutta.	Scopus
3	2005	Braman, D., Kahan, D.M., Grimmelmann, J.	Modeling facts, culture, and cognition in the gun debate	Social Justice Research, 18(3), pp. 283-304	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin, millä tavoin empiirinen evidenssi ja kulttuuri vaikuttavat asenteisiin asepoliittisia linjauksia kohtaan.	Scopus
4	2001	Koper, C.S., Roth, J.A.	The Impact of the 1994 Federal Assault Weapon Ban on Gun Violence Outcomes: An Assessment of Multiple Outcome Measures and Some Lessons for Policy Evaluation	Journal of Quantitative Criminology, 17(1), pp. 33-74	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin, millainen lyhyen aikavälin vaikutus aseväkivaltaan oli tietyt itselataavat aseet kieltävällä lailla.	Scopus
5	2012	Makarios, M.D., Pratt, T.C.	The effectiveness of policies and programs that attempt to reduce firearm violence: A meta-analysis	Crime and Delinquency, 58(2), pp.222-244.	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa kartoitettiin aseellista väkivaltaa vähentämään pyrkivien toimintaohjelmien suhteellista vaikuttavuutta.	Scopus
6	2009	Hemenway, D.	How to find nothing (how to fail to reject the null hypothesis)	Journal of Public Health Policy, 30(3), pp. 260-268	Kvalitatiivinen	Tutkimus tarkasteli, millä lailla hypoteesin testausta väärinkäytetään ja väärintulkitaan tieteellisissä tutkimuksissa	Scopus
7	2016	Stroebe, W.	Firearm Availability and Violent Death: The Need for a Culture Change in Attitudes toward Guns	Analyses of Social Issues and Public Policy 16(1), pp. 7-35	Kvalitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin, millainen merkitys tuliaseiden saatavuudella on Yhdysvalloissa esiintyviin murhiin.	Scopus
8	2013	Koper, C.S., Woods, D.J., Kubu, B.E.	Gun violence prevention practices among local police in the United States	Policing, 36(3), pp. 577-603	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin poliisin toimintaohjelmia aseväkivallan ehkäisemiseksi ja arvioitiin näiden vaikuttavuutta, rajoituksia ja tuloksia.	Scopus
9	2019	Lynch, K.R., Jackson, D.B.	Ready to pull the trigger? Adapting the health belief model to assess the implementation of domestic violence gun policy at the community level	Psychology of Violence, 9(1), pp. 67-77	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin, millä tavoin terveysuskomusmallia voidaan soveltaa keinona ehkäistä aseväkivaltaa.	Scopus
10	2004	Cagle, M.C., Martinez, J.M.	Have Gun, Will Travel: The Dispute Between the CDC and the NRA on Firearm Violence as a Public Health Problem	Politics and Policy, 32(2), pp. 278-310	Kvalitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin vuosien 1995-1996 välillä käytyä NRA:n ja CDC:n kiistaa siitä, tulisiko aseista johtuvaa väkivaltaa tutkia kansanterveydellisenä ongelmana.	Scopus

11	2019	Morain, S.R., Crifasi, C.K.	Time to pull the trigger? Examining the ethical permissibility of minimum age restrictions for gun ownership and use.	Preventive Medicine, 118, pp. 205-209	Kvalitatiivinen	Artikkelissa tutkittiin aseoston ja hallussapidon minimi-ian nostamisen eettistä hyväksyttävyyttä.	Scopus
12	2016	Smith-Walter, A., Peterson, H.L., Jones, M.D., Nicole Reynolds Marshall, A.	Gun Stories: How Evidence Shapes Firearm Policy in the United States	Politics and Policy, 44(6), pp. 1053-1088	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin evidenssin ja poliittisten narratiivien roolia NRA:n ja Brady Campaignin välisessä väittelyssä toimintapolitiikoita (policy debate) koskien.	Scopus
13	2015	Corsaro, N., Engel, R.S.	Most Challenging of Contexts: Assessing the Impact of Focused Deterrence on Serious Violence in New Orleans Corsaro and Engel Focused Deterrence in New Orleans	Criminology and Public Policy, 14(3), pp. 471-505	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin, millainen vaikutus New Orleansissa toteutetulla rikoksenehkäisystrategialla oli kaupungissa esiintyvään väkivaltaan.	Scopus
14	1998	Elliott, D. S.	Implementing and evaluating crime prevention and control programs and policies	Crime, Law and Social Change, 28(3-4), 287-310.	Kvalitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin erinäisiä haasteita, joita liittyy tutkimusevidenssin hyödyntämiseen rikoksia ehkäisemään pyrkivien toimintapolitiikkoja muotoiltaessa.	Politics Collection (Proquest)
15	2002	Vernick, J. S., & Mair, J. S.	How the law affects gun policy in the United States: Law as intervention or obstacle to prevention	The Journal of Law, Medicine & Ethics, 30(4), 692-704.	Kvalitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin, millä tavalla lainsäädäntö vaikuttaa asepolitiisiin linjauksiin.	Politics Collection (Proquest)
16	2013	Phillips, S. W., Kim, D., & Sobol, J. J.	An evaluation of a multiyear gun buy-back programme: re-examining the impact on violent crimes	International Journal of Police Science & Management, 15(3) pp. 246-261	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin, millainen vaikutus aseiden takaisinosto-ohjelmilla oli aseellisen väkivallan määrään.	SAGE Journals Online
17	2015; 2016	Koper, C. S., Woods, D. J., & Isom, D.	Evaluating a Police-Led Community Initiative to Reduce Gun Violence in St. Louis	Police Quarterly, 19(2), pp. 115-149	Kvantitatiivinen	Tutkimus arvioi St.Louisissa toteutetun aseellista väkivaltaa ehkäisemään pyrkivää ohjelmaa.	SAGE Journals Online
18	1997	Kwon, I. G., Scott, B., Safranski, S. R., & Bae, M.	The effectiveness of gun control laws: Multivariate statistical analysis.	The American Journal of Economics and Sociology, 56(1), 41-50.	Kvantitatiivinen	Tutkimuksessa arvioitiin erinaisten aselakien vaikuttavuutta osavaltioissa ja kunnissa.	Andor
19	2017	Branas, C. C., Flescher, A., Formica, M. K., Galea, S., Hennig, N., Liller, K. D & Ying, J.	Academic public health and the firearm crisis: An agenda for action.	American Journal of Public Health, 107(3), 365-367	Kvalitatiivinen	Artikkelissa tunnistettiin viisi erilaista lähestymistapaa, joiden avulla aseväkivaltaa voidaan pyrkiä ehkäisemään.	Andor
20	2013	Cook, P. J.	The great American gun war: Notes from four decades in the trenches.	Crime and Justice, 42(1), 19-73	Kvalitatiivinen	Tutkimuksessa tarkasteltiin, miten aseväkivaltaan keskittynyt tutkimus on kehittynyt viimeisten neljän vuosikymmenen aikana.	Andor
21	2013	Kellermann, A. L., & Rivara, F. P.	Silencing the science on gun research.	Jama, 309(6), 549-550.	Kvalitatiivinen	Artikkelissa tarkasteltiin tekijöitä, jotka mahdollisesti vaikuttavat aseväkivallan määrään Yhdysvalloissa.	Andor